

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ:ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: ΤΟ ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ
ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΟΥΠΟΥΖΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΠΑΠΑΔΑΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

A.M. 2000241

ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΙΟΥΝΙΟΣ 2005

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τι είναι το Ευρώ.....	σελ.3
Η ιστορική πορεία προς την οικονομική και νομισματική ένωση.	σελ.5
Το χρονοδιάγραμμα μετάβασης στο ενιαίο νόμισμα.	σελ.6

Κεφάλαιο 1^ο

Το ευρώ στη ζωή των ευρωπαίων.....	σελ.8
Η ένταξη νέων κρατών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και κατά πόσον αυτά είναι σε θέση να ενταχθούν στην ΟΝΕ.	σελ.9
Η ΟΝΕ και η Ελλάδα.....	σελ.10
Οι επιπτώσεις της πλήρους ένταξης της Ελληνικής οικονομίας στην ΟΝΕ.	σελ.12
Οι προοπτικές της Ελλάδας στην ΟΝΕ.	σελ.19
Ευρώ τα πρώτα πέντε χρόνια.....	σελ.20
Επιπτώσεις της νομισματικής ένωσης για τους πολίτες.	σελ.22
Α) Ποια είναι τα πλεονεκτήματα του ευρώ στις συναλλαγές του απλού πολίτη... ..	σελ.22
Β) Τι έγινε με τα ασφαλιστήρια συμβόλαια.	σελ.23
Γ) Τι έγινε με μισθούς και συντάξεις.....	σελ.24
Το ευρώ και ο καταναλωτής πολίτης.....	σελ.25
Οι αντιδράσεις των καταναλωτών στο ενιαίο νόμισμα.....	σελ.27

Κεφάλαιο 2^ο

Ο πληθωρισμός μετά την ένταξη της Ελλάδας στην ευρωζώνη. ..	σελ.28
Πληθωρισμός επίσημες μετρήσεις και εκτιμήσεις των καταναλωτών.....	σελ.30
Μείωση των εξαγωγών και των ξένων επενδύσεων.	σελ.31
Οι ξένες επενδύσεις και ο σημαντικός ρόλος που παίζουν στην Ελληνική οικονομία.....	σελ.32
Συμπεράσματα.....	σελ.34

Κεφάλαιο 3^ο

Ο τραπεζικός τομέας και το ενιαίο νόμισμα.....	σελ.35
Το Ευρωπαϊκό νομισματικό ίδρυμα, το Ευρωπαϊκό σύστημα κεντρικών τραπεζών και η Ευρωπαϊκή κεντρική ιδέα.	σελ.35
Ανταγωνισμός-Συντονισμός.	σελ.39
Περνάμε ένα μεταβατικό στάδιο στην Ελλάδα λίγο δύσκολο.....	σελ.39
Γνώση, ανταγωνιστικότητα και οικονομία.	σελ.41
Ανταγωνιστικότητα βασισμένη στην ποιότητα.	σελ.44

Κεφάλαιο 4^ο

Μελέτες περιπτώσεων επιχειρήσεων-Αγορές πωλήσεις και ανταγωνισμός.	σελ.50
Προμήθειες: εξεύρεση και οργάνωση εφοδιασμού.	σελ.50
Το πετρέλαιο το ευρώ, το δολάριο και οι Αμερικάνοι	σελ.52
Το ευρώ και η Αγγλία.	σελ.53
Η αναπτυξιακή προσπάθεια της χώρας κατά την περίοδο 2000-2006.	σελ.54
Τα δημόσια οικονομικά στην ΟΝΕ 2004.	σελ.

Κεφάλαιο 5ο

Χρηματοδότηση.	σελ.63
ΟΝΕ και εργασιακές σχέσεις: εξελίξεις και τάσεις στο Ευρωπαϊκό χώρο.	σελ.64
Η επίδραση του ευρώ στην επιχειρησιακή δραστηριότητα.	σελ.67
Φορολογική εναρμόνιση με επανάσταση.	σελ.68
Τι κέρδισαν οι Έλληνες αγρότες.	σελ.70
Οι αλλαγές στις πιστωτικές κάρτες.	σελ.70
Ευρώ και τουρισμός-η νέα πραγματικότητα στον τουρισμό.	σελ.71
Επτά συν για τον Ελληνικό τουρισμό.	σελ.72

Επίλογος

Τα υπέρ και τα κατά του Ευρώ.	σελ.74
------------------------------------	--------

<u>Διαγράμματα – Πίνακες - Βιβλιογραφία.</u>	σελ.78
---	--------

<u>Παράρτημα</u>	σελ.79
------------------------	--------

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩ

Το Ευρώ είναι το ενιαίο νόμισμα της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης που υιοθετήθηκε την 1^η Ιανουαρίου 1999 από 11 κράτη μέλη. Τα εν λόγω είναι το Βέλγιο, η Γερμανία, η Ισπανία, η Γαλλία, η Ιρλανδία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο, η Αυστρία, η Πορτογαλία και η Φιλανδία. Η ονομασία «ευρώ» υιοθετήθηκε από τους αρχηγούς των κρατών μελών των κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που έλαβε χώρα στη Μαδρίτη το Δεκέμβριο του 1995.

Το σύμβολο για το ενιαίο νόμισμα είναι ένα €, το σύμβολο είναι δανεισμένο από το Ελληνικό γράμμα έψιλον. Η διπλή εγκάρσια γραμμή δηλώνει την σταθερότητα του ευρώ.

Έτσι η Ευρώπη προσφέρει στους πολίτες της και στους εταίρους της στον κόσμο μια τόσο απτή απόδειξη του κοινού πεπρωμένου της. Τα Ευρωπαϊκά κράτη υιοθέτησαν ένα κοινό νόμισμα, επιστέγασμα μιας μακράς διαδικασίας που χαρακτηρίστηκε τόσο από την κυρίαρχη πολιτική βούληση των αρχηγών κρατών των κυβερνήσεων, όσο και από την εξασφάλιση των οικονομικών προϋποθέσεων που ήταν αναγκαίες για την επιτυχία της.

Η δημιουργία επίσης του Ευρώ αποτελεί απάντηση στην εξέλιξη της παγκόσμιας οικονομίας και τη διεθνοποίηση της. Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) αύξησε το δυναμισμό της Ευρωπαϊκής οικονομίας και της εσωτερικής αγοράς της, ευνόησε τις επενδύσεις και ενίσχυσε την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, επιπλέον ευνόησε τους πολίτες στις μετακινήσεις τους.

Οι συνέπειες του γεγονότος αυτού υπερέβησαν τα σύνορα της Ευρώπης αφού η χρησιμοποίηση του Ευρώ επεκτάθηκε σε διεθνές επίπεδο και προοδευτικά καθίσταται ως ένα παγκόσμιο νόμισμα συναλλαγών. Η δημοσιονομική εξυγίανση και ένας ισόρροπος συνδυασμός μέσων οικονομικής πολιτικής διευκολύνουν την αποφυγή των εντάσεων κατά την διαχείριση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, χάρη σε μια ανεξάρτητη Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την ενίσχυση του συντονισμού, σε κοινοτικό επίπεδο, των εθνικών οικονομικών πολιτικών θα εξασφαλίσουν την ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία της ΟΝΕ.

Το Ευρώ αποτελεί ένα συμπλήρωμα της ενιαίας αγοράς, θέτει τέρμα στις διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ των κρατών μελών οι οποίες μπορούσαν στο παρελθόν να εξουδετερώσουν αμέσως αυξήσεις παραγωγικότητας που είχαν επιτευχθεί με σημαντικές προσπάθειες των επιχειρήσεων και των εργαζομένων τους. Με την εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου το Ευρώ ενίσχυσε την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τους επέτρεψε να αντιμετωπίσουν το παγκόσμιο ανταγωνισμό με καλύτερους όρους.

Για τους καταναλωτές και για τις επιχειρήσεις που πωλούν και ασκούν δραστηριότητες επενδύσεων σε άλλα κράτη μέλη το Ευρώ βελτίωσε την διαφάνεια των συναλλαγών. Σε συνδυασμό με την ελεύθερη κυκλοφορία το ενιαίο νόμισμα διευκόλυνε την ενοποίηση των αγορών, αγαθών και υπηρεσιών, τη καλύτερη λήψη επενδυτικών αποφάσεων και την ένταξη στην παγκόσμια αγορά.

Η δημιουργία μιας ευρείας κεφαλαιαγοράς σε ευρώ επέφερε ριζικές αλλαγές στις χρηματοπιστωτικές αγορές προς όφελος των επιχειρήσεων, χάρη στο εντονότερο ανταγωνισμό και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Όλοι οι οικονομικοί φορείς επωφελήθηκαν τελικά από τη δυνατότητα να δανείζονται στο ίδιο νόμισμα, σε μια πιο ευρεία και πιο ρευστή αγορά, υπό συνθήκες διαφάνειας, πρόσβασης και κόστους. Ανάλογες με εκείνες που υπάρχουν για το δολάριο.

Τέλος η θέση του Ευρώ από το 2002 αποτέλεσε την τελική φάση υλοποίησης της ΟΝΕ. Χάρη στην πλήρη εξάλειψη του κόστους των πράξεων σε συνάλλαγμα το νέο νόμισμα αποτελεί μια πηγή οικονομιών και απλουστεύσεων στην καθημερινή ζωή των Ευρωπαίων πολιτών. Η προετοιμασία της κοινής γνώμης είχε αρχίσει ήδη νωρίτερα διότι η αλλαγή αυτή είχε δημιουργήσει ανησυχίες. Πέρα από τις οικονομικές και νομισματικές πτυχές της, η θέση σε κυκλοφορία του Ευρώ αποτέλεσε για εκατομμύρια Ευρωπαίους ένα συγκεκριμένο υλικό στοιχείο της συνειδητοποίησης της κοινής τους ταυτότητας.

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η ολοκλήρωση της οικονομικής και νομισματικής (ONE) αποτελεί απαραίτητο συμπλήρωμα της ενιαίας αγοράς. Οι συναλλαγματικοί κίνδυνοι τους οποίους συνεπάγεται η ύπαρξη πολλών νομισμάτων, ανατρέπουν και πολλές φορές εκμηδενίζουν τα οφέλη του ελεύθερου εμπορίου. Η ύπαρξη διαφορετικών νομισμάτων προκαλούσε στην Ευρωπαϊκή Ένωση αιμορραγία οικονομικών πόρων, απώλεια επενδύσεων και θέσεων εργασίας. Εάν δεν είχε πραγματοποιηθεί η νομισματική και οικονομική ένωση η λειτουργία της ενιαίας αγοράς ουδέποτε θα έφτανε στο μέγιστο σημείο των δυνατοτήτων της.

Με την προοπτική της καταρρεύσεως του διεθνούς νομισματικού συστήματος του Bretton-Woods (σταθερές ισοτιμίες με το Αμερικάνικο δολάριο) οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ενώσεως αποφάσισαν το Δεκέμβριο του 1969 στη Σύνοδο κορυφής της Χάγης να δημιουργήσουν οικονομική και νομισματική ένωση που θα ολοκληρωνόταν έως το 1980. Τα κύρια σημεία του σχεδίου αυτού καταγράφονται στην έκθεση της επιτροπής Werner (1970). Ένα από τα κύρια σημεία αυτού του σχεδίου ήταν η δημιουργία ενός συναλλαγματικού μηχανισμού που αποσκοπούσε στην σύγκλιση των κρατών-μελών. Το 1972 συντάχθηκε η συμφωνία του «νομισματικού φιδιού» μεταξύ των κρατών-μελών που προέβλεπε στενά περιθώρια διακυμάνσεως των Ευρωπαϊκών νομισμάτων σε σχέση με το δολάριο. Οι Ευρωπαϊκές τράπεζες σταμάτησαν την πρόσδεση των νομισμάτων τους προς το δολάριο.

Αυτή η προσπάθεια τελικά ανεστάλη λόγω της πετρελαϊκής κρίσης του 1973 και λίγο έλειψε να καταστραφεί αυτό το σχέδιο, στην συνέχεια το 1977 στη σύνοδο κορυφής της Φλωρεντίας ο τότε πρόεδρος της επιτροπής, Roy Jenkins, επανεισήγαγε την πρόταση για νομισματική ενοποίηση. Έτσι στις 13 Μαρτίου του 1979 δημιουργήθηκε το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα που περιελάμβανε τέσσερις συμπληρωματικούς μηχανισμούς: το μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών, την καθιέρωση του ECU, το Ευρωπαϊκό νομισματικό ταμείο συνεργασίας, και ένα σύστημα πιστώσεων που αποσκοπούσε στην αλληλοβοήθεια των συμμετεχόντων κρατών σε περιπτώσεις συναλλαγματικών κρίσεων. Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ONE) είναι μια ζώνη ενιαίου νομίσματος στο εσωτερικό της ενιαίας αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην οποία πρόσωπα, εμπορεύματα, υπηρεσίες και κεφάλαια, κυκλοφορούν χωρίς περιορισμούς. Δημιουργεί το πλαίσιο για οικονομική ανάπτυξη και σταθερότητα και υποστηρίζεται από μία ανεξάρτητη κεντρική τράπεζα και από την εφαρμογή υγιών οικονομικών πολιτικών από τα κράτη-μέλη.

Η ONE αποτελεί το φυσικό συμπλήρωμα της ενιαίας αγοράς. Η εν λόγω αγορά λειτουργεί αποτελεσματικότερα και παρέχει με πληρέστερο τρόπο τα οφέλη της, με την εξάλειψη του κόστους των συναλλαγών που προκαλεί η μετατροπή των νομισμάτων και των αβεβαιοτήτων που συνδέονται με τη συναλλαγματική αστάθεια.

ΤΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης (15-16 Δεκεμβρίου 1995) υιοθέτησε ένα χρονοδιάγραμμα μετάβασης στο ενιαίο νόμισμα όπου η 1η Ιανουαρίου 1999 ορίστηκε ως ημερομηνία έναρξης του Τρίτου Σταδίου ενώ η διαδικασία επιλογής των χωρών που θα συμμετάσχουν στην Νομισματική Ένωση προβλέπεται από τη συνθήκη του Μάαστριχτ.

Την τελευταία εβδομάδα του Φεβρουαρίου του 1998 οι κυβερνήσεις των υποψήφιων χωρών υπέβαλαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα στατιστικά στοιχεία για το έτος 1997 βάσει των οποίων αξιολογούνται οι χώρες για την ένταξη στην ζώνη του Ευρώ. Στις 25 Μαρτίου 1998 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα ανακοίνωσαν τις εκθέσεις τους στις οποίες εξετάζεται ο βαθμός σύγκλισης που επιτεύχθηκε από τις υποψήφιες χώρες. Στις 30 Ιουλίου αποφασίζει το Συμβούλιο των Υπουργών αν ανακαλεί πρότερη γνωμοδότηση του για παρουσία υπερβολικού ελλείμματος σε μια χώρα μέλος της Ε.Ε.

Στην 1^η Μαΐου 1998 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποβάλει στο ECOFIN τις συστάσεις της αναφορικά με τις χώρες που πληρούν τα κριτήρια. Την ίδια μέρα συνεδριάζει το ECOFIN και με βάση τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία κατά πόσο ένα κράτος πληρεί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος.

Έτσι μετά την σύσταση της Ευρωπαϊκής επιτροπής το Συμβούλιο των υπουργών εκτιμά με ειδική πλειοψηφία πια κράτη-μέλη πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση ενιαίου νομίσματος. Οι συνολικοί ψήφοι των κρατών-μελών σταθμίζονται ως εξής:

Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ην. Βασίλειο.	10
Ισπανία.	8
Ελλάδα, Βέλγιο, Ολλανδία, Πορτογαλία.	5
Αυστρία, Σουηδία.	4
Δανία, Ιρλανδία, Φιλανδία.	3
Λουξεμβούργο.	<u>2</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΨΗΦΩΝ	87

Ως κριτήρια σύγκλισης έχουν καθιερωθεί: α) Το κριτήριο των σταθερών τιμών, β) Το κριτήριο σύγκλισης των επιτοκίων, γ) Τα δημοσιονομικά κριτήρια (κριτήριο του δημοσιονομικού ελλείμματος, κριτήριο του δημόσιου χρέους), και δ) Το κριτήριο συμμετοχής στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Το καινούργιο νόμισμα κυκλοφόρησε , πρόθυμο να πραγματοποιήσει τις υποσχέσεις που μας έδωσε για ωφέλεια των επιχειρήσεων, των ταξιδιωτών και των επενδυτών, για ενιαία ευρωπαϊκή αγορά που θα εξασφαλίζει ευκολότερη και φτηνότερη μεταφορά κεφαλαίων και υποχωρήσεις στις τιμές, για τη παύση της ανάγκης συναλλάγματος, αφού το νόμισμα θα είναι κοινό στις ευρωπαϊκές χώρες .

Ωστόσο, η εμπειρία από την ολιγόχρονη χρήση του «Ευρώ» μας πείθει και για τις δυσκολίες στις καθημερινές μας συναλλαγές. Για παράδειγμα, χάνεται η αίσθηση των τιμών, εφόσον είναι δύσκολο να συνειδητοποιήσουμε πόσα χρήματα εισπράττουμε και πόσα ξοδεύουμε, ενώ η χρήση νομισμάτων μικρής αξίας (ένα, δύο, πέντε λεπτά) στα οποία δεν είμαστε εξοικειωμένοι, δημιουργεί επιπρόσθετα προβλήματα.

Για να εξαλειφθούν οι δυσχέρειες, θα πρέπει να συνεχιστεί η ενημέρωση των καταναλωτών . Θα πρέπει, επίσης, να ενισχυθεί η προστασία του καταναλωτή αφού κάποιοι μπορούν να επωφεληθούν από την αλλαγή και να εξαπατήσουν τους αγοραστές.

ΤΟ ΕΥΡΩ ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ

Έρευνα για το πώς αντιμετωπίζουν οι Ευρωπαίοι καταναλωτές το ευρώ σήμερα πραγματοποίησε το Βρετανικό Εθνικό Συμβούλιο Καταναλωτών.

Η έρευνα έγινε στις 12 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που χρησιμοποιούν το ευρώ (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία, Φινλανδία), με τη ενεργό συμμετοχή των μεγαλύτερων οργανώσεων καταναλωτών της κάθε χώρας. Από την Ελλάδα συμμετείχε το ΙΝΚΑ/Γενική Ομοσπονδία Καταναλωτών Ελλάδας.

Η έρευνα έδειξε ότι:

- Σε έντεκα από τις δώδεκα χώρες, οι καταναλωτές δηλώνουν ότι αισθάνονται σιγουριά όσον αφορά στη χρήση του ευρώ.
- Σε οκτώ από τις δώδεκα χώρες (2/3), οι καταναλωτές δηλώνουν περισσότερο σίγουροι τώρα –στη χρήση του ευρώ– σε σχέση με το πώς αισθάνονταν ένα χρόνο πριν.
- Πέντε από τις δώδεκα χώρες ανέφεραν αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, όπως αύξηση τιμών κατά την περίοδο μετάβασης από το εθνικό νόμισμα στο ευρώ, σε αρκετά εκτεταμένο βαθμό.
- Στο ένα τρίτο των χωρών που χρησιμοποιούν το ευρώ, οι οργανώσεις καταναλωτών επεσήμαναν ότι οι εκτεταμένες αθέμιτες εμπορικές που σχετίζονται συγκεκριμένα με τη χρήση του ευρώ (όπως οι αυξήσεις τιμών) συνεχίζονται και σήμερα σε πολύ μεγάλο βαθμό.
- Σε οκτώ από τις δώδεκα χώρες (2/3), οι οργανώσεις καταναλωτών θεωρούν αποτελεσματική τη διαχείριση της μετάβασης στο ευρώ.
- Σε εννέα από τις δώδεκα χώρες (3/4), οι οργανώσεις καταναλωτών αναφέρουν ότι οι τιμές δεν έχουν γίνει ανταγωνιστικές για τους καταναλωτές. Σε δύο χώρες (Λουξεμβούργο και Ισπανία) αναφέρεται μάλιστα ότι η κατάσταση είναι χειρότερη σήμερα, μετά την εισαγωγή του ευρώ.

Η χώρα με τις πλέον θετικές εμπειρίες των καταναλωτών με το ευρώ είναι η Γερμανία, ακολουθούμενη από την Πορτογαλία και την Αυστρία. Οι χώρες με τις πιο αρνητικές εμπειρίες είναι το Λουξεμβούργο, η Γαλλία και η Ισπανία (βλ. πίνακα)

Θετική εμπειρία των καταναλωτών με το ευρώ: κατάταξη χωρών

Γερμανία 7,7, Αυστρία 6,7, Φιλανδία 6,7, Ιρλανδία 6,7, Ιταλία 6,7, Βέλγιο 6,3, Ελλάδα 6, Ολλανδία 5,7, Ισπανία 5,7, Γαλλία 5,3, Λουξεμβούργο 4,3.

Η ΕΝΤΑΞΗ ΝΕΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΟΣΟ ΑΥΤΑ ΕΙΝΑΙ ΣΕ ΘΕΣΗ ΝΑ ΕΝΤΑΧΘΟΥΝ ΣΤΗΝ ΟΝΕ

Δεν πληρούν τα κριτήρια για την ένταξή τους στην Ευρωζώνη τα δέκα νέα μέλη της ΕΕ, καθώς και η Σουηδία, σύμφωνα με έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Πρόοδος έγινε, αλλά ο δρόμος για το Ευρώ απαιτεί πρόσθετες προσπάθειες. Σε αυτή τη δήλωση του Επιτρόπου που είναι αρμόδιος για τις οικονομικές υποθέσεις, Χοακίμ Αλμούνια, συνοψίζεται η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις δυνατότητες των δέκα νέων μελών της ΕΕ και της Σουηδίας να ενταχθούν στην Ευρωζώνη.

Σε άλλη έκθεση που δημοσιεύτηκε ταυτόχρονα από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, στη Φραγκφούρτη, ο πρόεδρος της τράπεζας, Ζαν Κλοντ Τρισέ αναφέρει πως οι χώρες αυτές "έχουν ακόμη να απαντήσουν σε προκλήσεις, ώστε να καταφέρουν να υιοθετήσουν το ενιαίο νόμισμα".

Η ΕΚΤ επισημαίνει στην έκθεσή της ότι τα στοιχεία για τα δημοσιονομικά δεν πρέπει να επηρεάζονται από τις πολιτικές και εκλογικές αλλαγές στις χώρες αυτές, τις οποίες καλεί να θεωρούν "ως προτεραιότητα την ποιότητα και την ακεραιότητα των στατιστικών". Η αναφορά αυτή εκτιμάται ότι αποτελεί έμμεση αναφορά στην αμφισβήτηση των στοιχείων που παρέδιδε στο παρελθόν η Ελλάδα.

Η ΟΝΕ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ

	1€ = 341 δρχ
	
1 ΕΥΡΩ Θέμα: Γλαύκα (Αθηναϊκό τετράδραχμο).	

Για την Ελλάδα, το ενδεχόμενο της άρνησης συμμετοχής στην ΟΝΕ, βασιζόμενο στην αντίληψη ότι μπορεί να ακολουθήσει μια οικονομική πολιτική διαφορετική από αυτήν των κρατών-μελών όπως για παράδειγμα μια πολιτική υψηλών δημοσιονομικών ελλειμμάτων αποκλείστηκε πολύ νωρίς. Η Ελλάδα δεν φαινόταν να έχει αυτή τη δυνατότητα καθώς η οικονομία της είναι διασυνδεδεμένη με την κοινοτική οικονομία και δεν μπορεί να λειτουργήσει κατά διαφορετικό τρόπο χωρίς να ενταθούν τα προβλήματα της. Ακόμα και αν η Ελλάδα δεν συμμετείχε στην ΟΝΕ, ήταν υποχρεωμένη εκ των πραγμάτων να εφαρμόζει την πολιτική του κεντρικού πυρήνα της Κοινότητας. Η μη συμμετοχή της άλλωστε θα οδηγούσε και σε απώλεια του κοινοτικού κεκτημένου.

Η Ελλάδα, όπως και οι άλλες μικρές και ασθενέστερες οικονομίες, κατά τη διάρκεια διασκέψεως για την ΟΝΕ αντιτάχθηκε προς τις μεγάλες και ανεπτυγμένες χώρες που επεδίωξαν θεσμικές αλλαγές οι οποίες θα διασφαλίζουν την αποτελεσματική λειτουργία της ενιαίας αγοράς και υψηλούς ρυθμούς μεγέθυνσης μέσα σε νομισματικής και συναλλαγματικής σταθερότητας. Έδωσε δε προτεραιότητα σε θεσμικές αλλαγές που προωθούσαν την οικονομική ανάπτυξη και εξασφάλιζαν τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων που επικρατούν στην Ε.Ε. από την ΟΝΕ ωφελούνται κυρίως οι οικονομίες εκείνες που διαθέτουν ισχυρό παραγωγικό δυναμικό, εξειδίκευση στην εργασία ανεπτυγμένες αγορές χρήματος και κεφαλαίου και γενικότερα την υποδομή. Γίνονται αμέσως αντιληπτές οι συνέπειες για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, οι οποίες δεν διαθέτουν αυτά τα χαρακτηριστικά, ενώ τα οποία συγκριτικά πλεονεκτήματα τους -κόστους εργασίας- αντισταθμίζονται από την έλλειψη μιας σειράς άλλων προϋποθέσεων, καλύτερες εργασιακές σχέσεις, σύγχρονο τραπεζικό

σύστημα, επαρκής υποδομή σε επικοινωνίες, σταθερό πλαίσιο κανόνων του παιχνιδιού, λιγότερες γραφειοκρατικές διαδικασίες.

ONE, μισθοί, ανεργία και κοινωνική ασφάλιση

Η παρατεταμένη εξέλιξη του ΑΕΠ σε χαμηλά επίπεδα, η αύξηση της ανεργίας (10,3%), οι δυσμενείς εξελίξεις της εισοδηματικής κατάστασης των εργαζομένων και των συνταξιούχων, η ύπαρξη ελλειμμάτων στο ισοζύγιο πληρωμών, τον δημοσιονομικό και κοινωνικό τομέα, θέτουν επί τάπητος το θέμα των προοπτικών της ελληνικής οικονομίας, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Η μείωση των πραγματικών κατώτατων μισθών καθ' όλη την περίοδο 1984-1999 κατά 16,08% είχε ως αποτέλεσμα την ωφέλεια των επιχειρήσεων από το σημαντικότερο τμήμα της αύξησης της παραγωγικότητας και της μείωσης του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος. Οι εξελίξεις αυτές έχουν προσδιορίσει το κόστος εργασίας στην Ελλάδα, να αντιστοιχεί στο 40% και οι αμοιβές των Ελλήνων μισθωτών να αντιστοιχούν στο 65% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το εισοδηματικό μερίδιο του κεφαλαίου (μικτά κέρδη ως ποσοστό της προστιθέμενης αξίας) από 40,5% το 1982 αυξήθηκε σε 45,7% το 1997, ενώ το εισοδηματικό μερίδιο της εργασίας (μισθός και ασφαλιστικές εισφορές ως ποσοστό της προστιθέμενης αξίας) από 59,5% το 1982 μειώθηκε σε 54,7% το 1997 (ΟΟΣΑ, 1997). Με αφετηρία αυτές τις εισοδηματικές εξελίξεις των μισθωτών, οι οποίες αποτυπώνουν την άνιση κατανομή του εισοδήματος και των θυσιών προσαρμογής, και συνιστούν τον ελληνικό δρόμο προς την ONE, το κεντρικό ερώτημα που απαιτείται να διερευνηθεί, εστιάζεται στο κατά πόσο το μέλλον των μισθών, της ανεργίας και της κοινωνικής ασφάλισης μετά την πλήρη ένταξη της Ελλάδας στην ONE θα είναι αισιόδοξο ή απαισιόδοξο;

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΥΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΝΕ

Οι επιπτώσεις στο εισόδημα των εργαζομένων

Η πορεία της ελληνικής οικονομίας προς την ΟΝΕ συνοδεύεται, κυρίως από την κυρίαρχη αντίληψη και την επίσημη πολιτική, από ένα κλίμα ευφορίας για τις επιπτώσεις, ιδιαίτερα σ' ότι αφορά τους μισθούς, την ανεργία και το βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων, με αποτέλεσμα, (ενώ δεν έχει μελετηθεί και αναλυθεί επαρκώς και ως εκ τούτου θα έπρεπε και πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο του προβληματισμού μας), να συσκοτίζεται η αναμενόμενη πραγματική κατάσταση. Είναι φανερό ότι η πλήρης ένταξη της χώρας μας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) θα αλλάξει ριζικά τις συνθήκες και τους όρους, τόσο στην σφαίρα της παραγωγής, όσο και στην σφαίρα της κυκλοφορίας του οικονομικού και κοινωνικού μας σχηματισμού. Η καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος σε περιβάλλον χαμηλού πληθωρισμού αποβλέπει στην ελαχιστοποίηση της συμβολής της συναλλαγματικής πολιτικής στην βελτίωση του επιπέδου της ανταγωνιστικότητας των οικονομιών των κρατών -μελών, την οποία θα επιτυγχάνουν πλέον με παραγωγικούς και τεχνολογικούς όρους.

Αυτό σημαίνει, ότι χώρες - μέλη που θα συμμετέχουν στο ευρώ και θα επιθυμούν να βελτιώσουν το επίπεδο ανταγωνιστικότητάς τους με εκτός παραγωγής και τεχνολογίας όρους, δηλ. με μη αύξηση της παραγωγικότητας, θα επιτυγχάνουν κάτι τέτοιο με την εφαρμογή περιοριστικών πολιτικών στον παραγωγικό συντελεστή εργασία, αφού η προσαρμογή των τιμών των προϊόντων και των υπηρεσιών τους στις απαιτήσεις του διεθνούς ανταγωνισμού, δεν θα μπορεί πλέον να επιτυγχάνεται, όπως μέχρι σήμερα, με τις διακυμάνσεις των εθνικών τους νομισμάτων. Είναι ενδιαφέρον να προβληματιστούμε τι θα σημαίνει μια τέτοια εξέλιξη στην Ελλάδα, τη στιγμή μάλιστα που είναι η μόνη χώρα της Ένωσης, στην οποία μειώθηκαν οι πραγματικοί μισθοί στην βιομηχανία κατά την διάρκεια των ετών 1985-1995 και το εισοδηματικό μερίδιο της μισθωτής εργασίας στο κατανεμηθέν εισόδημα έχει μειωθεί την ίδια περίοδο από 74,7% σε 64,5%. Η αποτροπή της προοπτικής συνέχισης περιοριστικών πολιτικών στην εργασία, μετά την πλήρη ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ, επιβάλλει την διαμόρφωση μιας πολιτικής συνεχούς και συνεπούς ενίσχυσης της αύξησης της παραγωγικότητας, έτσι ώστε αυτή να αυξάνεται ταχύτερα απ' ότι στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κάτι τέτοιο όμως, μπορεί να επιτευχθεί μεσο-μακροπρόθεσμα, δεδομένου ότι η διαδικασία αύξησης της παραγωγικότητας είναι βραδεία, αφού σχετίζεται με τις επενδύσεις, την οργάνωση της εργασίας, την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Πολύ περισσότερο που η παραγωγικότητα στην χώρα μας υστερεί σημαντικά και έτσι θα πρέπει να καλύψουμε μια μεγάλη απόσταση. Εάν εξαιρέσουμε το 1997, όλα τα προηγούμενα χρόνια της δεκαετίας του 1990, η παραγωγικότητα

στην Ελλάδα αυξανόταν με μέσο ετήσιο ρυθμό 0,7%, έναντι 1,7% για το σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΙΝ.Ε/Γ.Σ.Ε.Ε., 1998). Έτσι δημιουργείται ο κίνδυνος, για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, μέχρις ότου βελτιωθεί ικανοποιητικά ο ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας, οι πιέσεις του διεθνούς ανταγωνισμού στην ελληνική οικονομία του διεθνούς ανταγωνισμού στην ελληνική οικονομία να μεταφερθούν στους μισθούς (ονομαστικό και κοινωνικό) και να έχουμε μετά το ευρώ, αναδιανομή του εισοδήματος σε βάρος της εργασίας, επιτάχυνση των διαδικασιών απορύθμισης των εργασιακών σχέσεων και υποβάθμισης των συνθηκών εργασίας και κοινωνικής προστασίας. Κατά συνέπεια, παράλληλα με την ονομαστική σύγκλιση της ελληνικής οικονομίας, επείγει να απασχολήσει την οικονομική πολιτική, το ζήτημα της πραγματικής σύγκλισης, της βελτίωσης των υποδομών και των παραγωγικών της δυνατοτήτων, τόσο από ποσοτική άποψη με την μεγέθυνση του εγκατεστημένου παραγωγικού δυναμικού, όσο και από ποιοτική άποψη με την επιτάχυνση των ρυθμών αύξησης της παραγωγικότητας, ώστε να προφυλάξουμε τον κόσμο της εργασίας από συνέπειες, οι οποίες θα είναι οδυνηρές και για την κοινωνική συνοχή αλλά και για την οικονομική ισχύ της χώρας μας. Από την άποψη αυτή, η αναγκαιότητα της ισχυρής οικονομίας για την συμμετοχή της στο ευρώ, θα πρέπει να ερμηνεύεται όχι με τα γνωστά ονομαστικά κριτήρια σύγκλισης αλλά με την διαμόρφωση πραγματικών κριτηρίων σύγκλισης (επίπεδο ανάπτυξης, απασχόληση, κατά κεφαλή εισόδημα, κοινωνική προστασία).

Οι επιπτώσεις στην ανεργία

Οι τεχνολογικές εξελίξεις που συντελούνται στην παραγωγική διαδικασία και η στρατηγική της παραγωγικής αναδιάρθρωσης, της επέκτασης της εφαρμογής των νέων τεχνολογιών, ως μέσου βελτίωσης της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και των οικονομικών σχηματισμών, βρίσκεται στο υπόβαθρο των εξελίξεων που συντελούνται στην εργασία, την αγορά εργασίας, την διεθνοποίηση και ολοκλήρωση της παγκόσμιας οικονομίας. Ειδικότερα στην αγορά εργασίας, η κεντρική εξέλιξη στην Ελλάδα και τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η συνεπής αύξηση της ανεργίας. Πράγματι, η Ευρωπαϊκή Ένωση σήμερα διαθέτει 20 εκατ. ανέργους και 58 εκατ. φτωχούς. Στην Ελλάδα η ανεργία έχει φθάσει τα 450.000 άτομα (10,3%) και ο αριθμός όσων ζουν κάτω από το όριο φτώχειας (50% του κατά κεφαλή ΑΕΠ) είναι 24% του πληθυσμού (Eurostat, 1997). Πιο συγκεκριμένα, το 58% των ανέργων στην Ελλάδα είναι μακροχρόνιοι άνεργοι (12 μήνες και άνω) και το 59% των ανέργων είναι νέοι ηλικίας 15-29 ετών. Η προοπτική της ανεργίας στην Ελλάδα μετά την πλήρη ένταξη της χώρας στην ΟΝΕ, σύμφωνα με τα αποτελέσματα σχετικής έρευνας του ΙΝ.Ε/Γ.Σ.Ε.Ε./ΑΔΕΔΥ (Ιωακείμογλου, 1998), εξαρτάται κατά κύριο λόγο, από την στρατηγική και το περιεχόμενο της οικονομικής ευρωπαϊκής πολιτικής. Εξαρτάται επίσης από την προοπτική συρρίκνωσης ή διεύρυνσης του κοινοτικού προϋπολογισμού και από το εύρος της αλληλεγγύης που αυτός θα αναπτύξει μεταξύ των κρατών - μελών. Έτσι, οι εκτιμήσεις που προέκυψαν απ' τους υπολογισμούς, με βάση τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και αυτών που αντιμετωπίζουν κριτικά την κυρίαρχη ευρωπαϊκή

οικονομική πολιτική για τις εξελίξεις στην απασχόληση και την ανεργία είναι διαφορετικές. Λαμβάνοντας υπ' όψη την επίσημη ευρωπαϊκή οικονομική πολιτική, η μελέτη συμπεραίνει ότι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας οδηγεί στην σταδιακή μείωση του ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα, σε μια δεκαετία, από 10,4% κατά το έτος εκκίνησης σε 9% και σε 8% σε είκοσι χρόνια. Σημειώνεται, ότι με δεδομένα τα σημερινά διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας, το ποσοστό της ανεργίας δεν είναι δυνατόν να μειωθεί κάτω του 8%. Ο μόνος τρόπος για να υπάρξει περαιτέρω μείωση είναι η συνέχιση της μείωσης των πραγματικών μισθών και η απορύθμιση των εργασιακών σχέσεων. Εντελώς διαφορετικές παρουσιάζονται οι εξελίξεις της ανεργίας αν ληφθούν υπόψη οι θέσεις των υποστηρικτών του «κοινωνικού μοντέλου οργάνωσης» της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σύμφωνα με αυτό το σενάριο, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μειώνει σταδιακά το ποσοστό ανεργίας από το 10,4% κατά το έτος εκκίνησης σε 8,5% μετά από δέκα χρόνια και σε 6,5% σε είκοσι χρόνια. Σημειώνεται, ότι με δεδομένα τα σημερινά διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας, το ποσοστό της ανεργίας μπορεί να μειωθεί σε ποσοστό 5%, χωρίς να πραγματοποιηθούν απορρυθμιστικές παρεμβάσεις στους μισθούς και το σύστημα των εργασιακών σχέσεων. Είναι προφανές ότι οι εκτιμήσεις, ιδιαίτερα του δεύτερου σεναρίου, προϋποθέτουν την ένταξη της καταπολέμησης της ανεργίας ως κεντρικού στόχου της ευρωπαϊκής οικονομικής πολιτικής. Προϋποθέτουν, με άλλα λόγια μία ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή πολιτική απασχόλησης και όχι «εθνικά σχέδια δράσης για την απασχόληση», η οποία θα αποτυπώνεται σε μία ευρωπαϊκή συνθήκη για την απασχόληση και την κοινωνική πολιτική με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, κοινούς στόχους, κοινά μέσα, πόρους και μηχανισμούς ελέγχου και αξιολόγησης. Από την άποψη αυτή, είναι φανερό ότι η αποτελεσματική μείωση της ανεργίας μετά το ευρώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει ανάγκη από κοινές πολιτικές απασχόλησης και όχι από εθνικές πρωτοβουλίες απασχόλησης που στην ουσία, όπως έχει αποδειχθεί μέχρι σήμερα, διαχειρίζονται το πρόβλημα της ανεργίας χωρίς να το αντιμετωπίζουν.

Οι επιπτώσεις στην κοινωνική ασφάλιση

Στην σημερινή περίοδο τρία χαρακτηριστικά δεδομένα διακρίνουν την κοινωνική ασφάλιση στη χώρα μας και τις άλλες χώρες της Ε.Ε.

1. αυξάνει η ζήτηση κοινωνικών υπηρεσιών από τους χρήστες και την κοινωνία γενικότερα
2. αυξάνει η οικονομική ανισορροπία των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης
3. απαιτούνται περισσότερες κοινωνικές δαπάνες για την ικανοποίηση των αναγκών.

Τα χαρακτηριστικά αυτά συνοδεύονται και από τις παρακάτω σύγχρονες εξελίξεις:

1. πριν από το 1973 η ανεργία ήταν σε πολύ χαμηλό επίπεδο, γεγονός που δεν συνέβαλε αρνητικά στην χρηματο-οικονομική κατάσταση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης
2. πριν από την δεκαετία του 1970 η συνταξιοδοτική περίοδος ήταν μικρότερη απ' ό,τι σήμερα με την αύξηση του προσδόκιμου ορίου ζωής.
3. Η επαγγελματική ζωή του εργαζόμενου σήμερα παρουσιάζει διαφοροποιητικά στοιχεία
4. νέες μορφές απασχόλησης εμφανίζονται στην αγορά εργασίας
5. παρατηρείται μία προοδευτική απώλεια θέσεων εργασίας από τα νέα τεχνολογικά μέσα παραγωγής
6. παρατηρείται μία σταδιακή γήρανση του πληθυσμού και αύξηση του αριθμού των συνταξιούχων. Στην Ελλάδα από 900.000 συνταξιούχους το 1974, είχαμε 1.800.000 το 1994 και οι προβλέψεις μιλούν για 2.400.000 το 2000.

Παράλληλα έχουν εμφανιστεί νέες ανάγκες που πρέπει να καλύψει το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, όπως: α) την φτώχεια, β) τον κοινωνικό αποκλεισμό, ολόκληρων πλέον περιοχών και όχι μόνο ατόμων ή οικογενειών γ) την μαζική ανεργία και τις διαστάσεις που αυτή έχει αποκτήσει, ιδιαίτερα σε ορισμένες χώρες όπως Γερμανία και Ισπανία. Είναι φανερό λοιπόν ότι οι εξελίξεις αυτές συνθέτουν το οικονομικό και κοινωνικό έλλειμμα της κοινωνικής ασφάλισης στην χώρα μας αλλά και τις άλλες χώρες της Ε.Ε.

Η εξειδίκευση του οικονομικού και κοινωνικού ελλείμματος αναδεικνύει τις διάφορες πτυχές της κρίσης του συστήματος ασφάλισης. Πράγματι, η έρευνα και η συζήτηση για την κρίση αναφέρεται σε:

- κρίση οικονομική και χρηματοδοτική
- κρίση διαρθρωτική του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης
- κρίση επιπέδου παροχών
- κρίση νομιμοποίησης, η οποία όμως από έρευνα (1993) του Ευρωβαρόμετρου δεν επαληθεύεται αφού το 92% των ερωτηθέντων απήντησε ότι η κοινωνική προστασία είναι σημαντικός θεσμός και μόνο το 5% εξέφρασε διαφορετική άποψη. Επίσης σε άλλο ερώτημα της έρευνας, το 65% των ερωτηθέντων υποστηρίζουν ότι οι κυβερνήσεις θα πρέπει να σχεδιάσουν νέες παροχές και υπηρεσίες του Κράτους-Πρόνοιας, προκειμένου να καλύπτονται οι σύγχρονες ανάγκες των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων.

Έτσι αποδεικνύεται ότι δεν υπάρχει κρίση νομιμοποίησης του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης αλλά αντίθετα υπάρχει προσήλωση και εμπιστοσύνη των ασφαλισμένων στο Κράτος-Πρόνοιας. Με αφετηρία τις σύγχρονες εξελίξεις και τις προαναφερόμενες πτυχές της κρίσης του συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης, οι θεωρητικοί προβληματισμοί που έχουν αναπτυχθεί για τις πολιτικές και το μέλλον της αναφέρονται στα εξής:

Καταρχήν αναπτύσσεται τελευταία, η αντίληψη της μετεξέλιξης της κρατικής ευθύνης παροχής υπηρεσιών για την ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών, σε ευθύνη για την αντιμετώπιση του κοινωνικού κινδύνου που απειλεί το κάθε άτομο. Η αντίληψη αυτή προδιαγράφει μία προοπτική εξατομίκευσης της παροχής υπηρεσιών για κάθε άτομο που έχει ανάγκη και όχι για το σύνολο του πληθυσμού και της κοινωνίας. Η προοπτική αυτή, σε όρους οργάνωσης και χαρακτήρα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, σημαίνει μία σταδιακή μετατόπιση από το λεγόμενο σύστημα της «Ευρωπαϊκής ηπείρου», το γνωστό ως μοντέλο Bismark (παροχή υπηρεσιών για την κάλυψη των κοινωνικο-ασφαλιστικών αναγκών των ασφαλισμένων) στο Αγγλοσαξονικό σύστημα Beveridge (κάλυψη ενός ελάχιστου και γενικευμένου επιπέδου κοινωνικής προστασίας και διαβίωσης, εκφράζεται τελευταία στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «μία βούληση σύγκλισης των στόχων της κοινωνικής προστασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση», με προτεραιότητα πολιτικής, την θεσμοθέτηση του ελάχιστου εισοδήματος. Η Πορτογαλία έχει θεσμοθετήσει το ελάχιστο εισόδημα, οι άλλες χώρες όμως για διαφορετικούς λόγους, δεν το θεωρούν αναγκαίο.

Παράλληλα άλλες αντιλήψεις υποστηρίζουν:

1. την εισαγωγή στοιχείων αγοράς στην λειτουργία του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, με την έννοια εγκαθίδρυσης ενός «ελεγχόμενου ανταγωνισμού»
2. την επιλεκτικότητα των παροχών με άξονα τα άτομα που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη, δηλαδή του φτωχού και του κοινωνικά αποκλεισμένου

3. την ανάπτυξη της ιδιωτικής κερδοσκοπικής δραστηριότητας στην ασφάλιση και την υγεία
4. την διαμόρφωση δύο ομοσπονδιών κοινωνικής προστασίας οι οποίες θα αντιστοιχούν στις βόρειες και νότιες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με προοπτική την ενιαιοποίησή τους αφού προηγουμένως επιτευχθούν οι αναγκαίες συγκλίσεις στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.
5. την ανάπτυξη του λεγόμενου «προνοιακού πλουραλισμού» με την έννοια δημιουργίας τοπικών συμφώνων, μεταξύ κρατικών οργανισμών, Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κοινωνικών φορέων, μη κερδοσκοπικών οργανισμών κ.λ.π. για την αντιμετώπιση ενός συγκεκριμένου κοινωνικού κινδύνου π.χ. ανεργία, κοινωνικός αποκλεισμός, στέγαση, εκπαίδευση, φτώχεια κ.λ.π. με παράλληλη μείωση των κοινωνικών ευθυνών του Κράτους.

Μέσα στο πλαίσιο των προαναφερόμενων αντιλήψεων, παρατηρείται μία απομάκρυνση από την αναδιανεμητική λειτουργία της κοινωνικής ασφάλισης με παράλληλο προσανατολισμό σε διαχειριστικές ρυθμίσεις περιοριστικού χαρακτήρα. Έτσι, οι κοινωνικές δαπάνες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το 1991 είχαν μικρή διαφορά σε σχέση με το ΑΕΠ, απ' ότι δέκα χρόνια πριν. Γι' αυτούς τους λόγους η αποτελεσματικότητα των μέτρων που έχουν εφαρμοστεί τα τελευταία χρόνια στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι περιορισμένη και βραχυχρόνια στην οικονομική σφαίρα και αρνητική στην κοινωνική σφαίρα.

Κατά συνέπεια, το ερώτημα είναι σαφές: η μετά το ευρώ Ευρωπαϊκή Ένωση, επιθυμεί ή όχι να οικοδομήσει ένα ενιαίο ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο; Ποιες προϋποθέσεις υπάρχουν και ποιες αλλαγές απαιτούνται για μια τέτοια προοπτική; Βασική υπόθεση εργασίας για την επεξεργασία αυτού του ερωτήματος και για την διατύπωση μιας πρότασης, αποτελεί η ανάπτυξη συνθηκών κοινωνικής ολοκλήρωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Πράγματι προς την κατεύθυνση αυτή, (Α. Dantec - F. Pelgrin, 1998), παρά το γεγονός ότι μεταξύ των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών - μελών παρατηρούνται ορισμένες διαφοροποιήσεις, εντούτοις οι συγκλίσεις που υπάρχουν σε σημαντικές πτυχές της κοινωνικής ασφάλισης (επίπεδο δαπανών 28% του ΑΕΠ, ύπαρξη διμερών κρατικών συμφωνιών κοινωνικής ασφάλισης μεταξύ των κρατών - μελών, ποσοστό αναπλήρωσης εισοδήματος 60% - 80% των συντάξιμων αποδοχών, αναδιανεμητικότητα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, όρια ηλικίας συνταξιοδότησης 60 γυναίκες και 65 άνδρες κ.λ.π.) συγκροτούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού μοντέλου κοινωνικής ασφάλισης. Όμως, παρόλα αυτά σε ορισμένες άλλες πτυχές των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης απαιτούνται κάποιες αλλαγές για την ολοκλήρωση των συγκλίσεων όπως για παράδειγμα την Οργάνωση του κοινωνικο-ασφαλιστικού συστήματος (συγκρότηση σε δύο πυλώνες (Ευρωπαϊκή κύρια ασφάλιση και ευρωπαϊκή επικουρική ασφάλιση), την αυτόνομη διοίκηση της κοινωνικής ασφάλισης, την αυτοτελή και αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων της καθώς και την τυπολογική επιλογή του ευρωπαϊκού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης ανάμεσα στο Ομοσπονδιακό (Σουηδία, Δανία), το Κορπορατίστικο (Γερμανία-Αυστρία), το φιλελεύθερο (Αγγλία) και το λιγότερο ανεπτυγμένο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (Ισπανία, Ιταλία, Ελλάδα, Πορτογαλία).

Το κεντρικό συμπέρασμα που προκύπτει από την διερεύνηση των επιπτώσεων της πλήρους ένταξης της ελληνικής οικονομίας στην ΟΝΕ και ειδικότερα στους μισθούς, την ανεργία και την κοινωνική ασφάλιση είναι ότι το ενιαίο νόμισμα πρέπει να είναι παραγωγικά, τεχνολογικά και εργασιακά ισχυρό. Όμως μία τέτοια πορεία οικονομικής και κοινωνικής ολοκλήρωσης της Ευρώπης, απαιτεί μία διαφορετική σύλληψη της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής στην Ε.Ε., με κυρίαρχα στοιχεία την ανάπτυξη, την απασχόληση, την αναδιανομή του εισοδήματος και την κοινωνική προστασία. Μια τέτοια στρατηγική αποτροπής συνθηκών κοινωνίας 2/3 επιβάλλει την διαμόρφωση ενός οικονομικά βιώσιμου και κοινωνικά αποτελεσματικού μείγματος οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, ο πυρήνας του οποίου απαιτείται, με την αναβάθμιση των αναδιανεμητικών λειτουργιών του κράτους, να επικεντρωθεί στην «κατανομή των θυσιών προσαρμογής», προστατεύοντας παράλληλα το εισόδημα και υποστηρίζοντας το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Παράλληλα απαιτείται να επικεντρωθεί στην αύξηση της παραγωγής και της παραγωγικότητας, με την μείωση των επιτοκίων και την αύξηση των επενδύσεων καθώς και στην επίτευξη της ισορροπίας ανάμεσα στην προστασία του εισοδήματος και την αύξηση της απασχόλησης από την μείωση του χρόνου εργασίας. Με αυτούς τους προβληματισμούς αλλά και τις εναλλακτικές στρατηγικές και πολιτικές για το μέλλον του εισοδήματος των εργαζομένων, την αντιμετώπιση της ανεργίας και την υποστήριξη της κοινωνικής ασφάλισης, η Ευρώπη μπορεί και πρέπει να πορευθεί προς τον 21^ο αιώνα προκειμένου, εκτός των άλλων, να θέσει σε εγρήγορση και όχι σε ημιθανή κοινωνικο-οικονομική κατάσταση τις παραγωγικές και δημιουργικές δυνάμεις των λαών της και ταυτόχρονα να αποτελέσει φωτεινό παράδειγμα για τους λαούς των άλλων ηπείρων. Μια άλλη προοπτική που θα συνέβαλε στην παραπέρα συρρίκνωση των εισοδημάτων, στην διεύρυνση της ανεργίας, της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και στην υποβάθμιση της κοινωνικής ασφάλισης, θα καθιστούσε την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση εφιάλτη των πολιτών των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΟΝΕ

Στην ανατολή του 21^{ου} αιώνα, η Ελλάδα βρίσκεται αντιμέτωπη με δύο μεγάλες προκλήσεις. Πρώτον, πως θα επιτύχει την απαιτούμενη ονομαστική σύγκλιση, απαραίτητη προϋπόθεση για την ισότιμη συμμετοχή της στις Ευρωπαϊκές διεργασίες και δεύτερον, πως θα ενεργοποιήσει αναπτυξιακή διαδικασία η οποία θα οδηγήσει στην πραγματική σύγκλιση της Ελληνικής οικονομίας με τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές και θα διασφαλίσει καλύτερο επίπεδο διαβίωσης για τον Ελληνικό λαό.

Η απάντηση στις παραπάνω προκλήσεις δεν είναι εύκολη. Όπως έχουμε δει οι οικονομικοί δείκτες της Ελλάδας βρίσκονται κοντά στις τιμές αναφοράς, που ορίζονται στη συνθήκη του Μάαστριχτ. Οι προσπάθειες που καταβάλλονται τα τελευταία χρόνια για τον περιορισμό των δημόσιων δαπανών αρχίζουν να αποδίδουν, αλλά είναι απαραίτητο να συνεχιστούν με την ίδια προσπάθεια, ακόμη και μετά τη συμμετοχή της Ελλάδας στην ΟΝΕ, μέχρις ότου διασφαλιστεί η δημοσιονομική σταθεροποίηση. Ήδη η Ελληνική κυβέρνηση ανήγγειλε σειρά διαρθρωτικών μέτρων που στοχεύουν στη δημοσιονομική εξυγίανση και την αύξηση της παραγωγικότητας.

Η Ελλάδα επεδίωξε και πέτυχε την έγκαιρη συμμετοχή της στη Νομισματική Ένωση.

Αν και οι οικονομικές της επιδόσεις υστερούν σημαντικά σε σχέση με τις επιδόσεις των άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι απαραίτητο να επιδιώξει την ταχύτερη δυνατή σύγκλιση με τις οικονομίες των υπόλοιπων κρατών μελών της Νομισματικής Ένωσης. Αυτό πλέον τώρα είναι πιο εύκολο από την στιγμή που η Ελλάδα είναι πλήρες μέλος της Νομισματικής Ένωσης και έτσι έχει όλα τα σχετικά πλεονεκτήματα, για αυτό είναι ανάγκη να δοθεί μια περαιτέρω ώθηση στην προσαρμογή της οικονομίας μας.

Ειδικά οι Ελληνικές βιομηχανίες επιβαρύνθηκαν με το κόστος προσαρμογής της στο ανταγωνιστικό περιβάλλον της ενιαίας αγοράς.

Όπως είναι γνωστό, η απώλεια του εργαλείου των υποτιμήσεων στέρησε από τις Ελληνικές επιχειρήσεις τη δυνατότητα επηρεασμού της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους μέσω των υποτιμήσεων. Αυτό το κόστος ήταν μικρό αφού για αρκετά χρόνια οι Ελληνικές επιχειρήσεις υποχρεώθηκαν να προβούν σε αναδιαρθρώσεις που βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητά τους.

Οι Ελληνικές εμπορικές επιχειρήσεις προσδοκούν πολλά οφέλη από όταν καθιερώθηκε το ευρώ, αυτό προκύπτει από τη μείωση του κόστους των συναλλαγών σε διαφορετικά νομίσματα. Το κόστος αυτό είναι μεγαλύτερο για τις σχετικά μικρότερες Ελληνικές επιχειρήσεις και επηρεάζει αρνητικά την κερδοφορία.

ΕΥΡΩ ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΙΑ

Η Ευρωπαϊκή επιτροπή δημοσίευσε έκθεση για τη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) την τελευταία πενταετία, στην οποία υπογραμμίζεται η θετική συμβολή του ενιαίου νομίσματος στην μακροοικονομική σταθερότητα, καθώς και ο ουσιαστικός τους ρόλος στην επιτάχυνση της οικονομικής ολοκλήρωσης στην Ευρώπη. Ωστόσο, η έκθεση εφιστά, επίσης, την προσοχή σε ορισμένα προβλήματα που θα αντιμετωπίσει η ζώνη του ευρώ στο μέλλον.

Ο αρμόδιος για τις οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις επίτροπος, Joaquín Almunia δήλωσε σχετικά: «τα πρώτα πέντε έτη λειτουργίας της οικονομικής και νομισματικής ένωσης συνιστούν ένα αξιοσημείωτο πολιτικό και θεσμικό επίτευγμα για την Ε.Ε. Σε οικονομικό επίπεδο, η επιτυχία ήταν σχετική. Οι προσπάθειες θα πρέπει να επικεντρωθούν τώρα στην αντιμετώπιση των αιτιών και χαμηλών ρυθμών ανάπτυξης στην Ε.Ε.».

Η έκθεση που δημοσίευσε η επιτροπή παρέχει μια εμπεριστατωμένη ανάλυση της μέχρι σήμερα πορείας του ευρώ και διατυπώνει συμπεράσματα σχετικά με το κατά πόσον υπήρξε επιτυχής ή όχι. Η μακροοικονομική σταθερότητα, που αποτελεί το βασικό μέσον συμβολής της ΟΝΕ στην ανάπτυξη και την απασχόληση, διασφαλίστηκε, σε γενικές γραμμές, κυρίως αν ληφθούν υπόψη οι πολυάριθμοι εξωτερικοί κραδασμοί που έπληξαν την ζώνη του ευρώ από το 1999. Οι καταστροφικές συνέπειες των εντάσεων μεταξύ των κρατών μελών γύρω από τις συναλλαγματικές ισοτιμίες- που συχνά, κατά το παρελθόν συνόδευαν τις διεθνείς κρίσεις- έχουν εξαλειφθεί. Η ΕΚΤ εφάρμοσε με επιτυχία μια νομισματική πολιτική που οδήγησε στη σταθερότητα των τιμών και ανταποκρίθηκε αποτελεσματικά στις μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες. Σε δημοσιονομικό επίπεδο, δεν υπήρξε επιστροφή στις χαλαρές πολιτικές του παρελθόντος, αν και η συνεχής βελτίωση των δημοσιονομικών θέσεων διακόπηκε, κυρίως, εξαιτίας των χαμηλών ρυθμών ανάπτυξης. Το ευρώ διαδραμάτισε επίσης καθοριστικό ρόλο στην επιτάχυνση του ρυθμού της οικονομικής ολοκλήρωσης στην Ευρώπη και υπάρχουν ενδείξεις ότι οδήγησε σε αύξηση των συναλλαγών μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ, καθώς επίσης και στην προώθηση της ολοκλήρωσης των χρηματοπιστωτικών αγορών στην Ευρώπη.

Πέντε είναι οι βασικοί στόχοι που θέτει η έκθεση:

-Αντιμετώπιση των αιτιών του χαμηλού ρυθμού ανάπτυξης: οι μακροοικονομικές πολιτικές δεν είναι δυνατόν να υποκαταστήσουν τις βασικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στις αγορές προϊόντων, υπηρεσιών και εργασίας, που είναι απαραίτητες για την αύξηση των ρυθμών ανάπτυξης και την ενίσχυση της ικανότητας της ζώνης του ευρώ να αντιμετωπίσει με αποτελεσματικότητα τυχόν μελλοντική κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας. Είναι απογοητευτικό το γεγονός ότι η καθιέρωση του ευρώ δεν συνοδεύτηκε από επιτάχυνση του ρυθμού των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

-Προετοιμασία για τις οικονομικές και δημοσιονομικές επιπτώσεις της δημογραφικής γήρανσης: οι κυβερνήσεις είναι αναγκαίο να επιτύχουν ένα σημαντικά ταχύτερο ρυθμό μείωσης του χρέους και της αύξησης της απασχόλησης, ενώ παράλληλα θα πρέπει να μεριμνούν για την κατάλληλη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος και του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης.

-Επιτυχής ολοκλήρωση της διαδικασίας διεύρυνσης: έμφαση θα πρέπει να δοθεί στη στήριξη της μακροοικονομικής σταθερότητας και στη διευκόλυνση της πορείας προς την υιοθέτηση του ευρώ. Μακροπρόθεσμος στόχος είναι η διαχείριση των όλο και μεγαλύτερων οικονομικών διαφορών μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν στη διευρυμένη ζωή του ευρώ.

-Ενίσχυση του πλαισίου συντονισμού των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών: απαιτείται η εφαρμογή μιας περισσότερο προληπτικής προσέγγισης για τον έγκαιρο εντοπισμό των δυσκολιών στον τομέα της οικονομικής πολιτικής, και, κυρίως, η βούληση των κρατών μελών να τηρούν τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν σε επίπεδο Ε.Ε.

-Βελτίωση της εξωτερικής εκπροσώπησης της ζώνης του ευρώ: Η ύπαρξη μιας ενιαίας και αποτελεσματικής εκπροσώπησης της ζώνης του ευρώ αποτελεί βασική προϋπόθεση για την προώθηση των συμφερόντων της σε διεθνές επίπεδο.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ

Ποιες είναι οι ωφέλειες για τους Έλληνες επενδυτές αξιών από την ένταξη της χώρας μας στη ζώνη του ευρώ.

Οι ωφέλειες για τους επενδυτές αξιών είναι σημαντικές. Κατά πρώτο λόγο, το ενιαίο νόμισμα καθιστά την Ευρωπαϊκή αγορά μια ευρύτατη περιοχή για τη ανάπτυξη επενδυτικών ευκαιριών, χωρίς συναλλαγματικό κίνδυνο ή κόστος για την κάλυψη του. Επιπρόσθετα η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής αγοράς μετοχικών αξιών, ομολόγων και παράγωγων προϊόντων προκάλεσε το ενδιαφέρον των ξένων επενδυτών για την Ευρωπαϊκή κεφαλαιαγορά, λόγω του υψηλού βαθμού νομισματικής σταθερότητας που η ΟΝΕ συνεπάγεται.

Παράλληλα, η ενδυνάμωση των Ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών κέντρων και ο μεταξύ τους ανταγωνισμός ωφέλησε και το ελληνικό χρηματιστήριο. Σημειώνεται ότι η μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα ήταν πιο δαπανηρή για τα Ευρωπαϊκά χρηματιστήρια από ότι για τις τράπεζες, καθώς είχαν λιγότερους μικρούς πελάτες από τις τράπεζες και είναι γενικότερα οργανισμοί εθισμένοι στον ταχύ εκσυγχρονισμό και την εισαγωγή νέων τεχνολογιών.

Αναφορικά με την αγορά χρεογράφων, η δημιουργία του ευρώ εξαφάνισε τις διαφορές των αποδόσεων που σχετίζονται με το συναλλαγματικό κίνδυνο, αλλά παρέμειναν αυτές που ενσωματώνουν το δανειοληπτικό κίνδυνο του κράτους-μέλους και την ασυμμετρία ρευστότητας. Ωστόσο και οι διαφορές αυτές τείνουν να εξαλειφθούν στο βαθμό που το κράτος-μέλος ακολουθεί μια συνετή δημοσιονομική διαχείριση. Για τους Ελληνικούς κρατικούς τίτλους ειδικότερα, αυτό συνεπάγεται μείωση των επιτοκίων τους, καθότι ένα τμήμα της διαφοράς των πραγματικών τους αποδόσεων σε σχέση με τους περισσότερους ξένους τίτλους οφείλεται στο συναλλαγματικό κίνδυνο.

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα του ευρώ στις συναλλαγές του απλού πολίτη;

Ο πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να συγκρίνει άμεσα τις τιμές στα διάφορα κράτη-μέλη χωρίς να κάνει συχνά δύσκολους υπολογισμούς, οι οποίοι αφορούν τις συναλλαγματικές ισοτιμίες, καθώς όλες οι τιμές και οι μισθοί εκφράζονται σε ευρώ. Παράλληλα δεν χάνονται στα ταξίδια στο εξωτερικό σημαντικά ποσά σε συναλλαγματικές προμήθειες που εισπράττονταν από τις ανταλλαγές των επιμέρους εθνικών νομισμάτων σε άλλα.

Πως εξοφλήθηκαν τα υφιστάμενα δάνεια (στεγαστικά, κεφάλαια κινήσεως, καταναλωτικά κ.τ.λ.) μετά την ημερομηνία εισαγωγής του ευρώ σε φυσική μορφή;

Η αντικατάσταση των εθνικών νομισμάτων από το ευρώ δεν επηρέασε τη νομιμότητα των συμβάσεων. Το εκφρασμένο σε εθνικό νόμισμα ποσό μετατράπηκε σε ευρώ με την ισοτιμία που ορίστηκε την 1^η Ιανουαρίου 1999. στην περίπτωση χρεογράφων και δανείων σταθερού επιτοκίου, όλα τα συμβόλαια σε ECU μετατράπηκαν από την 1/1/1999, ενώ εκείνα σε εθνικό νόμισμα το αργότερο μέχρι την 1/1/2002. η αντικατάσταση των νομισμάτων δεν μετέβαλε το σταθερό ονομαστικό επιτόκιο που οφείλει να καταβάλει ο οφειλέτης στα δάνεια αυτά, εκτός αν η σύμβαση προέβλεπε διαφορετικά,

μέχρι την επερχόμενη ημερομηνία επαναπροσδιορισμού των επιτοκίων, ενώ η αποπληρωμή του δανείου γίνεται υποχρεωτικά σε ευρώ.

Τι έγινε με τα ασφαλιστήρια συμβόλαια;

Το ίδιο που έγινε για τα δάνεια. Δηλαδή, σε κάποια στιγμή έγινε η μετατροπή σε ευρώ χωρίς να μεταβάλλεται η αξία των συμβολαίων. Από εκείνη τη στιγμή και μετά, πληρώνονται σε ευρώ και οι συμφωνηθείσες αποζημιώσεις σε εθνικό νόμισμα καταβάλλονται επίσης σε ευρώ. Παράλληλα όμως το κόστος, της ευρω-ασφάλισης, είναι μεγαλύτερο.

Αυτό σημαίνει ότι η συμμετοχή της Ελλάδας αποτέλεσε διπλό χτύπημα για τους ασφαλισμένους, καθώς επωμίσθηκαν αφενός το αυξημένο κόστος λειτουργίας των ασφαλιστικών εταιρειών και αφετέρου τη μείωση του εγγυημένου τεχνικού επιτοκίου των συμβολαίων ζωής. Σύμφωνα με προβλέψεις ειδικών αναλυτών της αγοράς, πηγών της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών και του Υπουργείου Εμπορίου, η μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα πρόκειται να έχει τεράστιο οικονομικό κόστος για τις εταιρείες, το οποίο αναμφίβολα πέρασε και στους ασφαλισμένους. Όπως επισημαίνουν, το κόστος αυτό αφορά κατά 50% δαπάνες για συστήματα πληροφορικής, 20% για δαπάνες στο μάρκετινγκ και τις δημόσιες σχέσεις, 10% για έξοδα εκπαίδευσης και 20% σε άλλους τομείς.

Παραδείγματα από μελέτες άλλων χωρών αναφέρουν ότι το κόστος αυτό μπορεί να ξεπεράσει ακόμα και τα 34 εκατομμύρια ευρώ, πράγμα που σημαίνει ότι η μετακύλιση του στα συμβόλαια των ασφαλισμένων ήταν αναπόφευκτη. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία από την Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών, το εγγυημένο τεχνικό επιτόκιο απόδοσης για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια (που κυμαινόταν μεταξύ 4,25%-5%) μειώθηκε αισθητά. Η τελική διαμόρφωση του εγγυημένου επιτοκίου προέκυψε από τις οδηγίες του Υπουργείου Εμπορίου το οποίο ορίζει το κατώτατο εγγυημένο επιτόκιο, ενώ οι ίδιες οι εταιρείες έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν αυξημένη εγγυημένη απόδοση.

Ωστόσο, η εξέλιξη αυτή δεν επηρέασε αρνητικά τους ήδη ασφαλισμένους, καθώς ισχύει μόνο για τα καινούργια συμβόλαια. Το σημαντικότερο όμως όπως αναφέρουν παράγοντες της αγοράς, είναι ότι μετά την είσοδο στο ενιαίο νόμισμα, η ύπαρξη του εγγυημένου επιτοκίου τέθηκε υπό αμφισβήτηση. Και τούτο διότι με τη συμμετοχή στο ευρώ, τα χρηματοοικονομικά παράγωγα που εξασφαλίζουν τις υπεραποδόσεις στα συνταξιοδοτικά και επενδυτικά προγράμματα έχουν περιορισμένα περιθώρια κέρδους σε σχέση με πριν. Έτσι θεωρείται πιθανή η περαιτέρω εξέλιξη άλλων προγραμμάτων –unit links- που παρέχουν στον ασφαλισμένο τις ίδιες παροχές και τη δυνατότητα καθημερινής παρακολούθησης των αποδόσεων.

Παράλληλα πολλές είναι οι εταιρείες που έχουν φτιάξει ήδη τον κορμό για νέα συμβόλαια, τα προηγούμενα χρόνια και μετά την ένταξη της Ελλάδας στην οικονομική και νομισματική ένωση διαμορφώθηκε ένα νέο σκηνικό στην ασφαλιστική αγορά. Η έγκαιρη προσαρμογή των εταιρειών στην νέα πραγματικότητα είναι και η παράμετρος που διαχωρίζει τους κερδισμένους από τους χαμένους.

Τι έγινε με μισθούς και συντάξεις

Οι μισθωτοί και συνταξιούχοι του δημοσίου, σύμφωνα με το εθνικό σχέδιο που είχε συνταχθεί από το υπουργείο εθνικής οικονομίας και ήδη έχει ξεκινήσει και υλοποιείται, δεν πρόκειται να διαπιστωθούν κάποιες σημαντικές διαφορές στον τρόπο που γίνονται οι πληρωμές των μισθών και των συντάξεων τους. Όσον αφορά τους μισθούς του δημοσίου, το υπουργείο εθνικής οικονομίας έκανε καταγραφή με τις αρμόδιες υπηρεσίες και ύστερα προσάρμοσε το θεσμικό πλαίσιο για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του ευρώ, ενώ υλοποίησε αρκετές πιλοτικές εφαρμογές όσον αφορά την προσαρμογή των εντύπων και των μηχανογραφικών συστημάτων που απαιτούσε το ευρώ.

Τη μεταβατική περίοδο οι μισθοί εξακολούθησαν να καταβάλλονται στο εθνικό νόμισμα, η μετατροπή τους σε ευρώ ακολούθησε με κάθε δυνατή ακρίβεια τους σχετικούς κανόνες μετατροπής-στρογγυλοποίησης ούτως ώστε να αποφευχθούν τυχόν οικονομικές απώλειες για τους μισθωτούς.

Για τη μετατροπή και τήρηση των μισθολογίων στο ενιαίο νόμισμα, μέριμνα λήφθηκε για την υποστήριξη τους μέσω μηχανογραφημένων εφαρμογών, ενώ η σύνδεση των πληρωμών του δημοσίου με το τραπεζικό σύστημα εξαρτάται άμεσα από την προσέγγιση που ακολουθείται σε άλλες βασικές δημοσιονομικές λειτουργίες του Γενικού Λογιστηρίου του κράτους. Αξίζει να σημειωθεί ότι το θεσμικό πλαίσιο ολοκληρώθηκε για το μέρος που αφορά το οριστικό καθεστώς. Η προσέγγιση που ακολουθήθηκε για τον καθορισμό του θεσμικού πλαισίου είναι οριζόντια, ενώ ειδικές ρυθμίσεις έγιναν όπου αυτό απαιτήθηκε.

Όσον αφορά τις συντάξεις του δημοσίου πραγματοποιήθηκε ο σχεδιασμός και η εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων και προσαρμογή των εντύπων στις απαιτήσεις του ευρώ, ενώ ενημερώθηκαν και ενημερώνονται οι εμπλεκόμενοι φορείς (διευθύνσεις συντάξεων, ΚΕΠΥΟ, τράπεζες) από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Τέλος πλέον οι συναλλαγές και οι σχετιζόμενες με τις συντάξεις δραστηριότητες κατά το μέρος που εμπεριέχουν αναφορές σε χρηματικά ποσά εκφράζονται μόνο σε ευρώ και ως εκ τούτου οι πληρωμές των πάσης φύσεως συντάξεων και βοηθημάτων διενεργούνται σε ευρώ.

ΤΟ ΕΥΡΩ ΚΑΙ Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ-ΠΟΛΙΤΗΣ

Μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις μετά την εισαγωγή του ευρώ ήταν η εξασφάλιση της κατανόησης και της αποδοχής του νομίσματος από την πλευρά των καταναλωτών.

Οι πολίτες ήρθαν αντιμέτωποι με διάφορες καταστάσεις κατά τις συναλλαγές με χαρτονομίσματα και κέρματα ευρώ, και οπωσδήποτε πολλά ερωτήματα και ανησυχίες. Από πολλές πλευρές, η μεταβολή του νομίσματος μπορεί να παρομοιασθεί με την αφομοίωση μιας νέας γλώσσας, η οποία όπως και το ευρώ χρειάζεται μια περίοδο εκμάθησης.

Σε κάθε στάδιο, οι καταναλωτές απαιτούν συγκεκριμένες πληροφορίες, οι πολίτες στρέφονται προς τις τράπεζες και τις επιχειρήσεις λιανικών πωλήσεων για πληροφορίες σχετικά με τις τεχνικές λεπτομέρειες του νομίσματος. Ακόμη περισσότερο από τις τράπεζες, ο τομέας των λιανικών πωλήσεων εξυπηρετεί ως στυλοβάτης της εμπιστοσύνης των καταναλωτών, αφού όταν οι καταναλωτές άρχισαν να ξοδεύουν το ευρώ αντιμετώπισαν το νέο πλαίσιο αναφοράς και αφομοίωσαν την αξία του.

Το ευρώ παρουσίασε πρακτικά προβλήματα και ζητήματα τα οποία απασχόλησαν και εξακολουθούν να απασχολούν τις επιχειρήσεις αλλά και τους καταναλωτές με τον ερχομό του. Αυτά στην ουσία δημιουργήθηκαν όπως αποδείχτηκε από την μη έγκαιρη ενημέρωση των καταναλωτών. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάστηκαν θέματα και σενάρια για τις επιχειρήσεις, την εκπαίδευση προσωπικού και την οργάνωση εφοδιασμού καθώς και συγκεκριμένα θέματα που απασχολούν μικρά καταστήματα.

Τα πλεονεκτήματα της πληροφόρησης που έγινε είναι σαφή: με την κατάλληλη προετοιμασία επιδιώχθηκε το κόστος για τους λιανοπώλες να ελαχιστοποιηθεί και η εμπιστοσύνη του καταναλωτή να διατηρηθεί, αυτοί οι στόχοι επιτεύχθηκαν σε ένα ικανοποιητικό βαθμό.

Οι καταναλωτές και το ενιαίο νόμισμα

Την 1^η Ιανουαρίου του 2002 οι πολίτες της ζώνης του ευρώ έχουν στα χέρια τους το νέο αυτό νόμισμα και ολοένα και περισσότερο από τότε οι συνέπειες γίνονται αισθητές. Οι καταναλωτές έπρεπε σε σχετικά μικρό χρονικό να εξοικειωθούν με το διαφορετικό μέγεθος του, τις διαφορετικές του παραστάσεις και τις υποδιαιρέσεις του, η μετατροπή αυτή και ο ερχομός του ευρώ όπως ήταν και αρχικά σχεδιασμένο δεν έπρεπε να δημιουργήσει χαμένους ή κερδισμένους.

Τα οφέλη για τον καταναλωτή από το ενιαίο νόμισμα προκύπτουν από:

- Την εξοικονόμηση των τραπεζικών προμηθειών για αγοραπωλησίες συναλλάγματος, κάθε φορά που ο πολίτης θέλει να ταξιδέψει στο εσωτερικό της Νομισματικής Ένωσης.

- Τη μεγαλύτερη διαφάνεια όσον αφορά τις τιμές των προϊόντων. Οι καταναλωτές σε κάθε χώρα μπορούν πλέον να συγκρίνουν την τιμή που πληρώνουν για ένα προϊόν με την τιμή που πληρώνουν οι υπόλοιποι Ευρωπαίοι. Φανερότερο αποτέλεσμα αυτής της διαφάνειας είναι η αύξηση του ανταγωνισμού.
- Την εξοικονόμηση χρόνου. Οι επιχειρηματίες, που ταξιδεύουν συνέχεια, δεν είναι πλέον υποχρεωμένοι να μετατρέπουν τα νομίσματα τους.
- Τη σταθερότητα των τιμών σε γενικότερο Ευρωπαϊκό επίπεδο αφού σε μερικές περιπτώσεις λειτούργησε πληθωριστικά. Οι αντιπληθωριστικές προδιαγραφές του ευρώ, ωφέλησαν τον Ευρωπαίο καταναλωτή καθώς μειώθηκε στο ελάχιστο η διάβρωση της αγοραστικής δύναμης των εισοδημάτων, που συνεπάγεται ο πληθωρισμός.

Οι αρνητικές επιπτώσεις του ευρώ

- Προκάλεσε έντονο προβληματισμό και φόβο στους Ευρωπαίους πολίτες ιδιαίτερα με την εισαγωγή του για το πόσο θα επιτύχει το σκοπό και ως κάτι νέο και άρα μη γνώριμο
- Ιδιαίτερα στην Ελλάδα με τον ερχομό του το νέο νόμισμα προκάλεσε έντονο πληθωριστικό πρόβλημα αφού με τη στρογγυλοποίηση των τιμών προς τα επάνω, που είδη ήταν υψηλές, με παράλληλο χαμηλό εισόδημα επέφερε και άνοδο του πληθωρισμού.

ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

Υπήρξαν ποικίλες αντιδράσεις των καταναλωτών στο ευρώ:

- Οι ενθουσιώδεις, συνήθως νέοι με παιδεία και Ευρωπαϊκό προσανατολισμό είναι συνηθισμένοι στα ταξίδια στο εξωτερικό. Ήταν ανυπόμονοι να χρησιμοποιήσουν το νέο νόμισμα, όσο το δυνατόν ταχύτερα και δεν αντιμετώπισαν ιδιαίτερες δυσκολίες.
- Οι πραγματιστές αποδέχτηκαν το ευρώ με μια καχυποψία και φόβο.
- Οι συντηρητικοί που αντιτίθεντο στην υιοθέτηση του ευρώ και τους απασχολούσε η πιθανότητα αύξησης των τιμών σήμερα επιμένουν ότι επαληθεύτηκαν και συνεχίζουν να δυσκολεύονται να πεισθούν για τα οφέλη που προσφέρει το ευρώ στην καθημερινή ζωή τους.
- Οι σκεπτικιστές έχουν αναστολές και απαιτούν απλές πληροφορίες και ειδική προσοχή. Αυτή η ομάδα περιλαμβάνει μεταξύ των άλλων τους ηλικιωμένους, τους αναλφάβητους, καθώς και ειδικές κατηγορίες ατόμων.

Οι καταναλωτές είχαν ποικίλες αντιδράσεις, υπό διαφορετικές συνθήκες, και είναι ενθουσιώδεις σε ένα κατάσταση και σκεπτικιστές σε άλλο.

Οι έμποροι ανέπτυξαν:

- μεθόδους επικοινωνίας που ανταποκρίνονται στις ανάγκες όλων αυτών των διαφορετικών ομάδων.
- Προετοίμασαν συγκεκριμένες απαντήσεις και έλεγχαν τις αντιδράσεις των καταναλωτών.

Ο ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΖΩΝΗ

Με την ένταξη του ευρώ στην οικονομική μας ζωή και στις καθημερινές μας συναλλαγές παρατηρήσαμε την κατακόρυφη άνοδο του πληθωρισμού κυρίως μέσα από την ανάλογη άνοδο των τιμών παρά τις έντονες προσπάθειες της κυβέρνησης να διατηρήσει το επίπεδο των σταθερό. Έτσι το 2001 οι Έλληνες είχαν τη μικρότερη αγοραστική δύναμη κατά συνέπεια και το χαμηλότερο βιοτικό επίπεδο ανάμεσα στους κατοίκους της Ευρωπαϊκής ένωσης. Επιπλέον οι εργαζόμενοι στη μεταποιητική βιομηχανία είχαν τη χαμηλότερη παραγωγικότητα στη Κοινότητα μετά τους Πορτογάλους, όντας έτσι ουραγοί της στην ευρωπαϊκή ανάπτυξη. Παρά ταύτα οι Έλληνες ξοδεύουν το μεγαλύτερο ποσό του εισοδήματός τους σε τομείς όπως η εκπαίδευση και η υγεία.

Το κλείδωμα της ισοτιμίας της δραχμής με το ευρώ στις 340,75 δρχ. ανά ευρώ νόμισμα από την 1/1/2001 δεν αποτέλεσε μεγάλη βοήθεια για το ξεπέρασμα των προβλημάτων που πάντα δημιουργεί στην ελληνική οικονομία ο πληθωρισμός. Τα προβλήματα αυτά αναζωπυρώθηκαν από το Μάιο της περασμένης χρονιάς, παρά το θετικό κλίμα που επικράτησε τους πρώτους μήνες του 2001, και τους τελευταίους μήνες του τρέχοντος έτους έχουν λάβει πλέον ανησυχητικές διαστάσεις. Μόνο τους στους τελευταίους δυο μήνες, Αύγουστο και Σεπτέμβριο παρέμεινε σταθερός στο επίπεδο του 3,5% αποτελώντας έτσι μια ευχάριστη έκπληξη για το Οικονομικό Επιτελείο. Η μικρή υποχώρηση του πληθωρισμού οφειλόταν στις δαπάνες συντήρησης της κατοικίας και το κόστος μεταφορών που συνδέονταν αποκλειστικά με τη θεαματική μείωση των τιμών του πετρελαίου πέρυσι. Φέτος που έχουν αγγίξει και πάλι τα 30 δολάρια το βαρέλι και αναμένονται οι κρίσιμες εξελίξεις στις τιμές αυτές από τη προοπτική του πολέμου στο Ιράκ οι θετικές αυτές επιπτώσεις έχουν εξαφανιστεί! Σύμφωνα με την άποψη του κ. Ν. Γκαργκάνα, διοικητή του κεντρικού πιστωτικού ιδρύματος, αν η τιμή του πετρελαίου ξεπεράσει τα 30 δολάρια το βαρέλι οι εξελίξεις θα μπορούσαν να' ναι ανησυχητικές. Αντιθέτως αν η τιμή παραμείνει στα επίπεδα των 28 δολαρίων το βαρέλι τότε η κατάσταση θεωρείται καλύτερα ελεγχόμενη και εντός των προβλέψεων. Προκειμένου το υπουργείο οικονομικών να ελέγξει και την εγχώρια κίνηση των υγρών καυσίμων ο υφυπουργός οικονομικών, κος Απ. Φωτιάδης, υπέγραψε την 23/10/2002 απόφαση σύμφωνα με την οποία οι πρατηριούχοι υγρών καυσίμων υποχρεώνονται να χρησιμοποιούν φορολογικούς μηχανισμούς για την έκδοση νόμιμων αποδείξεων λιανικής πώλησης πετρελαίου, ενώ ειδικά για τις αντλίες πετρελαίου ορίζει ότι μπορούν να λειτουργούν μόνο εφ' όσον διαθέτουν ενσωματωμένο απαραβίαστο φορολογικό μηχανισμό αυτόματης καταγραφής και έκδοσης αποδείξεων εσόδου. Επίσης σωτήρια αποδείχθηκε για τον κλάδο των αγαθών η πτώση στις τιμές των νωπών φρούτων επιδρώντας έτσι θετικά στη πτωτική τάση του

πληθωρισμού. Στη πτωτική αυτή τάση επίσης συνέβαλε και η ενίσχυση του ευρώ σε σχέση με το δολάριο, που επηρέασε θετικά και τον προϋπολογισμό.

Ακόμη όσο αφορά το κλάδο των επικοινωνιών η υποχώρηση των τιμών στο κλάδο έχει ιστορία δυο ετών και συνδέεται με την απελευθέρωση του και την εισχώρηση στο κλάδο εταιριών που τον κάνουν έτσι πιο ανταγωνιστικό μειώνοντας το επίπεδο των τιμών στις προσφερόμενες υπηρεσίες.

Στη προσπάθειά της η κυβέρνηση να ελέγξει την άνοδο των τιμών και τη πορεία του πληθωρισμού προβαίνει στη εφαρμογή των κάτωθι μέτρων:

Α. Ξεκινά η λειτουργία του Παρατηρητηρίου Τιμών από το τέλος του έτους και θα συμβάλλει στην ενημέρωση των καταναλωτών για τις τιμές σε είδη κύριας κυκλοφορίας και κυρίως στα τρόφιμα.

Β. Εντατικοποιούνται οι έλεγχοι σε όλο το εύρος της αγοράς με παράλληλες συζητήσεις που στοχεύουν στη πάταξη του εμπορίου με τη συνεργασία των δήμων οι οποίοι επιδιώκεται ν' αναλάβουν την αστυνόμευση στις λαϊκές αγορές.

Γ. Ενισχύεται ο ρόλος των καταναλωτικών οργανώσεων στην αγορά με στόχο την συνεχή ενημέρωση των καταναλωτών.

Δ. Προκειμένου να σταματήσει η απαξίωση των μικρών νομισμάτων έχει ήδη ξεκινήσει καμπάνια ενημέρωσης με παράλληλο διάλογο με όλους τους φορείς της αγοράς.

Ε. Εξετάζεται επίσης η επέκταση του μέτρου αναγραφής των τιμών και σε άλλα είδη ευρείας κατανάλωσης ενώ σε ότι αφορά τα αγροτικά προϊόντα προχωρούν οι συζητήσεις για την επιβολή προστίμου και δελτίου αποστολής από το χωράφι και ο έλεγχος θα γίνεται από τις συνεταιριστικές οργανώσεις.

Στ. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται επίσης στη ταχύτερη πληρωμή των διοικητικών προστίμων.

Οι καταναλωτές επέλεξαν τη μέθοδο του μπουκοτάζ που συγκαλέσθηκε από το INKA για να αντιμετωπίσουν την υπερβολική αύξηση των τιμών που ακολούθησε την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωζώνη και την υιοθέτηση του ευρώ. Έτσι καταστηματάρχες σ' όλη τη χώρα είδαν τη πελατεία τους να μειώνεται περισσότερο από 50% τη Πέμπτη 5/9 καθώς το καταναλωτικό κοινό απέχει από την αγορά. Τη μεγαλύτερη απώλεια υπέστησαν οι υπαίθριες αγορές (παρά το γεγονός ότι οι τιμές τους είναι χαμηλότερες απ' αυτές των οπωροπωλείων) με μείωση της τάξεως του 86%, ακολουθώντας τα εμπορικά κέντρα με 81% και τα σούπερ-μάρκετ με 75%. Τη χαμηλότερη αποχή είχαν τα βενζινάδικα με αποχή της τάξεως του 34% και τα εστιατόρια και fast-food με 40%. Η επιτυχία του μπουκοτάζ είναι αναμφισβήτητη καθώς σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα ένα μπουκοτάζ θεωρείται πετυχημένο αν η αποχή πλησιάσει το 25% ενώ στη περίπτωση του μπουκοτάζ της Πέμπτης η συμμετοχή έφθασε το 50%, σύμφωνα με τα στοιχεία του INKA.

Ο δείκτης τιμών καταναλωτή επηρεάστηκε αυξητικά από την άνοδο τιμών των καυσίμων, αλλά ευνοήθηκε από τη μείωση των τιμών στα οπωροκηπευτικά. Παρουσίασε αύξηση 1,9% σε σύγκριση με το μήνα Αύγουστο 2002. Ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή παρουσίασε αύξηση 2,1% εν συγκρίσει με το μήνα Αύγουστο 2002. Παρέμεινε στο 3,8% ενώ πέρυσι το Σεπτέμβριο βρισκόταν στο 4%. Παρά τη θετική αυτή εικόνα είναι ανησυχητικό το γεγονός ότι ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή που χρησιμοποιείται στις διεθνείς συγκρίσεις βρίσκεται στο 3,8% όταν στην

ευρωζώνη ο πληθωρισμός κινείται στο 2%. Αυτό σημαίνει ότι στην Ελλάδα ο πληθωρισμός τρέχει με διπλάσιο ρυθμό από το μέσο όρο της ευρωζώνης.

Επιπροσθέτως ο τιμάριθμος χονδρικής μας φανερώνει ότι οι τιμές των εισαγόμενων προϊόντων αυξάνονται με βραδύτερους ρυθμούς απ' αυτές των εγχώριων προϊόντων. Δεν χωράει λοιπόν αμφιβολία ότι οι εξελίξεις στους τιμαρίθμους καταναλωτή και χονδρικής πώλησης σηματοδοτούν μεγάλους κινδύνους για την ελληνική παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών. Καταλήγουμε λοιπόν από τη θέση αυτή στο συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα της οικονομίας παραμένει, και στην εποχή του ευρώ, η ανταγωνιστικότητα.

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ: ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Μετά την εισαγωγή του ευρώ τον Ιανουάριο του 2002 παρατηρήθηκε στις χώρες της Ευρωζώνης μεγάλη διαφορά μεταξύ του πληθωρισμού, όπως αυτός μετρείται από τον Δ.Τ.Κ. και από την έρευνα που διεξάγει κάθε μήνα η Ε.Ε. που παρέχει ένα ποιοτικό δείκτη για την εκτίμηση του πληθωρισμού που αντιλαμβάνονται οι καταναλωτές (consumer inflation perceptions, CIP). Είναι γεγονός ότι η κοινή γνώμη στην Ευρώπη πιστεύει ότι η εισαγωγή του ευρώ ενθάρρυνε τις αυξήσεις στις τιμές. Τελευταίες εμπειρικές μελέτες αποκαλύπτουν τον σημαντικό ψυχολογικό παράγοντα που ερμηνεύει την παραπάνω διαφορά και που αφορά κυρίως τις προσδοκίες των καταναλωτών. Επίσης, οι τιμές ορισμένων αγαθών, που οι καταναλωτές θεωρούν ότι έχουν μεγαλύτερη στάθμιση από εκείνη του επίσημου πληθωρισμού και που αγοράζονται συχνότερα π.χ. τρόφιμα, καύσιμα, αυξήθηκαν ταχύτερα.

Σύμφωνα με την τελευταία έρευνα της Ε.Ε. και της ΕΚΤ. τον Απρίλιο του 2005 ο δείκτης CIP αυξήθηκε στην Ευρωζώνη από 31 μονάδες το 2001 στις 51 το 2003 και στη χώρα μας από 28 στις 67 μονάδες αντίστοιχα. Την ίδια περίοδο ο επίσημος πληθωρισμός στην Ευρωζώνη σημείωσε άνοδο 2,2% ετησίως και στη χώρα μας 3,5%.

Είναι σαφές λοιπόν η διαφορά μεταξύ των δύο μετρήσεων αφού υπήρξε χειροτέρευση 20 μονάδων στην Ευρωζώνη και 39 στη χώρα μας και ο

επίσημος πληθωρισμός κινήθηκε στα επίπεδα του παρελθόντος. Η χειροτέρευση αυτή στο δείκτη CIP σταματά το 2004, στην Ευρωζώνη υποχωρεί 10 μονάδες (από 51 το 2003 στις 41 το 2004) και επανέρχεται πλέον η θετική συσχετική που υπήρχε, πριν από την εισαγωγή του ευρώ, μεταξύ CIP και επίσημου πληθωρισμού.

Στην Ελλάδα η κατάσταση παραμένει σταθερή (στα επίπεδα των 67 μονάδων, όπως και το 2003) όπως και στη Γαλλία, Αυστρία και Φινλανδία. Μόνο στο Βέλγιο συνεχίζεται η τάση επιδείνωσης κατά 4 μονάδες, ενώ σε όλες τις άλλες χώρες σημειώνεται συγκρατημένη υποχώρηση. Οι προοπτικές για το 2005 θεωρούνται ευνοϊκές αφού παρά την άνοδο των τιμών του πετρελαίου τόσο στη χώρα μας, όσο και στην Ευρωζώνη ο επίσημος πληθωρισμός εμφανίζει σημάδια μείωσης. Συγκεκριμένα στην Ελλάδα ο πυρήνας του πληθωρισμού το Μάρτιο για πρώτη φορά ύστερα από πολλούς μήνες μειώνεται κάτω από το επίπεδο του 3%, στο 2,7% και οι τιμές των τροφίμων μειώνονται κατά 1,3%.

ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Μεγάλη άνοδο παρουσιάζει το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών φέτος. Το δίμηνο Ιαν. -Φεβρουαρίου αυξήθηκε 68% σε σχέση με πέρυσι. Όπως δείχνουν οι εξελίξεις, αγοράζουμε εισαγόμενα, δεν "πουλάμε" στο εξωτερικό, ταξιδεύουμε περισσότερο ενώ με χαμηλότερο ρυθμό αυξάνονται οι τουριστικές μας εισπράξεις και επενδύουμε στο εξωτερικό περισσότερα από όσα επενδύουν οι ξένοι στην Ελλάδα.

Τη διεύρυνση του ελλείμματος δεν απέτρεψε η άνοδος του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά 14%, που προήλθε από την άνοδο των εισπράξεων από μεταφορικές υπηρεσίες, ναυτιλία κυρίως (+17% ενώ πέρυσι την ίδια περίοδο αυξήθηκαν 33%) η οποία δεν αντιστάθμισε τη μείωση του πλεονάσματος του ισοζυγίου μεταβιβάσεων και την άνοδο του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου. Συγκεκριμένα, το έλλειμμα του εκτός καυσίμων ισοζυγίου αυξήθηκε κατά 12%, καθώς οι εξαγωγές, μετά από μεγάλο διάστημα ανόδου το 2004, μειώθηκαν 1,3% (μειώθηκαν 3% και τον Ιανουάριο) ενώ οι εισαγωγές αυξήθηκαν 7%. Ακόμη, το έλλειμμα του ισοζυγίου καυσίμων αυξήθηκε 32% λόγω της ανόδου της τιμής του πετρελαίου.

Ιδιαίτερα δυσμενής εξέλιξη είναι η μεγάλη μείωση του πλεονάσματος των ταξιδιωτικών υπηρεσιών, δεδομένου ότι οι δαπάνες Ελλήνων για ταξίδια στο εξωτερικό αυξήθηκαν 32% και των ξένων επισκεπτών στην Ελλάδα 20% μόνο. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τη μείωση των εξαγωγών είναι ενδεικτικό των πιέσεων που ασκεί στην οικονομία η χαμηλή ανταγωνιστικότητά της.

Εξάλλου οι ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα φέτος έχουν περιορισθεί στο 1/4 των περυσινών στα 100 εκατ. ευρώ, ενώ διπλάσια είναι τα κεφάλαια που επένδυσαν οι ελληνικές επιχειρήσεις στο εξωτερικό, με κυριότερες κινήσεις την εξαγορά της σερβικής JUBANKA από την ALPHA BANK και την αύξηση της συμμετοχής της Εθνικής Τράπεζας στην ρουμανική ROMANEASCA.

ΟΙ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΠΟΥ ΠΑΙΖΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η αρνητική τάση των εισροών ξένων άμεσων επενδύσεων αναδεικνύει τον κίνδυνο της διατήρησης ενός status quo, ειδικά όταν ο περίγυρος, οι χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, προχωρούν με ταχείς ρυθμούς σε μεταρρυθμίσεις οι οποίες αυξάνουν την ελκυστικότητά τους προς τους ξένους επενδυτές.

Η αναγνώριση του ρόλου των εισροών ιδιωτικού κεφαλαίου και ειδικότερα των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων (ΞΑΕ) στην αναπτυξιακή διαδικασία έχει επηρεάσει τη στάση των περισσότερων χωρών για υιοθέτηση φιλελεύθερων πολιτικών προκειμένου να προσελκύσουν νέες επενδύσεις. Αυτή η στάση συνδέεται με τις προσδοκίες ότι οι ΞΑΕ θα οδηγήσουν σε αύξηση της απασχόλησης, των εξαγωγών, των φορολογικών εσόδων, βελτίωση της εγχώριας επιχειρηματικότητας, καθώς και σε διάχυση των καινοτομιών και της νέας τεχνολογίας. Συγχρόνως, οι ΞΑΕ έχουν το πλεονέκτημα έναντι των άλλων μορφών κεφαλαίου, ότι αποτελούν «κρύο» και όχι «ζεστό» χρήμα. Με άλλα λόγια, εισρέουν σε μια οικονομία με σκοπό να μείνουν και όχι να φύγουν με την εμφάνιση των πρώτων προβλημάτων. Αυτό το χαρακτηριστικό των ΞΑΕ αποτελεί σημαντικό ανάχωμα για μια οικονομία σε περίοδο οικονομικής κρίσης.

Η ανάλυση της εξέλιξης των ροών ΞΑΕ διεθνώς την τελευταία δεκαετία καταγράφει δυο τάσεις: πρώτον, τη σημαντική αύξησή τους μέχρι και το 2000 - ίση με 328% σε σχέση με το 1995 - και, δεύτερον, τη γεωγραφική τους αναδιάρθρωση με έμφαση στη διεύρυνση των εισροών στις χώρες του ΟΟΣΑ. Αυτές οι τάσεις έχουν διαμορφωθεί από τη ραγδαία άνοδο των διασυνοριακών εξαγορών και συγχωνεύσεων την περίοδο 1995-2000, όπου πάνω από το 70% των νέων ΞΑΕ αφορούσε εξαγορές και συγχωνεύσεις κυρίως μεταξύ των ΗΠΑ, της Ιαπωνίας και της ΕΕ και από την ανάπτυξη των προγραμμάτων περιφερειακής ολοκλήρωσης. Όμως, την περίοδο 2000-2002, η μείωση των εξαγορών και συγχωνεύσεων, καθώς και η επιβράδυνση των ρυθμών ανάπτυξης της διεθνούς οικονομίας, οδήγησαν τις εισροές ΞΑΕ σε σημαντική κάμψη ίση με 53% σε σχέση με το επίπεδο του 2000. Η κάμψη αυτή επηρέασε περισσότερο τις ανεπτυγμένες οικονομίες (-59%) συγκριτικά με τις αναπτυσσόμενες (-34%).

Στην ΕΕ, οι πολιτικές απελευθέρωσης των επιμέρους αγορών, οι ιδιωτικοποιήσεις και η ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην προσέλκυση ΞΑΕ, αρχής γενομένης από τα τέλη της δεκαετίας του '80 και ενθάρρυναν τις ενδοπεριφερειακές ΞΑΕ. Έτσι, οι εισροές ΞΑΕ της ΕΕ αυξήθηκαν με ταχύτερους ρυθμούς (498%) την περίοδο 1995-2000, συγκριτικά με εκείνους των ανεπτυγμένων (449%) και των αναπτυσσόμενων οικονομιών (114%). Για τους ίδιους λόγους, την περίοδο της ύφεσης, 2000-

2001, η υποχώρηση των εισροών ΞΑΕ κατά 43% στην ΕΕ ήταν ηπιότερη εκείνης των άλλων ανεπτυγμένων χωρών (-47%), ενώ η έντονη αύξηση των ενδοπεριφερειακών ΞΑΕ στην ΕΕ συνέβαλε στην άμβλυνση της μείωσής τους κατά, μόνο, 4% το 2002 σε σχέση με το 2001, όταν διεθνώς καταγράφηκε πτώση ίση με 22%.

Οι περιφερειακές οικονομίες της ΕΕ, η Ισπανία, η Πορτογαλία και ιδιαίτερα η Ιρλανδία, αποτέλεσαν πόλους έλξης αξιόλογου μεριδίου των παγκόσμιων ΞΑΕ την τελευταία δεκαετία. Το μέγεθος της αγοράς - σε συνδυασμό με τη χαμηλού κόστους βιομηχανική βάση, τα κρατικά κίνητρα και την ύπαρξη εξειδικευμένου προσωπικού, κυρίως στην περίπτωση της Ιρλανδίας - αποτέλεσε βασικό παράγοντα προσέλκυσης ΞΑΕ. Επίσης, η διαμόρφωση της «κρίσιμης μάζας» επιχειρήσεων σε επιμέρους κλάδους της Ιρλανδίας συνέβαλε σημαντικά στην περαιτέρω προσέλκυση επενδύσεων. Τέλος, στην Ισπανία και την Πορτογαλία η ενίσχυση των εισροών επενδύσεων επηρεάστηκε από την ένταξη αυτών των χωρών στην ΕΕ και τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης για την ενίσχυση των υποδομών.

Την περίοδο 1995-2000 οι εισροές ΞΑΕ της Ιρλανδίας αυξήθηκαν κατά 1.733%, ενώ οι ΞΑΕ της Πορτογαλίας κατά 891% και ακολουθούν της Ισπανίας με αύξηση ίση με 509%. Ακόμα και το 2002, όταν σε διεθνές επίπεδο οι εισροές ΞΑΕ παρουσιάζουν σημαντική κάμψη, η Ιρλανδία αποτελεί χαρακτηριστική εξαίρεση, καθώς εκεί αυτές αυξήθηκαν σε ποσοστό 21%, ενώ στην Ισπανία και την Πορτογαλία κατέγραψαν μετριοπαθή μείωση ίση με 24% και 27% αντίστοιχα.

Η Ελλάδα, συγκριτικά με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη και ιδιαίτερα με τις λοιπές περιφερειακές οικονομίες της ΕΕ, υστερεί σημαντικά στην προσέλκυση ξένου κεφαλαίου, με εξαίρεση κάποιων σύντομων χρονικών περιόδων. Χαρακτηριστικά, την περίοδο 1995-2000, στην Ελλάδα οι ΞΑΕ παρουσίασαν άνοδο 3%, που είναι χαμηλότερη κατά 100 φορές της αλματώδους επέκτασης, κατά 328%, που καταγράφεται διεθνώς. Η θετική, γενικά, επίδραση της ευρωπαϊκής οικονομικής ενοποίησης στην εισροή ΞΑΕ σε κράτη-μέλη της ΕΕ είναι περιορισμένη στην περίπτωση της Ελλάδας, αν και η επισημοποίηση της εισόδου της χώρας στην ΟΝΕ δημιούργησε αρχικά θετικές προσδοκίες, οι οποίες όμως απώλεσαν την ορμή τους μετά το 2001, με αποτέλεσμα το 2002 οι εισροές ΞΑΕ να υποχωρήσουν στα 50 εκατ. δολ., προσεγγίζοντας τα επίπεδα του 1970.

Στη συνέχεια της παρούσας εργασίας θα παρουσιαστούν οι εξελίξεις των ΞΑΕ στην ελληνική οικονομία και θα αναλυθεί ο ρόλος τους μέσα από τη συγκέντρωση, επεξεργασία και προβολή μιας σειράς στοιχείων και δεδομένων που αναφέρονται στην εξέλιξη των ροών ΞΑΕ την περίοδο 1950-2002.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τη δεκαετία του '70 οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης, σε συνδυασμό με την προοπτική της ένταξης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για την αύξηση των εισροών ΞΑΕ. Στη συνέχεια, ο συνδυασμός των επιλογών πολιτικής και του οικονομικού περιβάλλοντος απομάκρυνε τη χώρα από τις διεθνείς εξελίξεις με άμεσο αποτέλεσμα την επιβράδυνση των ρυθμών αύξησης των εισροών ΞΑΕ.

Τελευταία Στατιστικά Στοιχεία	Περίοδος	Τιμή
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (1)	Mar 05/Mar.04	2,9
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (1)	Mar 05/Mar 04	2,9
Αναθεωρημένος Δείκτης Τιμών Παραγωγού στη Βιομηχανία (1)	Φεβ.05/Φεβ 04	4,1
Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής (3)	1-01'05/1-01'04	-1,1
Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο (1)	Jan 05/Jan.04	1,9
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Προσωρινά Στοιχεία)(1)	Δ 3μηνο 2004	4,2
Ανεργία (2)	Δ' 3μηνο 2004	10,4
Πραγματικός Πληθυσμός Απογραφής 2001(4)	2001	10.964.020
Οικοδομική Δραστηριότητα (όγκος) (3)	01/12 '04-01/12 '03	7,8

1. Ποσοστιαία Ετήσια Μεταβολή	2 Ποσοστό
3. Ποσοστιαία μεταβολή Περιόδου	4 Τιμή

Τη δεκαετία του '90, η θετική, γενικά, επίδραση της ευρωπαϊκής οικονομικής ενοποίησης στην εισροή ΞΑΕ σε κράτη-μέλη της ΕΕ, είναι περιορισμένη στην περίπτωση της Ελλάδας, αν και η επισημοποίηση της εισόδου της χώρας στην ΟΝΕ, δημιούργησε, αρχικά, ένα θετικό «momentum», το οποίο όμως αποδυναμώθηκε μετά το 2001, με αποτέλεσμα το 2002 οι εισροές ΞΑΕ να προσεγγίσουν τα επίπεδα του 1970. Όμως, πρέπει να τονιστεί ότι το μικρό μέγεθος των εισροών ΞΑΕ και κυρίως ο περιορισμένος αριθμός επενδύσεων ξένου κεφαλαίου δημιουργούν συνθήκες για μεγαλύτερη διακύμανση στις χρονολογικές σειρές των εισροών στην Ελλάδα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ.

Επίσης, η μετακίνηση πολλών ελληνικών επιχειρήσεων στις γειτονικές χώρες των Βαλκανίων έχει επηρεάσει δυσμενώς την εικόνα αυτή. Τέλος, η αρνητική τάση των εισροών ΞΑΕ που καταγράφεται για το 2002 αναμένεται να διατηρηθεί εάν δεν αρθεί μία σειρά εμποδίων, όπως η περιορισμένη έκταση των διαρθρωτικών αλλαγών στις αγορές προϊόντων και εργασίας, ο γραφειοκρατικός χαρακτήρας του δημόσιου τομέα, η έλλειψη των κατάλληλων υποδομών, η χρονοβόρα και μη διαφανής διαδικασία έκδοσης αδειών και το φορολογικό σύστημα.

Στο πλαίσιο αυτό, η ραγδαία οπισθοχώρηση στη σχετική κατάταξη της Ελλάδας αναδεικνύει τον κίνδυνο της διατήρησης ενός status quo, ειδικά όταν ο περίγυρος, οι χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, προχωρούν με ταχείς ρυθμούς σε

μεταρρυθμίσεις οι οποίες αυξάνουν την ελκυστικότητά τους προς τους ξένους επενδυτές.

Ο ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΕΑ

A) Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα

Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα, με έδρα την Φρανκφούρτη ιδρύθηκε την 1^η Ιανουαρίου 1994 αντικαθιστώντας την Επιτροπή Διοικητών και Κεντρικών Τραπεζών της Ε.Ε. και θα καταργηθεί το ΕΣΚΤ. Μέλη του είναι οι κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών, ενώ όργανο λήψης αποφάσεων είναι το συμβούλιο του ENI, το οποίο απαρτίζεται από τον πρόεδρο του ENI και τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών των κρατών-μελών. Στις συνεδριάσεις του ENI μπορούν να συμμετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, και ο πρόεδρος του Συμβουλίου και ένα μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η δημιουργία του ENI και οι αρμοδιότητες του περιγράφονται από στις σχετικές διατάξεις της συνθήκης του Μάαστριχτ. Ο γενικότερος σκοπός του ENI είναι να προετοιμάσει, μέσω της δημιουργίας των αναγκαίων συνθηκών, την ομαλή μετάβαση στο τρίτο στάδιο της Νομισματικής Ένωσης. Μέσα στα πλαίσια των καθηκόντων του το ENI υποχρεούται να ενισχύει το συντονισμό της πολιτικής των χωρών-μελών με σκοπό την προώθηση υψηλού βαθμού μακροοικονομικής σύγκλισης. Κατά την εκπλήρωση της αποστολής του το ENI λειτουργεί σύμφωνα με την αρχή ότι πρωταρχικός σκοπός της νομισματικής πολιτικής είναι η διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών. Αν και η ευθύνη για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής, κατά τη διάρκεια του Δεύτερου Σταδίου, εξακολουθεί να ανήκει στις εθνικές αρχές, το ENI προσφέρει ένα πλαίσιο για την ανταλλαγή απόψεων και πληροφοριών σε θέματα νομισματικής πολιτικής.

B) Το ΕΣΚΤ και ΕΚΤ

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) θα απαρτίζεται από την ΕΚΤ και τις κεντρικές τράπεζες των χωρών-μελών που θα συμμετάσχουν στην ΝΕ.

Η διοίκηση της ΕΚΤ θα ασκείται από το Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο θα αποτελείται από τα μέλη του Εκτελεστικού Συμβουλίου και τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών των χωρών της ζώνης του ευρώ και συνεδριάζει 10 τουλάχιστον φορές το χρόνο. Το Εκτελεστικό Συμβούλιο, το οποίο ασκεί την νομισματική πολιτική που αποφασίζει το Διοικητικό Συμβούλιο, αποτελείται από τον πρόεδρο ο οποίος προεδρεύει και του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, τον αντιπρόεδρο και 4 μέλη το πολύ. Τα μέλη του Εκτελεστικού Συμβουλίου διορίζονται μετά από κοινή συμφωνία των αρχηγών μελών για περίοδο 8 ετών, και η θητεία τους δεν είναι ανανεώσιμη.

Για όσο διάστημα εξακολουθούν και υπάρχουν χώρες-μέλη της Ε.Ε. εκτός της ΝΕ υπάρχει ένα τρίτο συμβούλιο για την λήψη αποφάσεων, το Γενικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, στο οποίο μετέχουν ο πρόεδρος και ο

αντιπρόεδρος του Εκτελεστικού Συμβουλίου και οι διοικητές των κεντρικών τραπεζών των χωρών-μελών της Ε.Ε.

Με την έναρξη του τρίτου σταδίου, δηλαδή από την 1^η Ιανουαρίου 1999, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σε συνεργασία με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες ασκεί την ενιαία νομισματική πολιτική, με βασικό σκοπό την σταθερότητα των τιμών. Εκτός από το σκοπό της διασφάλισης των της σταθερότητας των τιμών, στα καθήκοντα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας εμπίπτει επίσης η έκδοση χαρτονομισμάτων, η διαχείριση των διαθεσίμων των εθνικών κεντρικών τραπεζών που κατατέθηκαν σε αυτή και αρμοδιότητες που σχετίζονται με τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες διατηρούν το προνόμιο της έκδοσης κερμάτων, σε ποσότητα που καθορίζει έπειτα από συνεννόηση η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

B1) Η ανεξαρτησία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών

Στην οικονομική βιβλιογραφία έχει διατυπωθεί η υπόθεση και έχει επιβεβαιωθεί από ορισμένες εμπειρικές μελέτες (Bade and Parkin 1980) ότι η πολιτική και οικονομική ανεξαρτησία μιας κεντρικής τράπεζας συσχετίζεται με τη διασφάλιση της νομισματικής σταθερότητας. Η οικονομική ανεξαρτησία μιας κεντρικής τράπεζας ορίζεται με βάση ορισμένα κριτήρια όπως για παράδειγμα, αν η τράπεζα έχει κατοχυρώσει το δικαίωμα να χαράσσει και να εφαρμόζει τη νομισματική και συναλλαγματική πολιτική και να μη χρηματοδοτεί άμεσα ή έμμεσα το δημόσιο. Η πολιτική ανεξαρτησία προϋποθέτει ότι η ηγεσία της τράπεζας δεν επηρεάζεται από πολιτικές πιέσεις. Αυτό ουσιαστικά διασφαλίζεται όταν η διαδικασία επιλογής και ορισμού των διοικητικών οργάνων, η διάρκεια θητείας και η δυνατότητα ανανέωσης της αποσυνδέονται από τον εκλογικό πολιτικό κύκλο.

Με γνώμονα την επιτυχή αντιπληθωριστική πολιτική της ανεξάρτητης κεντρικής τράπεζας της Γερμανίας αλλά και των ΗΠΑ και με την πίεση της Γερμανίας, η οποία για να εγκαταλείψει την αυτόνομη νομισματική πολιτική της επιθυμούσε να αντικαταστήσει τη Bundesbank με μια κεντρική τράπεζα εξίσου ισχυρή και ανεξάρτητη, οι συντάκτες της συνθήκης του Μάαστριχτ φρόντισαν να εξασφαλίσουν την οικονομική και πολιτική ανεξαρτησία του ΕΣΚΤ. Έτσι, πρωταρχικός σκοπός του ΕΣΚΤ είναι η διατήρηση των τιμών. Μάλιστα, η καταστατική διάταξη που αναφέρεται στον πρωταρχικό στόχο της ΕΚΤ να διατηρήσει τη σταθερότητα των τιμών, είναι ισχυρότερη από την ανάλογη καταστατική διάταξη της Bundesbank. Για να διασφαλιστεί περαιτέρω η οικονομική ανεξαρτησία της ΕΚΤ, η συνθήκη απαγορεύει στο ΕΣΚΤ να παρέχει πιστωτικές ευκολίες σε όργανα της Ε.Ε., σε εθνικές κυβερνήσεις και σε άλλους κρατικούς φορείς. Επίσης, απαγορεύει στο ΕΣΚΤ την αγορά δημόσιων τίτλων από την πρωτογενή αγορά.

B2) Υποχρεωτικές Δεσμεύσεις στην ΕΚΤ

Η συνθήκη προβλέπει τη δυνατότητα προσφυγής του ΕΣΚΤ στην επιβολή υποχρεωτικών δεσμεύσεων ως μέσου άσκησης νομισματικής

πολιτικής. Το ΕΝΙ διατύπωσε μάλιστα συγκεκριμένες προτάσεις αναφορικά με την εφαρμογή του συστήματος των υποχρεωτικών δεσμεύσεων από την ΕΚΤ.

Υποχρεωτικές δεσμεύσεις επιβάλλονται στα πιστωτικά ιδρύματα και σε άλλες κατηγορίες χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ με στόχο τη σταθεροποίηση των επιτοκίων στην αγορά χρήματος, τη δημιουργία ενός διαρθρωτικού ελλείμματος ρευστότητας και πιθανώς τη συμβολή στον έλεγχο της νομισματικής επέκτασης. Οι αποφάσεις για την επιβολή ή μη υποχρεωτικών δεσμεύσεων, τον προσδιορισμό των κατηγοριών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που θα υπόκεινται σε αυτήν την υποχρέωση και τα στοιχεία του ισολογισμού τα οποία θα λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της βάσης υπολογισμού των υποχρεωτικών δεσμεύσεων θα ληφθεί από την ΕΚΤ αμέσως μετά από την ίδρυση της.

Γ) Ο ρόλος της ΕΕΤ στην ενημέρωση πελατείας και κοινού

Γ1) Ενημέρωση πελατείας και κοινού

Το εθνικό νόμισμα είναι αδιαμφισβήτητα ένα σύμβολο κυριαρχίας, στενά συνδεδεμένο με την ιστορία και την εξέλιξη του κράτους. Επομένως η αντικατάστασή του από ένα άλλο νόμισμα δεν ήταν δυνατόν παρά να φέρει αναστάτωση και σύγχυση σχετικά με τη χρησιμότητα ενός τέτοιου εγχειρήματος. Οι συνέπειες όμως της μετάβασης στο νέο νόμισμα δεν ήταν μόνο ψυχολογικές.

Η χρήση του νομίσματος, συνυφασμένη με την καθημερινότητα, δημιούργησε πάρα πολλά πρακτικά ερωτήματα που αφορούσαν την χρήση του αυτή καθ' αυτή.

Είναι λοιπόν φανερό ότι, προκειμένου να αποσαφηνιστούν τα γενικότερα θέματα που σχετίζονται με την αναγκαιότητα της ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής νομισματικής, αλλά και για την πληρέστερη απάντηση όσο το δυνατόν περισσότερων από τα πρακτικά ερωτήματα που αφορούν στη χρήση του ευρώ, υπάρχει ανάγκη πλήρους και έγκυρης ενημέρωσης. Ιδιαίτερα μάλιστα κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου η εν λόγω ανάγκη ήταν εξαιρετικά έντονη.

Πρωταρχικό ρόλο στην οργάνωση και στις διαδικασίες ενημέρωσης κατέχει βέβαια ο χρηματοπιστωτικός τομέας, οι στρατηγικές επικοινωνίας που έχουν υιοθετηθεί από τον τραπεζικό τομέα και τις ενώσεις τραπεζών στα κράτη-μέλη της Ε.Ε. συγκλίνουν σε δύο βασικές επιλογές:

α) η πρώτη επιλογή συνίσταται στην επικέντρωση των ενεργειών σε τρεις βασικούς άξονες, οι οποίοι αφορούν:

- Στη συνεπή συμμετοχή των ενώσεων τραπεζών στα διάφορα κρατικά όργανα που εξετάζουν το θέμα
- Στο σχεδιασμό και την υλοποίηση εκστρατείας ενημέρωσης προς την τραπεζική πελατεία και το ευρύ κοινό
- Στην έγκαιρη και κατάλληλη κατά περίπτωση επιμόρφωση-εκπαίδευση του προσωπικού των τραπεζών

β) Για την επίτευξη του δεύτερου ως άνω στόχου, τα μέσα τα οποία έχουν προτιμηθεί είναι σε γενικές γραμμές τα εξής:

- Λειτουργία ανοιχτής τηλεφωνικής γραμμής πληροφοριών για το ευρώ

- Έγκυρη και συστηματική παρουσία στα ΜΜΕ με συνεντεύξεις τύπου και ειδική αρθρογραφία
- Χρηματοδότηση και επιμέλεια εκλαϊκευμένων εκδόσεων, και
- Χρηματοδότηση και διαχείριση διαφημιστικής εκστρατείας για ευρύτερη ενημέρωση.

Γ2) Στόχοι της ενημερωτικής πολιτικής

Η ΕΕΤ έχει αναγάγει την ανάγκη χάραξης μιας ενιαίας επικοινωνιακής στρατηγικής σε προτεραιότητα αιχμής, προς το σκοπό αυτό σχεδιάζει την ανάληψη σειράς πρωτοβουλιών, οι οποίες στοχεύουν στην έγκαιρη ενημέρωση των τραπεζών μελών της, όσο και της πελατείας τους αναφορικά με το ευρώ.

Οι δύο μεγάλες κατηγορίες προς τις οποίες πρέπει να απευθυνθεί η επικοινωνιακή πολιτική –το εσωτερικό περιβάλλον και η πελατεία κάθε τράπεζας- περιλαμβάνουν επιμέρους ομάδες ειδικού ενδιαφέροντος και εξειδικευμένης πληροφόρησης. Ειδικότερα η εκστρατεία ενημέρωσης, η οποία σχεδιάστηκε από την ΕΕΤ, έχει τους ακόλουθους αποδέκτες:

α) Τον τραπεζικό χώρο, και ειδικότερα:

- Στελέχη που χειρίζονται ειδικά αντικείμενα, όπως π.χ. χρηματοδότηση ιδιωτών και επιχειρήσεων, κίνηση κεφαλαίων, καταναλωτική πίστη, private banking, εισαγωγές-εξαγωγές, μηχανογραφικά συστήματα, καθώς νομικά και ελεγκτικά θέματα
- Τους υπαλλήλους, που ασχολούνται στο τραπεζικό σύστημα στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης εκπαιδευτικής πολιτικής

β) Την πελατεία των τραπεζών καθώς και το ευρύτερο αποταμιευτικό και επενδυτικό κοινό, όπου εμπίπτουν διάφορες ομάδες-στόχος, με συχνά ετερογενείς και εξειδικευμένες ανάγκες, όπως:

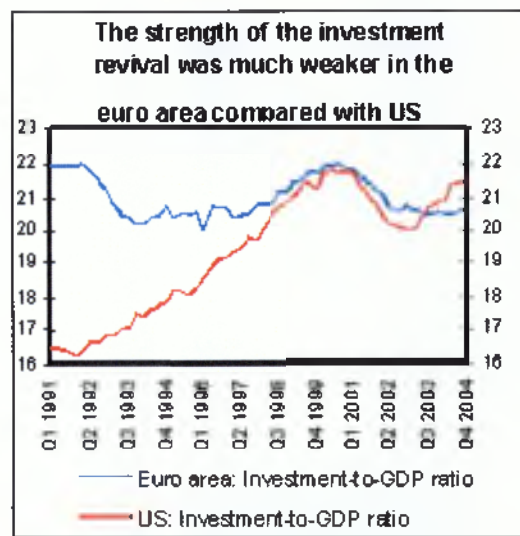
- Οι μεγάλες επιχειρήσεις
- Οι μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις
- Οι επαγγελματικές οργανώσεις
- Οι ειδικές επαγγελματικές ομάδες.

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ-ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Οι επιχειρήσεις μπορούν να επιλέξουν να θεωρήσουν το ευρώ, είτε ως πεδίο ανταγωνισμού, κάτι που θα ενθαρρύνει τη διαφοροποίηση μεταξύ τους, είτε ως δυνατότητα για μείωση του κόστους μετάβασης, προοπτική που συνδέεται με το συντονισμό τους με τους επιχειρηματικούς συνεργάτες τους.

Πολύτιμος χρόνος και χρήμα μπορούν να εξοικονομήσουν μέσω της συνεργασίας και της αποτελεσματικής επικοινωνίας με άλλους εμπλεκόμενους:

- Πελάτες
- Εμπορικές οργανώσεις
- Προμηθευτές
- Μετόχους
- Ανταγωνιστές
- Δημόσιες αρχές
- Λογιστές
- Τράπεζες

«ΠΕΡΝΑΜΕ ΕΝΑ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΛΙΓΟ ΔΥΣΚΟΛΟ»

Για το οικονομικό πρόβλημα

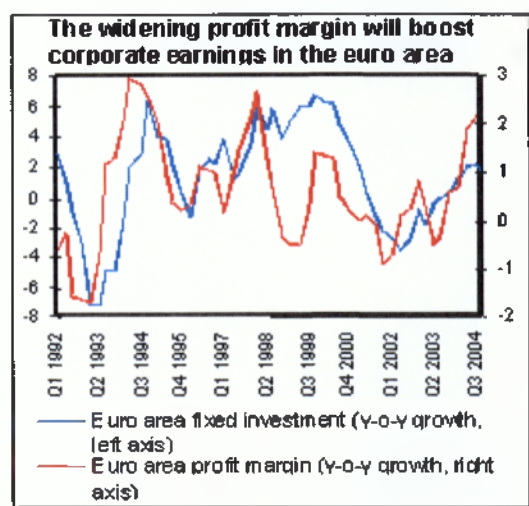
Περνάμε ένα μεταβατικό στάδιο στην Ελλάδα λίγο δύσκολο, ίσως και οι Γερμανοί να έχουν το ίδιο, λόγω της ενώσεως της Ανατολικής με τη Δυτική που ακόμη δεν απορροφήθηκε τελείως. Το δικό μας συγκεκριμένο πρόβλημα

είναι ότι περνάμε από τη μια φάση φθηνού εργατικού κόστους σε μια άλλη φάση που δεν μπορούμε να ανταγωνιστούμε τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, την Ουκρανία και βέβαια την Κίνα. Από την άλλη μεριά όμως δεν έχουμε φτάσει στο σημείο να έχουμε μια οικονομία γνώσεως, μια οικονομία τεχνολογικά προηγμένη, είμαστε σε έναν ενδιάμεσο δρόμο, σε ένα ενδιάμεσο σημείο. Αυτό πρέπει να το αναλύσουμε και να επισπεύσουμε εκείνες τις συνθήκες οι οποίες θα μας δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις να ανέβει το γνωστικό επίπεδο ώστε να φέρουμε πια επενδύσεις στην Ελλάδα, να προσελκύσουμε επενδύσεις άλλου επιπέδου, άλλου είδους και όχι φθηνού εργατικού δυναμικού. Αυτό πέρασε πια, δε θα ξανάρθει.

Ο επενδυτής διαλέγει πια, υπάρχει ανταγωνιστικότητα και στην επένδυση. Και δεν είναι μόνο το φορολογικό, μόνο το εργατικό ή μόνο κάτι άλλο, είναι ένας συνδυασμός πολλών παραγόντων και αυτό στην Ελλάδα δεν το έχουμε αντιληφθεί και το έχουμε κάνει κομματικό, αντί να αποτελεί ένα αντικείμενο συζητήσεως και αναλύσεως όλων των κοινωνικών δυνάμεων. Δεν αφορά μόνο τον επιχειρηματία η ανταγωνιστικότητα, δεν αφορά μόνο τον εργαζόμενο, μας αφορούν όλους. Όλοι θέλουμε καλύτερη ζωή, καλύτερα σπίτια, καλύτερα αυτοκίνητα αλλά για να τα έχουμε πρέπει να έχουμε απασχόληση, πρέπει να έχουμε υψηλότερο επίπεδο ζωής αυτό όμως δεν πετυχαίνεται από το Θεό. Πετυχαίνεται μέσα από μια διαδικασία ανοιχτής ανταγωνιστικότητας διότι εκεί ζει η κοινωνία πια. Μένοντας ο κάθε ένας περιχαρακωμένος και λέγοντας πόσο κακό είναι η διεθνοποίηση, πόσο κακό είναι η παγκοσμιοποίηση, πόσο είναι το ένα ή το άλλο και με επιμέρους μέτρα δε θα πετύχουμε. Εκείνο που πρέπει να κάνει η πολιτική ηγεσία όλων των δυνάμεων είναι πράγματι να διαμορφώσει ένα καινούργιο όραμα. Η Ελλάδα περνάει μια περίοδο χωρίς όραμα. Είχαμε ένα όραμα να μπορούμε στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, είχαμε ένα όραμα να μπορούμε στην ΟΝΕ. Ξεκινάμε ίσως από χαμηλά από απόψεως συναινέσεως και συναινετικών διαδικασιών όμως ανεξάρτητα από το αν ξεκινάμε χαμηλά ή υψηλά δεν έχουμε άλλο δρόμο παρά να το προσπαθήσουμε και εγώ νομίζω ότι εκεί είναι η ευθύνη των ηγεσιών και δε μιλάω μόνο των κομματικών, μιλάω και των πνευματικών ηγεσιών. Τι ακούμε από τον ακαδημαϊκό κόσμο; Τι ακούμε από τον κόσμο αυτό ο οποίος μπορεί πραγματικά να καθοδηγήσει και τους νέους της επόμενης γενιάς; Τι ακούμε από το δημοσιογραφικό κόσμο ο οποίος πια έχει μια ευχέρεια προσεγγίσεώς μας φοβερή μέσω των Μέσων που υπάρχουν;

Χρειάζεται δηλαδή μια συνολική διέγερση προς αυτό το σκοπό. Εγώ εκείνο που θέλω να ακούσω από την ηγεσία, είτε από τον πρόεδρο του ενός κόμματος είτε των άλλων κομμάτων είτε από τον πρωθυπουργό είναι ακριβώς μια τέτοια συνεννόηση η οποία θα διαμορφώσει τις συνθήκες να προχωρήσουμε με κοινούς στόχους.

ΓΝΩΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η Οικονομία της Γνώσης

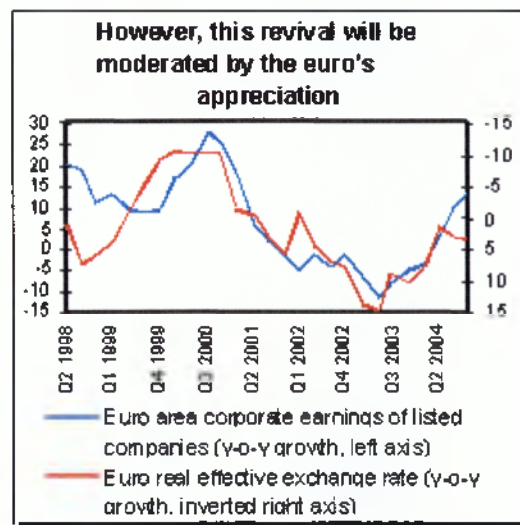
Στο παρελθόν, η οργάνωση της βιομηχανικής κοινωνίας αντανakλούσε τον ανταγωνισμό των δύο συντελεστών παραγωγής, της εργασίας και του κεφαλαίου. Σήμερα, υπεισέρχεται και ένας τρίτος συντελεστής παραγωγής, με σημαίνουσα βαρύτητα στην προστιθέμενη αξία των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών, η γνώση. Σήμερα, στην τιμή ενός νέου προϊόντος, το μεγαλύτερο μέρος αντιπροσωπεύει την αμοιβή της γνώσης, είτε αυτή είναι επιστημονική έρευνα είτε είναι έρευνα αγοράς, που προσδίδει αξία στην παραγωγή. Η γνώση ενσωματώνεται ως πραγματική αξία στα προϊόντα και τις υπηρεσίες.

Σήμερα, μιλάμε για Οικονομία της Γνώσης επειδή η ταχύτητα με την οποία η γνώση ενσωματώνεται στο φυσικό και το ανθρώπινο κεφάλαιο έχει αυξηθεί σημαντικά. Η Οικονομία της Γνώσης αποτελείται από τρία κύρια συστατικά στοιχεία: την τεχνολογία της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών, την εκπαίδευση στο ανθρώπινο κεφάλαιο, και τη δημιουργικότητα και τις καινοτομίες. Πιο συγκεκριμένα, κλειδί στην Οικονομία της Γνώσης είναι ο τρόπος με τον οποίο η τεχνολογία και το ανθρώπινο κεφάλαιο μεταφράζονται σε δημιουργικότητα και καινοτομίες. Ορισμένοι αναλυτές ισχυρίζονται ότι οι τεχνολογικές καινοτομίες, σε λιγότερο από 20 χρόνια από σήμερα, θα έχουν συμβάλει στην αλλαγή της δομής της οικονομίας πολύ περισσότερο από ό,τι συνέβαλαν σωρευτικά τα προηγούμενα 200 χρόνια. Ο ισχυρισμός ίσως είναι υπερβολικός. Ακουγόταν κυρίως πριν την κατάρρευση των εταιριών της νέας οικονομίας, όταν οι προβλέψεις για τις προοπτικές των τεχνολογικών εταιριών ήταν σαφώς υπεραισιόδοξες.

Όμως, ο ισχυρισμός περιέχει μια μεγάλη αλήθεια: Ότι βασική πηγή πλούτου και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα κάθε χώρας είναι οι άνθρωποι και η γνώση που κατέχουν. Ότι η νέα οικονομία βασίζεται όλο και περισσότερο στα επαγγελματικά προσόντα, στην αξιοποίηση της συσσωρευμένης γνώσης και

εμπειρίας. Βασίζεται στην προσαρμοστικότητα των εργαζομένων, την ικανότητα χειρισμού της πληροφορίας, την ανανέωση της γνώσης.

Η επένδυση στη γνώση πηγάζει πρωταρχικά από τη διαδικασία της εκπαίδευσης. Ο ρόλος της Παιδείας σε κάθε βαθμίδα της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι καθοριστικός και δεν πρέπει να περιορίζεται στην απλή μετάδοση στείρων γνώσεων. Αντίθετα, πρέπει να συμβάλλει στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης και την παροχή εφοδίων, ώστε ο πολίτης να είναι ικανός να διαχειρίζεται τη γνώση και την πληροφορία σε όλη τη διάρκεια της ζωής του, σε μια διαρκή διαδικασία αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον, όπως και αν διαμορφώνεται αυτό.

Βεβαίως, ο ρόλος της Παιδείας είναι περισσότερο σύνθετος. Δεν εξασφαλίζει μόνο τις συνθήκες οικονομικής επιτυχίας μιας χώρας, αλλά καθορίζει τις παραμέτρους της κοινωνικής εξέλιξης, την ποιότητα της νέας κοινωνίας. Η Παιδεία προετοιμάζει και διαπλάθει τον πολίτη, καλλιεργεί ηθικές αξίες και τον εφοδιάζει με χρήσιμη γνώση. Η Παιδεία είναι δημόσιο αγαθό. Στη νέα εποχή, οι καινοτομίες και οι ραγδαίες εξελίξεις απαξιώνουν το ανθρώπινο κεφάλαιο πολύ γρηγορότερα απ' ό,τι στο παρελθόν. Κατά συνέπεια, οι γνώσεις πρέπει να αναπροσαρμόζονται με ταχύτερους ρυθμούς. Η ανάγκη της διά βίου εκπαίδευσης καθίσταται επιτακτική.

Η επένδυση στην εκπαίδευση έχει υψηλή απόδοση για τον εκπαιδευόμενο. Πληθώρα μελετών σε διαφορετικές χώρες δείχνουν ότι πολίτες με απολυτήριο Λυκείου έχουν υψηλότερες αποδοχές από αυτούς που τελειώνουν μόνο το Γυμνάσιο, ενώ οι απόφοιτοι Πανεπιστημίου έχουν τις υψηλότερες αποδοχές όλων. Αυτό ισχύει τόσο για τους άντρες όσο και για τις γυναίκες. Επίσης, η διαφορά στις αποδοχές διευρύνεται με την ηλικία, κυρίως επειδή οι απόφοιτοι της δευτεροβάθμιας, αλλά κυρίως της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εκμεταλλεύονται πιο γρήγορα τις μετέπειτα ευκαιρίες για περαιτέρω εξειδίκευση ή δείχνουν μεγαλύτερη ευλυγισία και προσαρμοστικότητα στις νέες συνθήκες εργασίας.

Πιο συγκεκριμένα, η σύγκριση του συνολικού κόστους της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, το οποίο περιλαμβάνει και την απώλεια εισοδήματος στη διάρκεια της φοίτησης, με τις επιπλέον μετέπειτα καθαρές αποδοχές του εργαζόμενου δείχνει ότι η ετήσια απόδοση της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης σε 10 χώρες του ΟΟΣΑ το 1999-2000 ήταν

κατά μέσο όρο 11,5%. Η ίδια περίπτωση απόδοση ισχύει για την εκπαίδευση του Λυκείου σε σχέση με την εκπαίδευση του Γυμνασίου.

Το ύψος αυτής της απόδοσης - 11,5% είναι αρκετά υψηλό αν το συγκρίνουμε με τις πραγματικές αποδόσεις άλλων περιουσιακών στοιχείων, όπως οι τραπεζικές καταθέσεις, τα ομόλογα, τα διαμερίσματα, τα οικόπεδα, ή ακόμα και οι μετοχές. Ανέφερα έως τώρα ότι η επένδυση στη δευτεροβάθμια, την τριτοβάθμια και τη διά βίου εκπαίδευση αποδίδει για τον εργαζόμενο. Αποδίδει όμως και για τον εργοδότη; Έχει κίνητρο ο εργοδότης να εκπαιδεύσει τον εργαζομένο του; Προφανώς έχει ένα τέτοιο κίνητρο, αν η αύξηση της παραγωγικότητας από την επιπλέον εκπαίδευση είναι μεγαλύτερη από την αύξηση του μισθού. Το σύνηθες δίλημμα του εργοδότη οφείλεται στο φόβο του ότι ο εργαζόμενος, οπλισμένος με περισσότερες γνώσεις, θα προσελκυστεί από άλλες εταιρίες με υψηλότερες αποδοχές.

Οι μελέτες, που αναλύουν την επίδραση της εκπαίδευσης στις αμοιβές και συγχρόνως στην παραγωγικότητα, δείχνουν ότι υπάρχει σαφής και δυνατή θετική επίδραση στα κέρδη των επιχειρήσεων. Ετσι, εφόσον αυτές οι μελέτες είναι αντιπροσωπευτικές για το σύνολο των χωρών, οι εργοδότες έχουν κίνητρο για να παρέχουν οι ίδιοι τη διά βίου εκπαίδευση στους εργαζομένους. Επειδή η γνώση είναι δημόσιο αγαθό, πολλές κυβερνήσεις συνδράμουν την προσπάθεια των επιχειρήσεων για κατάρτιση με προγράμματα διά βίου εκπαίδευσης και επιμόρφωσης. Στην Ελλάδα, από το Γ' ΚΠΣ κατανέμεται 1,5 δισ. ευρώ στην κατάρτιση ανέργων, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, για την αρχική επαγγελματική κατάρτιση των γυναικών και άλλες δράσεις κατάρτισης. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει περίπου το 5% των δημοσίων πόρων του ΚΠΣ.

Η έμφαση που δίνει η Ελλάδα στην εκπαίδευση φαίνεται από την αύξηση των κρατικών δαπανών για την Παιδεία, η οποία κάθε χρόνο είναι από τις μεγαλύτερες αυξήσεις στον Προϋπολογισμό. Φαίνεται και από το γεγονός ότι από το 1993 έως σήμερα, ο αριθμός των σπουδαστών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διπλασιάστηκε.

Ανταγωνιστικότητα

Μίλησα για τον αναβαθμισμένο ρόλο της γνώσης στην παραγωγή ανταγωνιστικών αγαθών και υπηρεσιών. Βεβαίως, η ανταγωνιστικότητα είναι μια έννοια ευρύτερη, σύνθετη και πολύπλοκη και εξαρτάται και από πολλούς άλλους παράγοντες, όπως:

- Η ποιότητα και επάρκεια των υλικών υποδομών.
- Η ύπαρξη ενός ευνοϊκού μακροοικονομικού περιβάλλοντος και ρυθμιστικού πλαισίου.
- Η επιχειρηματική αποτελεσματικότητα.
- Η οργάνωση και το κόστος παραγωγής.
- Η τεχνολογία και η ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων και παρεχόμενων υπηρεσιών.

Ο ρόλος του κράτους είναι ιδιαίτερα κρίσιμος, καθώς με τις αποφάσεις και τις επιλογές του, πρέπει να δημιουργήσει το κατάλληλο περιβάλλον και ρυθμιστικό πλαίσιο στα πλαίσια του οποίου οι επιχειρήσεις θα συνεχίσουν να λειτουργούν και να δραστηριοποιούνται με τρόπο αποτελεσματικό.

Όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων, ένα από τα κρίσιμα στοιχεία του ελληνικού επιχειρηματικού και παραγωγικού δυναμικού, την περίοδο που διανύουμε, είναι η αύξηση της κρίσιμης μάζας των επιχειρήσεων που αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες, υιοθετούν σύγχρονες πρακτικές διοίκησης, έχουν διεθνή προσανατολισμό και διαθέτουν τα κατάλληλα στελέχη. Η προώθηση του μετασχηματισμού των μικρομεσαίων οικογενειακών επιχειρήσεων σε «μεσαίες μεγάλες» επιχειρήσεις, με τον παράλληλο διαχωρισμό της ιδιοκτησίας από τη διοίκηση, αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες σύγχρονες προκλήσεις για τον κόσμο των επιχειρήσεων στην Ελλάδα τα επόμενα χρόνια.

Γενικότερα, η ελληνική οικονομία έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο στον τομέα της ανταγωνιστικότητας τη δεκαετία του 1990. Εξακολουθεί, όμως, να υστερεί τόσο σε σχέση με τους εταίρους της στην Ε.Ε. όσο και με άλλες χώρες.

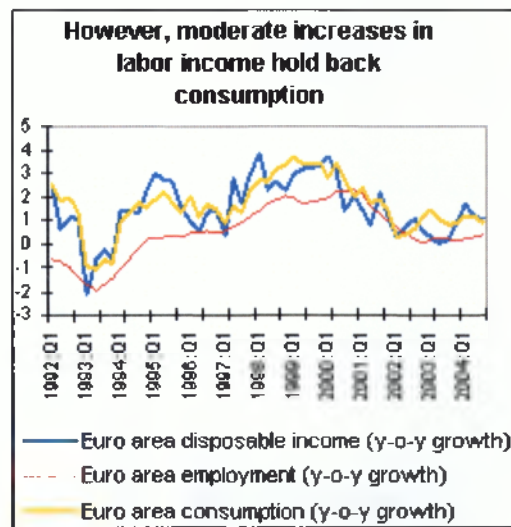
Με βάση τη φετινή έκθεση του IMD για την ανταγωνιστικότητα, ένας οργανισμός ο οποίος έχει ως σύνδεσμό του και πηγή πληροφόρησης στην Ελλάδα το ΣΒΒΕ, προκύπτει πως το σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον εξακολουθεί να στηρίζει την ανταγωνιστική θέση της Ελλάδας. Ωστόσο, η αποδοτικότητα του ευρύτερου δημόσιου αλλά και του επιχειρηματικού τομέα, καθώς και οι ρυθμοί υιοθέτησης νέων τεχνολογιών στην παραγωγική διαδικασία συνεχίζουν να υστερούν.

Οι διαρθρωτικές αλλαγές, σε συνδυασμό με τη φορολογική μεταρρύθμιση και πολλές από τις δράσεις του Γ' ΚΠΣ στοχεύουν ακριβώς στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που η έκθεση εντοπίζει. Δεν θα απαριθμήσω τις δράσεις. Απλώς, θα αναφέρω ένα θεσμό, που θεωρώ σημαντικό στη στρατηγική αύξησης της ανταγωνιστικότητας.

Από πέρυσι, στο Υπ. Ανάπτυξης δημιουργήθηκε το Εθνικό Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας. Στο Συμβούλιο αυτό συμμετέχουν οι κοινωνικοί φορείς. Χρειάζεται να ξεκινήσει ένας ευρύς διάλογος μεταξύ εργοδοτών, εργαζομένων

και Πολιτείας για τον τρόπο με τον οποίο θα αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Πέρα από τα γραφειοκρατικά εμπόδια της ελληνικής Διοίκησης στην επιχειρηματικότητα, υπάρχει ανάγκη για συστράτευση των επιχειρήσεων και κοινή προσέγγιση σε πολλά θέματα. Για παράδειγμα, πολλά από τα προγράμματα του ΚΠΣ καταλήγουν σε κατακερματισμένες επιχειρηματικές δράσεις, οι οποίες εξαντλούνται στον τομέα της παραγωγής και δεν επεκτείνονται στα κανάλια διανομής και επαφής με τον τελικό καταναλωτή του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

Ανταγωνιστικότητα και Ανάπτυξη

Η ανταγωνιστικότητα είναι σήμερα στο επίκεντρο της οικονομικής πολιτικής μας. Μετά την ένταξή μας στην ΟΝΕ, η ανταγωνιστικότητα αποτελεί μονόδρομο. Αυτή είναι που θα σηκώσει το βάρος της αναπτυξιακής μας πορείας. Αυτή είναι το ζητούμενο της νέας οικονομικής πολιτικής.

Πρόσφατα ανακοινώθηκαν οι ρυθμοί ανάπτυξης του πρώτου εξαμήνου του 2002 στην Ευρώπη: 0,5% ο μέσος όρος στην ΕΕ και 4,2% στην Ελλάδα. Οι διεθνείς οργανισμοί εκτιμούν ότι το 2002 η Ελλάδα θα είναι η πρώτη ή δεύτερη σε ανάπτυξη χώρα ανάμεσα σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αυτή η διαφορά δεν είναι περιστασιακή. Η ελληνική οικονομία, από το 1996 μέχρι σήμερα, για 7η συνεχή χρονιά, αναπτύσσεται με ρυθμούς πολύ υψηλότερους από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και οι προβλέψεις όλων των διεθνών οργανισμών συμπίπτουν στην ίδια διαπίστωση: Η Ελλάδα τα επόμενα χρόνια θα αναπτύσσεται με εξίσου γοργούς ρυθμούς, κλείνοντας την ψαλίδα που τη χωρίζει από την ΕΕ τόσο στο βιοτικό επίπεδο όσο και σε όλους τους υπόλοιπους δείκτες ευημερίας και κοινωνικής συνοχής. Και ο λόγος είναι η ανταγωνιστικότητα:

- Η δημιουργία νέων σύγχρονων μεταφορικών υποδομών,
- οι επενδύσεις στην εκπαίδευση και την επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού,
- η αύξηση της απασχόλησης,
- η ενίσχυση της εισαγωγής νέων τεχνολογιών,
- η εξάπλωση της επιχειρηματικότητας,

- ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης,
- η απελευθέρωση των αγορών,
- οι διαρθρωτικές αλλαγές με κοινωνική αποδοχή και συμμετοχή των εργαζομένων στο όφελος των μεταρρυθμίσεων,
- η ενίσχυση του εποπτικού ρόλου του κράτους και των θεσμών διαφάνειας και ανταγωνισμού,
- καθώς και το συνολικό πλέγμα των πολιτικών για την καταπολέμηση της φτώχειας και την επίτευξη κοινωνικής συνοχής,
- σε συνδυασμό με το σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα και εγγυώνται τους μελλοντικούς ρυθμούς ανάπτυξης και τη σύγκλιση.

Ορισμένοι αμφισβητούν αυτή την προοπτική, επικαλούμενοι το τέλος των Ολυμπιακών Αγώνων το 2004 ή το τέλος του Γ' ΚΠΣ το 2008. Είναι γεγονός ότι και οι δύο αυτοί παράγοντες επιταχύνουν τις επενδύσεις, κυρίως επειδή αποτελούν πολιτική προτεραιότητα και έτσι, παρά την πίεση του δημοσιονομικού ισοζυγίου, συμβάλλουν ώστε να διατηρηθούν οι δημόσιες επενδύσεις αλώβητες. Όμως, το τέλος των Ολυμπιακών Αγώνων δεν σημαίνει ότι σταματούν και οι επενδύσεις σε έργα. Η πολιτική και οικονομική προτεραιότητα παραμένει. Απλώς, οι πόροι θα ανακατανεμηθούν σε μη-Ολυμπιακά και πιθανόν πιο παραγωγικά έργα.

Παρομοίως, το τέλος του Γ' ΚΠΣ δεν συνεπάγεται και το τέλος της αναπτυξιακής μας προοπτικής. Οι δράσεις του ΚΠΣ, σε συνδυασμό με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, απελευθερώνουν ένα παραγωγικό δυναμικό, το οποίο ωθεί τις αναπτυξιακές δυνατότητες της ελληνικής οικονομίας σε υψηλότερα επίπεδα, που επιταχύνουν την πραγματική σύγκλιση. Σήμερα το ΚΠΣ συμβάλλει στην ανάπτυξη, αλλά είναι υπεύθυνο μόνο για το 1/3 περίπου του ρυθμού της. Άλλωστε, τα χρήματα του ΚΠΣ, κατά το ήμισυ και πλέον προέρχονται από ελληνικούς πόρους. Έτσι, ακόμα και αν δεν υπάρξει ένα Δ' ΚΠΣ μετά το 2008, η ελληνική οικονομία θα έχει την ικανότητα να επιταχύνει τους σημερινούς ρυθμούς μεγέθυνσης.

Υπάρχει πολιτική συναίνεση για τους στόχους της οικονομικής πολιτικής. Επιμένουμε στην αντιπληθωριστική πολιτική, αλλά και στην αυστηρή δημοσιονομική πολιτική, όπως περιγράφεται στους στόχους του Προγράμματος για την Ανάπτυξη και τη Σταθερότητα. Αυτή η συνταγή, που μας έβαλε στην ΟΝΕ, εξακολουθεί να αποτελεί και σήμερα αναγκαία συνθήκη για την ανάπτυξη.

Χρειάζονται, όμως, και άλλες πολιτικές. Η απώλεια του εργαλείου της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής συνεπάγεται αναγκαστική στροφή προς τη μικροοικονομική πολιτική και έμφαση στην αποτελεσματικότητα του κράτους και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Αυτό είναι το νέο δεδομένο στην οικονομική πολιτική.

Η ανταγωνιστικότητα είναι η ειδοποιός διαφορά, που κρίνει την ταχύτητα με την οποία συγκλίνουμε. Η αύξησή της είναι ένας συνεχής αγώνας δρόμου. Δεν επιτρέπει εφησυχασμό, αφού και οι υπόλοιπες χώρες έχουν τον ίδιο στόχο. Και καμιά πολιτική ανταγωνιστικότητας δεν μπορεί να μεγιστοποιήσει τα αποτελέσματά της αν συγχρόνως δεν υπάρξει, όπως ανέφερα προηγουμένως, και ένας ευρύς διάλογος με όλους τους κοινωνικούς φορείς για τον τρόπο με τον οποίο θα επιτευχθεί αυτή η αύξηση.

Η μεταπολεμική ιστορία έδειξε ότι ισχυρή οικονομία σημαίνει ανοικτή οικονομία. Σημαίνει ότι η χώρα μας μπαίνει στο διεθνή στίβο και

ανταγωνίζεται. Η Ελλάδα αποτίναξε τα βαρίδια του παλαιού προστατευτισμού, που καταπίεζαν το ανήσυχο πνεύμα των πολιτών της και περιχαράκωναν τη δημιουργικότητά τους. Έχει πλέον ανοικτά σύνορα με την Ευρώπη και ανταγωνίζεται. Έβαλε τάξη στα δημόσια οικονομικά της και είναι μέλος της Ευρωζώνης, ένα ισχυρό νομισματικό σύστημα που υπόσχεται διαχρονική μακροοικονομική σταθερότητα.

Χάρη και σε πρωτοβουλίες όπως αυτή του ΣΒΒΕ, αλλά και στις κοσμογονικές αλλαγές στο χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης με τη δημιουργία κοινού ευρωπαϊκού χώρου και την ομογενοποίηση των προγραμμάτων σπουδών που θα οδηγούν σε απολύτως συγκρίσιμα ευρωπαϊκά πτυχία, οι ελληνικές επιχειρήσεις θα έχουν την ευκαιρία να στελεχωθούν με εξειδικευμένα και ποιοτικά στελέχη, αποκτώντας σήμερα ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, αλλά και μια απαραίτητη προϋπόθεση για την επιβίωσή τους στο μέλλον.

Είμαι αισιόδοξος για την πορεία μας. Η αισιοδοξία μου πηγάζει από την ευρεία κοινωνική και πολιτική συναίνεση για τους στόχους της ανταγωνιστικότητας και της πραγματικής σύγκλισης. Πηγάζει από το γεγονός ότι οι ελληνικοί στόχοι είναι και ευρωπαϊκοί και, συνεπώς, οι πολιτικές σε ευρωπαϊκό επίπεδο μας ευνοούν και τονώνουν την προσπάθειά μας. Πηγάζει από το γεγονός ότι όταν βάζουμε στόχους τους επιτυγχάνουμε, όπως απέδειξε η είσοδός μας στην ΟΝΕ. Η ιστορία μας έχει δείξει ότι όταν οι Έλληνες ανταγωνίζονται επί ίσους όρους, μεγαλουργούν.

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΒΑΣΙΣΜΕΝΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ

Εξάγουμε τα προϊόντα μας σε χορτασμένους λαούς. Αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε ποτέ" τονίζει συχνά ένας επιτυχημένος έλληνας επιχειρηματίας, του οποίου η επιχείρηση εμφανίζει για αρκετά χρόνια σημαντικές εξαγωγικές επιδόσεις και δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην ποιότητα. Η ρήση αυτή αποκτάει ακόμη μεγαλύτερη αξία σήμερα.

Κι' αυτό επειδή ο ανταγωνισμός που στηρίζεται στην ποιότητα αποτελεί ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα του περιβάλλοντος στο πλαίσιο του οποίου καλείται να δραστηριοποιηθεί η ελληνική επιχείρηση και γενικότερα η ελληνική παραγωγή και οικονομία στην εντός ΟΝΕ εποχή. Θα πρέπει να αποφασίσουμε ως χώρα ότι τη μάχη της φτήνιας η Ελλάδα δεν θα την κερδίσει ποτέ. Και ευτυχώς, αφού η χώρα μας διαθέτει πλέον ένα βιοτικό και γενικότερα ένα κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο που δεν επιτρέπει η αναπτυξιακή επίδοσή μας και το ανταγωνιστικό πλεονέκτημά μας να είναι το πολύ χαμηλό κόστος εργασίας και μάλιστα της ανειδίκευτης εργασίας.

Έτσι, για παράδειγμα, η στήριξη σε δραστηριότητες φασόν που μετακινούνται ήδη στις γειτονικές βαλκανικές χώρες ή στον φθινό τουρισμό δεν μπορεί να αποτελεί την προοπτική του ελληνικού παραγωγικού συστήματος και της ελληνικής οικονομίας για το μέλλον. Η Ελλάδα θα πρέπει να κερδίσει τη μάχη της ποιότητας. Θα πρέπει να κερδίσει τη μάχη του ποιοτικού και διαφοροποιημένου προϊόντος, των εξειδικευμένων αγορών υψηλών απαιτήσεων, των καταναλωτών με υψηλότερο εισόδημα.

Τα ελληνικά προϊόντα και οι ελληνικές επιχειρήσεις πρέπει να εμφανίσουν συνέχεια και βεβαιότητα στην ποιότητα. Η ποιότητα θα πρέπει να

οργανωθεί και να διαπιστωθεί. Για την ελληνική οικονομία, η ολοκλήρωση και η ενίσχυση του Εθνικού Συστήματος Ποιότητας και η ανάπτυξη της κουλτούρας και της πρακτικής της ποιότητας στις επιχειρήσεις και τη δημόσια διοίκηση αποτελεί βασική αναπτυξιακή προτεραιότητα για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας που βασίζεται στην ποιότητα.

Για την ελληνική οικονομία, η ολοκλήρωση και η ενίσχυση του Εθνικού Συστήματος Ποιότητας και η ανάπτυξη της κουλτούρας και της πρακτικής της ποιότητας στις επιχειρήσεις και τη δημόσια διοίκηση αποτελεί βασική αναπτυξιακή προτεραιότητα για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας που βασίζεται στην ποιότητα.

Σήμερα, σε πολλές αγορές, η ποιότητα δεν αποτελεί καν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα αλλά ανταγωνιστική προϋπόθεση για την είσοδο και την παραμονή μιας επιχείρησης σε μια απαιτητική αγορά. Ειδικότερα, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και παράγουν προϊόντα χαμηλής και μέσης τεχνολογικής έντασης χωρίς να έχουν το πλεονέκτημα του χαμηλού εργατικού κόστους, υφίστανται έντονες ανταγωνιστικές πιέσεις από χώρες λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, με αποτέλεσμα το μέλλον τους να είναι εξαιρετικά επισφαλές.

Αρκετές ελληνικές επιχειρήσεις βρίσκονται σ' αυτή τη θέση. Υφίστανται τις επιπτώσεις του συνδρόμου του εγκλωβισμού. Αυτό σημαίνει ότι τα προϊόντα τους είναι αφενός συγκριτικά ακριβότερα από τα αντίστοιχα των παραγωγών χαμηλού κόστους- χωρίς το μειονέκτημα αυτό να αντισταθμίζεται από τα ποιοτικά τους χαρακτηριστικά- και αφετέρου είναι ποιοτικά υποδεέστερα από τα αντίστοιχα προϊόντα των ποιοτικότερων παραγωγών- χωρίς το μειονέκτημά τους αυτό να αντισταθμίζεται επαρκώς από τη χαμηλότερη τιμή τους. Η μετατόπιση από τον ανταγωνισμό τιμών στον ανταγωνισμό ποιότητας, αποτελεί για τις επιχειρήσεις αυτές μία αναγκαστική στρατηγική επιλογή.

Ασφαλώς, η ποιότητα είναι μια πολυσύνθετη έννοια που αγκαλιάζει όλες τις πτυχές της επιχειρηματικής και οικονομικής δραστηριότητας. Από τον σχεδιασμό και την παραγωγή αγαθών, τις παρεχόμενες υπηρεσίες (δημόσιες και ιδιωτικές), έως τη συνολική λειτουργία και διοίκηση των επιχειρήσεων.

Αν και οι παράγοντες που προσδιορίζουν την ανταγωνιστικότητα μιας χώρας είναι πολλοί, ειδικότερα για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης- που συγκριτικά με άλλες περιοχές του κόσμου είναι μια "ζώνη υψηλών μισθών"- ιδιαίτερη βαρύτητα παρουσιάζουν οι προσδιοριστικοί παράγοντες που διαμορφώνουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα που βασίζονται στην ποιότητα.

Η υψηλότερη ποιότητα επιτρέπει την τιμολόγηση ενός προϊόντος σε υψηλότερα επίπεδα χωρίς τον κίνδυνο απώλειας μεριδίου αγοράς.

Οι στόχοι μιας ευρύτερης πολιτικής για την ποιότητα στο πλαίσιο της στρατηγικής για τη σύγκλιση της ανταγωνιστικότητας μπορούν να συνοψιστούν ως ακολούθως:

- Η σύγκλιση της υποδομής ποιότητας με αυτήν των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης των ελληνικών επιχειρήσεων μέσω της αναβάθμισης της ποιότητας των παραγομένων προϊόντων και των παρεχομένων υπηρεσιών καθώς και με την υιοθέτηση συστημάτων διοίκησης της ποιότητας.

- Η ενίσχυση της αξιοπιστίας των ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών στις απαιτητικές διεθνείς αγορές.

- Η αποφυγή του αθέμιτου ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά από προϊόντα υποβαθμισμένης ποιότητας.

- Η προστασία του καταναλωτή από επικίνδυνα για την υγεία και την ασφάλεια του προϊόντα.

- Η προστασία του περιβάλλοντος μέσω της υιοθέτησης συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης, αλλά και της προώθησης προϊόντων και τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον.

Οι στόχοι της πολιτικής ποιότητας προωθούνται με τα ακόλουθα μέσα:

- Την ενίσχυση του Εθνικού Συστήματος Ποιότητας (Τυποποίηση, Διαπίστευση Πιστοποίηση, Μετρολογία κ.α.) που αποτελεί την απαραίτητη υποδομή και διαμορφώνει το κατάλληλο περιβάλλον για την εφαρμογή μιας πολιτικής ποιότητας.

- Την παροχή κινήτρων προς τις επιχειρήσεις για την υιοθέτηση προτύπων και τεχνικών ποιότητας.

- Την ενίσχυση της ζήτησης προϊόντων και υπηρεσιών ποιότητας μέσω της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης των χρηστών και των καταναλωτών.

- Τη λειτουργία ενός αξιόπιστου συστήματος παρακολούθησης και εποπτείας της αγοράς.

Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα η διάσταση της ποιότητας είναι ισχυρά παρούσα. Ειδικότερα, προωθείται το πρόγραμμα "Ποιότητα για την Ανταγωνιστικότητα" που αποτελεί μία ολοκληρωμένη παρέμβαση του Υπουργείου Ανάπτυξης στον τομέα της Ποιότητας με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης των Ελληνικών Επιχειρήσεων και την ολοκλήρωση των αναγκαίων υποδομών για την προώθηση της Ποιότητας.

Πιο συγκεκριμένα, το Πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει :

- Δράσεις θεσμικού χαρακτήρα

- Δράσεις χρηματοδοτικού χαρακτήρα για την ενίσχυση Επιχειρήσεων και Εργαστηρίων

- Δράσεις χρηματοδοτικού χαρακτήρα για την ενίσχυση των Προγραμμάτων των Οργανισμών της Ποιότητας (ΕΛΟΤ, ΕΣΥΔ, ΕΙΜ, ΕΦΕΤ)

- Δημιουργία Νέων Υποδομών

Από τις δράσεις θεσμικού χαρακτήρα προωθείται το νέο θεσμικό πλαίσιο για την οργάνωση και τη λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου Διαπίστευσης ως μιας αυτοτελούς, ευέλικτης και αποτελεσματικής δομής.

Από τις δράσεις χρηματοδοτικού χαρακτήρα έχει ήδη προκηρυχθεί ο πρώτος κύκλος του Προγράμματος "Πιστοποιηθείτε" που ενισχύει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις προκειμένου να υιοθετήσουν το σύστημα διαχείρισης ποιότητας ISO 9001/2000. Σήμερα, εκτιμάται ότι 2500 περίπου επιχειρήσεις στον ελληνικό χώρο είναι πιστοποιημένες κατά τα πρότυπα της οικογενείας ISO-9000. Υπολογίζεται ότι το 2004 ο αριθμός των πιστοποιημένων επιχειρήσεων μπορεί να ανέλθει στις 4000.

Τέλος, η καθιέρωση της μέτρησης δεικτών ικανοποίησης των καταναλωτών όπως ο ECSI (European Customer Satisfaction Index) σε τομεακό, κλαδικό ή εθνικό επίπεδο επιτρέπει την εξαγωγή χρήσιμων και συγκριτικών αποτελεσμάτων και αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο δημόσιας

πολιτικής στο πλαίσιο μιας στρατηγικής για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας που στηρίζεται στην ποιότητα.

ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΑΓΟΡΕΣ, ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

1. Ευκολότερη πρόσβαση στις Ευρωπαϊκές αγορές

Με την εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου, τη μείωση του κόστους των διασυνοριακών συναλλαγών και την επικράτηση της διαφάνειας στις τιμές σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, το ευρώ βελτίωσε την πρόσβαση στην ενιαία Ευρωπαϊκή αγορά. Το ευρώ επιτρέπει σε επιχειρήσεις διαφορετικών χωρών να «μιλούν» την ίδια οικονομική γλώσσα και επομένως να διευκολύνει το εμπόριο μεταξύ των κρατών-μελών που συμμετέχουν στην οικονομική και νομισματική ένωση. Αυτό, ισχύει επί εξαγωγών, εισαγωγών, και άμεσων επενδύσεων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί τελικώς μια εγχώρια αγορά μεγαλύτερη από εκείνη των Ηνωμένων Πολιτειών. Για τις επιχειρήσεις που ήδη δραστηριοποιούνται στις Ευρωπαϊκές αγορές το ευρώ παίζει το ρόλο καταλύτη και επιταχύνει τις τάσεις της παγκόσμιας αγοράς, ενώ στις επιχειρήσεις που προς το παρόν δραστηριοποιούνται αποκλειστικά σε εγχώριες αγορές το ευρώ δίνει την ευκαιρία να επεκτείνουν τις εργασίες τους και εντός της Ευρωπαϊκής αγοράς.

2. Φθηνότερες εξαγωγές

Το ευρώ οδήγησε σημαντικές μειώσεις του κόστους που σχετίζεται με συναλλαγές σε συνάλλαγμα, οι επιχειρήσεις είναι σε θέση να διαμορφώνουν χαμηλότερες τιμές στις αγορές στις οποίες πραγματοποιούν εξαγωγές.

ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ: ΕΞΕΥΡΕΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ

1. Διεύρυνση της βάσης προμηθευτών

Η μετάβαση στο ευρώ παρείχε σημαντικές στρατηγικές ευκαιρίες σε ότι αφορά στην οργάνωση των προμηθειών για την πλειοψηφία των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Το ευρώ οδήγησε σε ευρύτερη διάθεση εισαγομένων ειδών, δεδομένου ότι είναι ευκολότερο και φθηνότερο να συνεργάζεται κανείς με μη εγχώριους προμηθευτές. Οι επιχειρήσεις πρέπει να αναθεώρησαν την πολιτική τους στον τομέα των προμηθειών, ώστε να εκτιμήσουν τα οφέλη που ενδεχομένως προκύπτουν από την όξυνση του ανταγωνισμού μεταξύ των προμηθευτών.

Το ευρώ μπορεί και παρέχει σημαντικές ευκαιρίες:

- εξάλειψη συναλλαγματικού κινδύνου

- μείωση των διοικητικών εξόδων που σχετίζονται με συναλλαγές σε ξένα νομίσματα
- φθηνότερες εισαγωγές
- διαφάνεια στις τιμές, σε όλη την έκταση της ζώνης του ευρώ
- εντονότερος ανταγωνισμός μεταξύ των προμηθευτών
- λιγότερες διακυμάνσεις του κόστους των προμηθειών

Τώρα η Ευρώπη θεωρείται πλέον εγχώρια αγορά και οι συναλλαγματικοί κίνδυνοι έχουν εξαλειφθεί, η αβεβαιότητα στις αγορές έχει μειωθεί. Για τις επιχειρήσεις ακόμη υπάρχουν ευκαιρίες ανάπτυξης συμμαχιών για αγορές προμηθειών, ή σχηματισμού με άλλες επιχειρήσεις ομάδων αγοραστών. Οι μικρές επιχειρήσεις, συχνά απέφευγαν να συνεργαστούν με ξένους προμηθευτές λόγω της δυσκολίας κατά τον υπολογισμό τιμών, των σχετικών συναλλαγματικών κινδύνων και του κόστους των διασυννοριακών συναλλαγών. Το ευρώ οδήγησε στην εξάλειψη των εμποδίων αυτών και διεύρυνε τη βάση των πιθανών προμηθευτών.

2. Αναθεώρηση της στρατηγικής προμηθειών

Το ευρώ, συμβάλλει στη δημιουργία μίας διευρυμένης εγχώριας αγοράς. Η ικανοποίηση των αναγκών νέων πελατών πιθανώς να απαιτήσει μεταβολές στα προϊόντα και επομένως και στις πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται. Τα πρότυπα ποιότητας, οι εθνικοί κανονισμοί, οι πολιτισμικές διαφορές ή οι επιταγές του μάρκετινγκ ενδεχομένως να οδηγήσουν σε μεταβολές των πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται.

3. Το ευρώ ως συναλλακτικό νόμισμα αναφοράς

Πολλοί παραγωγικοί τομείς, λειτουργούν σήμερα χρησιμοποιώντας ένα νόμισμα αναφοράς. Το δολάριο των ΗΠΑ π.χ. είναι ένα νόμισμα αναφοράς στους τομείς του πετρελαίου και των χημικών. Η χρήση του ευρώ ως διεθνούς νομίσματος αναφοράς, περιόρισε διάφορους μακροπρόθεσμους κινδύνους σχετικούς με τη χρήση πολλών νομισμάτων και επέτρεψε στις Ευρωπαϊκές επιχειρήσεις να επικεντρωθούν στην ανταγωνιστικότητα και την παραγωγικότητα τους.

Ένας Ευρωπαίος προμηθευτής άλλης Ευρωπαϊκής εταιρείας, πρώτα τιμολογούσε σε δολάρια ΗΠΑ, επειδή οι πρώτες ύλες εκφράζονταν αρχικώς σε δολάρια ΗΠΑ. Με τη χρήση του ευρώ ως νομίσματος αναφοράς σε όλες τις συμβάσεις προμηθειών και πωλήσεων, η εταιρεία θα αποφύγει την έκθεση στις διακυμάνσεις του δολαρίου και θα μπορέσει να επικεντρωθεί στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της και στην αποτελεσματικότερη διαχείριση των εξόδων της.

Η χρήση του ευρώ ως συναλλακτικού νομίσματος διευκολύνει από το γεγονός ότι, οι εξαγωγές των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε διεθνή κλίμακα, είναι σήμερα μεγαλύτερες από αυτές των ΗΠΑ.

4. Όροι πληρωμών

Οι όροι πληρωμών ποικίλουν αισθητά από χώρα σε χώρα. Ο όροι αυτοί είναι πιθανό να συγκλίνουν λόγω της διεύρυνσης της βάσης των προμηθευτών. Όμως, η σύγκλιση θα επέλθει σταδιακά και δεν συνέβη αμέσως μετά την εισαγωγή του ευρώ. Στο μεταξύ, οι επιχειρήσεις μπορούν να δείχνουν προτίμηση στους προμηθευτές που προσφέρουν τους ευνοϊκότερους όρους πληρωμών.

5. Οργάνωση εφοδιασμού

Διευκολύνοντας το εμπόριο στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το ευρώ οδήγησε στην ανάπτυξη των μεταφορών εμπορευμάτων και της ανάλογης οργάνωσης του εφοδιασμού των προμηθειών. Η οργάνωση και ο σχεδιασμός επηρεάστηκαν από την εισαγωγή του ευρώ και προσαρμόστηκαν σύμφωνα με τις νέες προμηθειών και μάρκετινγκ.

ΤΟ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΤΟ ΕΥΡΩ ,ΤΟ ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ

"Εδώ και πενήντα χρόνια το δολάριο είναι το νόμισμα με το οποίο γίνονται οι εμπορικές συναλλαγές παγκόσμια. Τα αμερικάνικα χαρτονομίσματα τυπώνονται μόνο από το Federal Reserve. Δηλαδή εάν η Ελλάδα ή οποιαδήποτε άλλη χώρα, ήθελε να αγοράσει κάτι αξίας 50 εκατομμυρίων δολαρίων, έπρεπε πρώτα να παράγει και μετά να πουλήσει προϊόντα ή υπηρεσίες αντίστοιχης αξίας. Εάν οι ΗΠΑ ήθελαν το ίδιο πράγμα, το μόνο που έπρεπε να κάνουν ήταν να τυπώσουν τα χρήματα και μόνο. Αυτό ακριβώς έκαναν οι ΗΠΑ τα τελευταία 50 χρόνια. Τύπωναν δολάρια κάθε φορά που είχαν ανάγκη, χωρίς να υπάρχει η αντίστοιχη κάλυψη σε χρυσό. Γι αυτό και πριν λίγα χρόνια το εμπορικό ισοζύγιο των ΗΠΑ έχει σημειώσει ένα αρνητικότατο ρεκόρ: μείον 2,5 τρισεκατομμύρια, δηλαδή 2.500 δισεκατομμύρια δολάρια. Τα αμέσως επόμενα χρόνια προβλέπεται μια δραματική κατάληξη που μπορεί να φτάσει και τα 3.500 δισεκατομμύρια δολάρια. Όσο καιρό όμως το δολάριο παρέμενε το παγκόσμιο νόμισμα συναλλαγών για τις ΗΠΑ, δεν υπάρχει απολύτως κανένα πρόβλημα. Κάθε φορά που η Αμερική χρειαζόταν χρήματα, τα τυπώνει και έτσι πληρώνει όλα της τα χρέη.<<Αρά οι ΗΠΑ κατά κάποιο τρόπο ζουν με δανεικά σε σύγκριση με τον υπόλοιπο κόσμο>> .

Το πρόβλημα λοιπόν, μόλις τώρα αρχίζει.

Το Ιράκ ήταν η πρώτη χώρα του OPEC (Παγκόσμιος Οργανισμός Πετρελαίου) που δεν δεχόταν πλέον δολάρια και πουλάει πετρέλαιο μόνο έναντι Ευρώ. Αυτό ξεκίνησε στις 6/11/2000 όταν η ισοτιμία του Ευρώ ήταν 0,8 έναντι του δολαρίου. Στην αρχή το Ιράκ είχε χάσει πάρα πολλά χρήματα από αυτή την τολμηρή ενέργεια. Σήμερα όμως το Ευρώ είναι μεγαλύτερο του δολαρίου και φυσικά τα κέρδη του Ιράκ πολύ μεγαλύτερα από την πώληση του πετρελαίου. Αυτή είναι η κίνηση που είχε εξοργίσει την Αμερική. Το πρόβλημα γίνεται πιο σοβαρό καθώς άλλες δύο χώρες του OPEC το Ιράν και η Σαουδική Αραβία θέλουν και αυτές να εφαρμόσουν πωλήσεις σε Ευρώ, ενώ

ήδη η Βενεζουέλα που κατέχει το 7 % των πετρελαϊκών αποθεμάτων παγκοσμίως, είχε αλλάξει τα μισά συναλλαγματικά της αποθέματα από δολάρια σε Ευρώ. Βασικά αυτή είναι και η τελική επιδίωξη όλων των χωρών του OPEC καθώς, το δολάριο χάνει όλο και περισσότερο έδαφος. Οι κεντρικές τράπεζες των δύο από τις μεγαλύτερες χώρες του κόσμου, της Ρωσίας και της Κίνας, έκαναν ακριβώς το ίδιο πράγμα. Έτσι εξηγείται γιατί σήμερα υπάρχει πληθώρα δολαρίων στην παγκόσμια αγορά και ταυτόχρονα πολύ μεγάλη ζήτηση για το ευρωπαϊκό νόμισμα, με αποτέλεσμα την κατακόρυφη πτώση του αμερικανικού νομίσματος.

Αυτό είναι το τελικό χτύπημα για την αμερικάνικη οικονομία για την οποία ο Alan Greenspan, ο διοικητής του Federal Reserve, προβλέπει ότι χάθηκαν δισεκατομμύρια δολάρια στα προηγούμενα χρόνια. Εάν το Ευρώ πάρει την θέση του δολαρίου στις παγκόσμιες αγορές εκτός απ το ότι το δολάριο θα χάσει ακόμη περισσότερη αξία, οι ΗΠΑ δεν θα μπορούν πλέον να ρίχνουν δολάρια στην αγορά όπως άλλωστε έκαναν μέχρι τώρα, δηλαδή χωρίς να υπάρχει η αντίστοιχη κάλυψη σε χρυσό. Επομένως, όλες οι χώρες του κόσμου θα προτιμούν συναλλαγές με το ευρωπαϊκό νόμισμα κάνοντας έτσι συναλλαγματικά αποθέματα σε Ευρώ για να αγοράζουν πετρέλαιο από τον OPEC.

Ήδη, το δολάριο διατηρείται τεχνητά από διάφορες χώρες της νοτιοανατολικής Ασίας κατόπιν διάφορων πολιτικό-οικονομικών τεχνασμάτων των ΗΠΑ με τις κυβερνήσεις αυτών των κρατών. Άλλωστε, οι ΗΠΑ καταναλώνουν σχεδόν ότι παράγουν αυτές οι χώρες. Τους δανείζει χρήματα, αυτές παράγουν τα προϊόντα τους που τα απορροφούν οι ΗΠΑ και κατόπιν με το εμπορικό κέρδος πληρώνουν τα «δανεικά» στην Αμερική. Οικονομολόγοι και τραπεζίτες προειδοποιούν ότι εάν η Ασία δεν υποστηρίξει το δολάριο έστω και τεχνητά, αυτό θα συντρίβει. Όμως πολλές χώρες στην Ασία έχουν στραφεί ήδη προς το Ευρώ διότι και αυτές χρειάζονται πετρέλαιο. Και ο OPEC σύντομα θα πουλάει πετρέλαιο μόνο σε Ευρώ. Αυτός είναι ο λόγος που η Βρετανία δεν υιοθέτησε το Ευρώ εάν το έκανε, αυτομάτως θα ήταν αντίθετη προς τις ΗΠΑ κάτι που όπως γίνεται φανερό δεν είναι δυνατό να συμβεί.

ΤΟ ΕΥΡΩ ΚΑΙ Η ΑΓΓΛΙΑ

Η Αγγλία όπως αναφέραμε και παραπάνω δεν υιοθέτησε το ευρώ συνειδητά για να μην έρθει σε αντιπαράθεση με την χρόνια σύμμαχο της Αμερική. Οι επιπτώσεις όμως αυτής της επιλογής είναι πολύ σημαντικές και επώδυνες για την ίδια αφού δεν έχει όλα τα άλλα πλεονεκτήματα που έχουν οι υπόλοιπες χώρες κράτη-μέλη και ειδικότερα την ευκολία μετακίνησης των πολιτών της στην υπόλοιπη Ευρώπη και για τις τράπεζες της να χρειάζεται να κάνουν μετατροπές συναλλάγματος με τους σχετικούς έμμεσους φόρους ενώ υποχρεούνται να διατηρούν ποσότητες συναλλάγματος στα ταμεία τους πράγμα που τις κάνει να έχουν πρόβλημα λειτουργικότητας και ευελιξίας.

Παρά όμως τις προφανείς δυσκολίες που αντιμετωπίζει αφού πλέον έχει να συναγωνιστεί το ισχυρότερο νόμισμα του κόσμου το ευρώ το οποίο βλέπει πως συνεχώς ανεβαίνει η συναλλαγματική του αξία κάτι που σημαίνει

πως χρειάζονται περισσότερες λίρες για ανταλλαγή με ένα ευρώ, δεν φαίνεται να συμβιβάζεται με την ιδέα προσχώρησης της στην ΟΝΕ παρόλο που υπάρχουν εκτιμήσεις που λένε πως αργά η γρήγορα η Αγγλία θα αναγκαστεί να κάνει αυτό το διάβημα.

Ο σκοπός της Αγγλίας είναι φανερός πλέον ότι προσπαθεί να σαμποτάρει το ευρώ, πρόσφατα μάλιστα διοργάνωσε μια διαφημιστική καμπάνια με την συμμετοχή διάσημων ηθοποιών και τραγουδιστών και γενικότερα διάσημων Βρετανών πολιτών όπου μιλούσαν απαξιωτικά και ειρωνικά για το ευρώ προβάλλοντας το δικό τους νόμισμα και υποστηρίζοντας ότι η μη συμμετοχή της Αγγλίας στην οικονομική και νομισματική ένωση ήταν μια σωστή κίνηση και ότι ποτέ η Αγγλία δεν πρέπει να ακολουθήσει το δρόμο του ευρώ. Πολλοί Ευρωπαίοι τότε είπαν πως αυτή η κίνηση της Αγγλίας είναι μια κίνηση πανικού αφού βλέπει πως το ευρώ συνεχώς ισχυροποιείται κάτι που όπως είναι φυσικό τους ενοχλεί.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000-2006

Η Ελλάδα είναι μια περιφερειακή χώρα στην Ε.Ε., η οποία δεν έχει κοινά σύνορα με άλλα κράτη-μέλη.

Η Ελλάδα είναι επίσης μια χώρα με έντονη γεωγραφική πολυμορφία καθώς η αναπτυξιακή της πορεία και η σύγκλιση παρουσιάζει πολυπλοκότητα και ανομοιογένεια μεταξύ των περιφερειών. Ωστόσο, μολονότι υπάρχουν περιφερειακές διαφορές, δεν είναι τόσο έντονες όσο και σε άλλες χώρες της Ε.Ε.. Η χώρα αποτελείται από 13 περιφέρειες, οι οποίες μπορούν να διακριθούν σε τρεις κατηγορίες. Η πρώτη περιλαμβάνει τις περιφέρειες Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας και τις δυο νησιωτικές περιφέρειες (Κρήτη, Νότιο Αιγαίο). Αυτές οι περιφέρειες αναπτύσσονται με ικανοποιητικούς ή σχετικά ταχείς ρυθμούς. Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τις περιφέρειες της Δυτικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Δυτ. Ελλάδας, Πελοποννήσου και Β. Αιγαίου. Οι περιφέρειες αυτές είναι αραιοκατοικημένες ή βρίσκονται στην ορεινή ραχοκοκαλιά της Ελλάδας και φαίνεται να ακολουθούν όλες τις υπόλοιπες με βραδύτερους ρυθμούς ανάπτυξης. Η τρίτη και τελευταία κατηγορία περιλαμβάνει τις υπόλοιπες, με ενδιάμεσους ρυθμούς ανάπτυξης, περιφέρειες. Οι περιφέρειες αυτές είναι η Αν. Μακεδονία και Θράκη, η Θεσσαλία, τα Ιόνια και η Στερεά Ελλάδα.

1. Η Ελλάδα στο τέλος του δεύτερου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (1994-1999) και στο τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (2000-2006) ως πλήρες μέλος στην ΟΝΕ (1.1.2001).

Ο σχεδιασμός του Αναπτυξιακού Προγράμματος για την περίοδο 2000 - 2006 πραγματοποιήθηκε σε ένα οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον πολύ διαφορετικό από εκείνο της περιόδου σχεδιασμού για το 2^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (τέλη 1993 – αρχές 1994) :

- Το μακροοικονομικό περιβάλλον έχει βελτιωθεί σημαντικά και η βελτίωση αυτή αποτυπώνεται με την είσοδο της Ελλάδας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση το 2001, που είναι το δεύτερο έτος της νέας περιόδου προγραμματισμού. Η μείωση του πληθωρισμού και του ελλείμματος του δημοσίου τομέα στα κατώτερα επίπεδα των τελευταίων 25 ετών, η μείωση του δημοσίου χρέους, η συνακόλουθη μείωση του κόστους του χρήματος, και η υιοθέτηση του ΕΥΡΩ από τον Ιανουάριο του 2001, είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της βελτίωσης των οικονομικών δεικτών.
- Τα έξι χρόνια εφαρμογής του 2^{ου} Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης έχουν θέσει τις βάσεις για τον εκσυγχρονισμό των υποδομών, του παραγωγικού περιβάλλοντος και των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού της χώρας. Σε πολλές περιπτώσεις υιοθετήθηκε ένας διαφορετικός και καινοτόμος αναπτυξιακός προσανατολισμός. Οι αυξημένες διοικητικές ανάγκες και οι νέοι θεσμοί που απαιτήθηκαν για την υλοποίηση του 2^{ου} Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, οδήγησαν σε οργανωτικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις, ιδίως σε ό,τι αφορά τα δημόσια έργα, τη βιομηχανική υποδομή, τη στήριξη και εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού.
- Η κοινή γνώμη, οι κοινωνικοί εταίροι, οι φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα αποβάλλουν σταδιακά νοοτροπίες προστατευτισμού και εσωστρέφειας και αντιλαμβάνονται σε όλο και μεγαλύτερο βαθμό τους νέους όρους που επιβάλλει η τεχνολογική εξέλιξη και η παγκοσμιοποίηση των οικονομιών. Παράλληλα θέτουν νέες παραμέτρους αξιολόγησης της κυβερνητικής πολιτικής. Η πρόοδος η οποία επήλθε με τις διαρθρωτικές παρεμβάσεις στο πεδίο των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών, το άνοιγμα τους στην αγορά και τις δυνάμεις ανταγωνισμού αίρει ένα κρίσιμο ανασταλτικό παράγοντα για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής οικονομίας.
- Η διεύθυνση Ελληνικών επιχειρήσεων και προϊόντων στις οικονομίες των χωρών της Βαλκανικής και του Ευξείνου Πόντου ακολουθεί μία επιταχυνόμενη πορεία, έχοντας ήδη φτάσει σε σημαντικά επίπεδα και δημιουργεί τις προϋποθέσεις επενδύσεων σε μία διευρυμένη και συνεχώς ανερχόμενη καταναλωτική αγορά. Οι παράγοντες αυτοί ενισχύουν τις δυνατότητες μίας συνεκτικότερης πολιτικής συνεργασίας για την ειρήνη και την ανάπτυξη στην περιοχή. Τα ενεργειακά δίκτυα, οι υποδομές τηλεπικοινωνιών και μεταφορών είναι επίσης τομείς στους οποίους πραγματοποιείται σημαντική πρόοδος στη διασυνοριακή συνεργασία.
- Οι εξελίξεις που αναφέρονται παραπάνω έχουν οδηγήσει τα τελευταία χρόνια σε σημαντική αύξηση της κερδοφορίας των επιχειρήσεων, σε μεγέθυνση του κύκλου εργασιών τους και δημιουργούν τις προϋποθέσεις για επιτάχυνση ιδιωτικών επιχειρηματικών επενδύσεων και κυρίως, για βελτίωση του τρόπου χρηματοδότησης μέσω ιδιωτικών κεφαλαίων.

Η βελτίωση των συνθηκών της Ελληνικής οικονομίας κατά την περίοδο εφαρμογής του 2^{ου} Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, η συμβολή του ίδιου του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, και τα μέτρα για την επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας και διαρθρωτικών αλλαγών, έχουν δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για μεγαλύτερη απόδοση της νέας διαρθρωτικής παρέμβασης κατά την περίοδο 2000 – 2006. Την εφαρμογή του 2^{ου} Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης δυσχέρανε μια σειρά προβλημάτων και δυσλειτουργιών που αφορούσαν τους μηχανισμούς διαχείρισης και υλοποίησης, οι οποίοι δεν ήταν επαρκείς για να αντιμετωπίσουν μια αυξημένη κλίμακα παρεμβάσεων. Για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής του 2^{ου} Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης μια σειρά θεσμικών και οργανωτικών μέτρων ελήφθησαν από τις Ελληνικές αρχές.

2. Το Μακροοικονομικό πλαίσιο

2.1. Σύγκλιση – Δημόσια οικονομία – Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

Κατά την περίοδο 1994-99 η Ελληνική οικονομία συνέκλινε προς το μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ε.Ε. Συγκεκριμένα το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε όρους αγοραστικής δύναμης (PPS), ανήλθε στο 66.9% του μέσου όρου της Ε.Ε. το 1999. Από το 1997 η αύξηση του ΑΕΠ σε πραγματικούς όρους έχει επιταχυνθεί οδηγώντας σε ένα μέσο ποσοστό αύξησης 2.8% την περίοδο 1994-99, το οποίο είναι υψηλότερο του μέσου ποσοστού της Ε.Ε.15, (2.3%). Αυτό οφείλεται κυρίως στην ισχυρή εγχώρια ζήτηση, η οποία τροφοδοτείται από τις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις. Η αύξηση του ΑΕΠ σε πραγματικούς όρους κυμαίνεται το 2000-2001, στο 3.9% το 2000 και στο 4.0% το 2001 (σε σύγκριση με 3.2% στην Ε.Ε.15).

Τα δημοσιονομικά μεγέθη παρουσιάζουν συνεχή βελτίωση από το 1994. Σύμφωνα με το αναθεωρημένο Πρόγραμμα Σύγκλισης του 1999 το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης έπεσε στο 1.5% του ΑΕΠ το 1999 και το ακαθάριστο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης έπεσε στο 104.2% του ΑΕΠ. Προβλέπεται δε ότι το έλλειμμα και το ακαθάριστο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης θα συνεχίσουν να μειώνονται σταθερά κατά την περίοδο 2000-2002, όχι μόνο λόγω της μείωσης των πληρωμών για τόκους, ως επακόλουθο των χαμηλότερων επιτοκίων, αλλά επίσης λόγω της περικοπής των τρεχουσών δημοσίων δαπανών, του εξορθολογισμού του συστήματος κοινωνικών παροχών, της επιταχυνόμενης ιδιωτικοποίησης των δημοσίων επιχειρήσεων (και της χρησιμοποίησης των εσόδων από τις ιδιωτικοποιήσεις για τη μείωση του ακαθάριστου χρέους), και των πρόσθετων μέτρων για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του φορολογικού συστήματος. Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες, όμως, προβλέπεται ότι θα αυξηθούν και αυτό θα πρέπει να συμβάλει στη συνέχιση της αύξησης του ΑΕΠ.

2.2. Περιφερειακές ανισότητες

2.2.1. Γενική κατάσταση και τάσεις

Το κατά κεφαλή ΑΕΠ στην Ελλάδα αντιστοιχούσε στο 66,9% του μέσου όρου της Ε.Ε. το 1999. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 διαπιστώνεται σύγκλιση, που κυρίως οφείλεται στη αποτελεσματικότερη δημοσιονομική και νομισματική πολιτική της περιόδου, καθώς και στα αναπτυξιακά προγράμματα που υλοποιήθηκαν μέσω του 1^{ου} και κυρίως του 2^{ου} Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Το χαμηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ελλάδα οφείλεται κυρίως στη χαμηλή παραγωγικότητα και εν μέρει στα σχετικά χαμηλά ποσοστά απασχόλησης. Κύριος παράγοντας που επηρεάζει σημαντικά τις οικονομικές επιδόσεις είναι η παραγωγικότητα. Η εικόνα αυτή αποτυπώνεται και στο επίπεδο των περιφερειών με ορισμένες περιφέρειες, όπως η Αττική, να είναι αναλογικά σε καλύτερη θέση τόσο σε ό,τι αφορά την παραγωγικότητα, όσο και την απασχόληση. Η ανταγωνιστικότητα του παραγωγικού τομέα συνδέεται επίσης με την ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού και τη διαθεσιμότητα ικανού και εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Οι περιφερειακές ανισότητες στην Ελλάδα δεν είναι τόσο έντονες όσο σε άλλες χώρες της Ε.Ε. Σε περιφερειακό επίπεδο υπάρχει στενή συσχέτιση μεταξύ επιπέδων εισοδήματος και ανεργίας.

Οι περιφέρειες με τους ταχύτερους ρυθμούς ανάπτυξης παρουσιάζουν τάσεις χαμηλότερων επιπέδων ανεργίας και μέσου όρου μακροχρόνιας ανεργίας (σε σύγκριση με την Ε.Ε.). Εξάιρεση από τη διαπίστωση αυτή είναι το υψηλότερο επίπεδο "αστικής" ανεργίας στην Αττική. Εξάλλου, οι περιφέρειες της ορεινής ενδοχώρας οι οποίες παρουσιάζουν υστέρηση, αντιμετωπίζουν υψηλή ανεργία, μεγάλο μέρος της οποίας είναι μακροχρόνια ανεργία. Η Ήπειρος είχε ποσοστό ανεργίας 13,6% στο δεύτερο τρίμηνο του 1998, από το οποίο το 67% αφορά άνεργους για χρονική περίοδο μεγαλύτερη του έτους (είναι μία από τις χαμηλότερες επιδόσεις στην Ε.Ε.). Το υψηλό επίπεδο μακροχρόνιας ανεργίας δείχνει ότι σε ορισμένες τουλάχιστον περιφέρειες το κρίσιμο ζήτημα δεν είναι μόνο η αύξηση του συνολικού αριθμού θέσεων εργασίας, αλλά και η επανένταξη ενός σημαντικού και αυξανόμενου τμήματος του πληθυσμού που αντιμετωπίζει δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Η Ελλάδα είναι μια περιφερειακή χώρα στην Ε.Ε. Με βάση δείκτη που μετρά την περιφερειακότητα, τόσο ως προς την απόσταση, όσο και ως προς το οικονομικό δυναμικό (όπως αυτό εκφράζεται με το ΑΕΠ σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης), οι περιοχές NUTS 2 της Ελλάδας, οι οποίες είναι όλες επιλέξιμες περιοχές του Στόχου 1, κυμαίνονται από 85.90 στην Αττική (ο χαμηλότερος) έως 99.56 στο Νότιο Αιγαίο (ο υψηλότερος) – όπου δείκτη 0 λαμβάνει η πλέον κεντρική περιφέρεια και δείκτη 100 η πλέον απομακρυσμένη και υστερούσα περιφέρεια στην Ε.Ε.).

2.2.2. Υποδομή

Στον τομέα των **οδικών** μεταφορών, παρά τη βελτίωση που παρουσιάστηκε κατά την περίοδο 1990-1996, η οδική υποδομή υψηλής ποιότητας (όπως μετράται σε όρους δικτύου αυτοκινητοδρόμων), δεν είναι αρκετά αναπτυγμένη. Με βάση δείκτη της Ε.Ε. σταθμισμένο ως προς τον πληθυσμό και την εδαφική έκταση, το 1996 η ποιότητα της οδικής υποδομής σε όρους αυτοκινητοδρόμων ήταν στο 31 % του μέσου όρου της Ε.Ε.15, σε σύγκριση με 9% το 1990. Σημαντικές είναι οι διακυμάνσεις σε περιφερειακό επίπεδο. Η Αττική προσεγγίζει το 75% περίπου του μέσου όρου της Ε.Ε., ενώ αρκετές περιφέρειες δεν διαθέτουν αυτοκινητόδρομους. Ο αντίστοιχος δείκτης σε όρους συνολικού οδικού δικτύου είναι επίσης πολύ χαμηλότερος του μέσου όρου της Ε.Ε., (36% του μέσου όρου της Ε.Ε. το 1996), αν και οι περιφερειακές διακυμάνσεις είναι λιγότερο έντονες απ' ότι οι αντίστοιχες διακυμάνσεις στην περίπτωση των αυτοκινητοδρόμων. Τέλος, ως προς την πυκνότητα της κυκλοφορίας, όπως μετράται από το πλήθος των οχημάτων κατά κεφαλήν, σε εθνικό επίπεδο κυμαίνεται στο 62% του μέσου όρου της Ε.Ε., με σημαντικές διακυμάνσεις μεταξύ των περιφερειών (από 41% στην Ήπειρο έως 87% στην Αττική), ενώ ταυτόχρονα διαπιστώνονται σοβαρά κυκλοφοριακά προβλήματα στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Στον τομέα των **σιδηροδρόμων**, το συνολικό μήκος των ανά την επικράτεια σιδηροδρομικών γραμμών αντιστοιχούσε το 1996 στο 47% του μέσου όρου της Ε.Ε. (και πάλι με στάθμιση ως προς τον πληθυσμό και την έκταση της χώρας). Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι το ποσοστό αυτό επηρεάζεται σημαντικά από το γεγονός ότι δεν είναι εφικτή η ύπαρξη σιδηροδρομικού δικτύου, ιδιαίτερα σε ορισμένες περιφέρειες (νησιωτικές και ορεινές περιοχές). Σχετικά με την ποιότητα του σιδηροδρομικού δικτύου, το 12% είναι δίκτυο διπλής τροχιάς, ενώ δεν έχει ηλεκτροδοτηθεί κανένα τμήμα του κυρίως κορμού. Σημαντικές διακυμάνσεις παρατηρούνται σε περιφερειακό επίπεδο.

Στον **ενεργειακό** τομέα, η Ελλάδα έχει τα εξής βασικά χαρακτηριστικά: Επίπεδο κατανάλωσης ενέργειας ανά μονάδα ΑΕΠ (ένταση ενέργειας) που αντιστοιχεί στο 132% του μέσου όρου της Ε.Ε., ενώ η συνολική κατανάλωση ενέργειας αντιστοιχεί στο 64% του μέσου όρου της Ε.Ε. και ο βαθμός εξάρτησης από εισαγόμενη ενέργεια είναι της τάξεως του 87%. Σημαντικές διακυμάνσεις παρατηρούνται σε περιφερειακό επίπεδο. Ενώ σε μέσο επίπεδο χώρας η κατά κεφαλή κατανάλωση ενέργειας είναι 59% το ποσοστό αυτό κυμαίνεται από 23% για τη Δυτ. Ελλάδα έως 158% για τη Στερεά Ελλάδα (υπολογίζεται ότι η κατά κεφαλή κατανάλωση ενέργειας είναι αντιπροσωπευτική της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας). Σχετικά με την υποδομή **τηλεπικοινωνιών** ένας βασικός δείκτης είναι το πλήθος τηλεφωνικών γραμμών, ενώ η αναλογία των γραμμών που είναι

συνδεδεμένες με ψηφιακά κέντρα αποτελεί εύλογη ένδειξη της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Σε ό,τι αφορά το πλήθος των διαθέσιμων γραμμών, ο σχετικός δείκτης κυμαίνεται από 39.1 γραμμές ανά 100 κατοίκους στη Στερεά Ελλάδα έως 63.6 που είναι ο αντίστοιχος δείκτης στην Αττική.

Σχετικά με την ψηφιακοποίηση, η Ελλάδα μέχρι το 1996 υστερούσε σημαντικά έναντι των χωρών της Ε.Ε. (ελάχιστες περιφέρειες είχαν πλέον του 50% ψηφιακά δίκτυα). Τα τελευταία χρόνια η κατάσταση έχει βελτιωθεί σημαντικά. Στον τομέα του **περιβάλλοντος**, το 45% του πληθυσμού συνδέεται με σταθμούς βιολογικού καθαρισμού των λυμάτων, ενώ η κατά κεφαλή παραγωγή απορριμμάτων στους δήμους της χώρας αντιστοιχεί στο 67 % του μέσου όρου της Ε.Ε. Η δυνατότητα διαχείρισης αστικών απορριμμάτων κατά τρόπο σύμφωνο με τις Οδηγίες ΕΟΚ κυμαίνεται σήμερα στο 25%. **Συμπερασματικά** παρά τα επιτεύγματα των δυο προηγούμενων Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, η Ελλάδα έχει ακόμη ανεπάρκειες σε βασικές υποδομές, ενώ ιδιαίτερη βαρύτητα έχει η διασφάλιση αποτελεσματικότερης παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

2.2.3. Ανθρώπινοι Πόροι

Το ποσοστό των νέων που συνεχίζουν τις σπουδές τους πέραν της υποχρεωτικής εκπαίδευσης αποτελεί ένα κρίσιμο δείκτη σε ό,τι αφορά το ανθρώπινο κεφάλαιο. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση το μέσο ποσοστό συμμετοχής στην εκπαίδευση των νέων ηλικίας 15 - 18 ετών είναι 87%, ενώ στην Ελλάδα το αντίστοιχο ποσοστό κινείται στο επίπεδο του 75% περίπου. Η διαφορά αυτή που παρατηρείται στην εκπαίδευση πέραν της υποχρεωτικής, αντικατοπτρίζεται επίσης στο επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού ηλικίας 25 - 59 ετών. Στην Ελλάδα πλέον του 50% αυτής της ηλικιακής ομάδας κινείται στο χαμηλότερο επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην Ε.Ε. είναι 40%. Από την άλλη πλευρά, ενώ το 20% του πληθυσμού της Ε.Ε., ηλικίας 25 – 59 ετών έχει εκπαίδευση πανεπιστημιακού επιπέδου, το αντίστοιχο ποσοστό για την Ελλάδα είναι 17%. Οι σχετικοί δείκτες για την περιφέρεια της Αττικής είναι κατά πολύ υψηλότεροι από το μέσο όρο της χώρας, ενώ, αντιθέτως, το ποσοστό των κατοίκων με πανεπιστημιακή μόρφωση στη Δυτική Ελλάδα και στο Νότιο Αιγαίο κινείται κάτω του 10%. Μια ανάλυση του νεώτερου σε ηλικία ενεργού πληθυσμού (μεταξύ 25 και 34 ετών), δείχνει μια σαφή βελτίωση. Το ποσοστό της ηλικιακής αυτής ομάδας που έχει μόνο στοιχειώδη εκπαίδευση μειώνεται σε λιγότερο από το ένα τρίτο, ενώ το ποσοστό του πληθυσμού με εκπαίδευση πανεπιστημιακού επιπέδου αυξάνεται και υπερβαίνει το 20%, ποσοστό το οποίο εν γένει αντιστοιχεί στο μέσο όρο της Ε.Ε.. Οι σχετικοί δείκτες και στην περίπτωση αυτή διαφοροποιούνται μεταξύ των περιφερειών σε σχέση με το μέσο όρο της χώρας. Υστέρηση από το μέσο όρο παρουσιάζουν οι Περιφέρειες Ιονίων Νήσων, Στερεάς Ελλάδας, Δυτικής Ελλάδας και Νοτίου Αιγαίου, όπου το ποσοστό του πληθυσμού που έχει μόνο στοιχειώδη εκπαίδευση εξακολουθεί να υπερβαίνει το 45%, ενώ το ποσοστό αυτής της ηλικιακής ομάδας που έχει μόρφωση πανεπιστημιακού επιπέδου είναι μικρότερο του 15%. Στην Ελλάδα το ποσοστό συμμετοχής σε προγράμματα

κατάρτισης για τον πληθυσμό άνω των 25 ετών, είναι 0.3%, δηλαδή ποσοστό χαμηλότερο από το ένα δέκατο του μέσου όρου της Ε.Ε., ενώ είναι ακόμη χαμηλότερο σε όλες τις περιφέρειες, πλην Αττικής, η οποία παρουσιάζει υψηλότερο δείκτη από το μέσο όρο της χώρας.

2.2.4. Έρευνα - Ανάπτυξη

Οι διαφορές στον τομέα της Τεχνολογίας μεταξύ της Ελλάδας και του μέσου όρου της Ε.Ε. είναι ιδιαίτερα σημαντικές και κατά πολύ μεγαλύτερες από τη διαφορά που διαπιστώνεται στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Ενώ οι μεικτές δαπάνες για Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη ήταν, κατά μέσο όρο, περίπου 2% του ΑΕΠ στην Ε.Ε. το 1995, ο αντίστοιχος δείκτης για την Ελλάδα ήταν μόλις 0.5%, δηλαδή περίπου ένα τέταρτο, παρά το ότι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται στην Ελλάδα μια ενίσχυση της έντασης στον τομέα αυτό. Η περιφερειακή ανάλυση δείχνει επιπλέον ότι το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών για Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη συγκεντρώνεται στις περιφέρειες της Αττικής και της Κεντρικής Μακεδονίας (Θεσσαλονίκη). Η διαφορά είναι ακόμη εντονότερη σε ό,τι αφορά τις δαπάνες των επιχειρήσεων για Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη, που εν γένει συνδέονται στενά με την προώθηση καινοτομιών. Κατά μέσο όρο, οι δαπάνες αυτές αποτελούν σχεδόν τα δύο τρίτα των συνολικών δαπανών για Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη στην Ε.Ε., ενώ στην Ελλάδα αντιπροσωπεύουν μόνον το ένα τέταρτο των συνολικών δαπανών. Ένας πιθανός δείκτης για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης είναι το πλήθος των αιτήσεων κατοχύρωσης ευρεσιτεχνιών. Παρά τη σημαντική πρόοδο από το 1989, τόσο το 1995 όσο και το 1996 αντιστοιχούσαν μόνον 4 ευρεσιτεχνίες περίπου σε κάθε εκατομμύριο κατοίκων στην Ελλάδα, ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος της Ε.Ε. ήταν περίπου 92. Δεδομένου του μικρού πλήθους των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας στην Ελλάδα, μια περιφερειακή ανάλυση των δεδομένων δεν θα ήταν αξιόπιστη.

2.2.5. Γεωργία - αγροτική ανάπτυξη

Τα γενικά χαρακτηριστικά της Ελληνικής γεωργίας διαμορφώνονται από μια σειρά φυσικών και διαρθρωτικών παραγόντων: το ξηρό κλίμα το οποίο συνήθως επιτείνεται από μακρές περιόδους ξηρασίας, το μικρό μέγεθος και ο κατακερματισμός των γεωργικών μονάδων, το μεγάλο ποσοστό ορεινών και μειονεκτουσών περιοχών. Η μέση γεωργική εκμετάλλευση μόλις προσεγγίζει τα 4,3 εκτάρια (Ε.Ε.-15: 16,4 εκτάρια) και περιλαμβάνει 6 αγροτεμάχια. Αυτά τα μεγέθη δεν έχουν μεταβληθεί από το 1989. Οι ορεινές και μειονεκτούσες περιοχές, οι αναφερόμενες στην παλαιά Οδηγία 75/268/ΕΟΚ αποτελούν το 80% της γεωργικά εκμεταλλεύσιμης επιφάνειας της χώρας. Η επιφάνεια αυτή ανέρχεται σε 9,1 εκατ. εκτάρια, από τα οποία 3,9 εκατ. είναι καλλιεργήσιμα και 5,2 εκατ. είναι βοσκότοποι. Τα 2,9 εκατ. εκτάρια αποτελούν δασικές εκτάσεις. Οι αρδευόμενες εκτάσεις αποτελούν το 37% των καλλιεργούμενων, γεγονός που δείχνει τη σημαντική προσπάθεια που έγινε για τη βελτίωση της παραγωγικότητας της γεωργίας. Οι φυσικές συνθήκες στην Ελλάδα ευνοούν τις μεσογειακές παραγωγές, όπως είναι τα

οπωροκηπευτικά, οι ελαιοκαλλιέργειες, οι καλλιέργειες βάμβακος, καπνού, αμπέλου, καθώς και την κτηνοτροφία αιγοπροβάτων. Η απασχόληση στη γεωργία αποτελούσε το 1997 το 19,4% της συνολικής απασχόλησης, έναντι 20,8% το 1994 (Ε.Ε.-15: 5,4%). Τα ποσοστά απασχόλησης ανδρών και γυναικών στο γεωργικό τομέα είναι 57% και 43% αντίστοιχα (1997). Η κατανομή αυτή δείχνει μια λογική ισορροπία μεταξύ των δύο φύλων στο αγροτικό περιβάλλον, αν και παρατηρούνται τάσεις μείωσης της συμμετοχής της αγρότισσας στη γεωργική απασχόληση. Η συμβολή της ακαθάριστης γεωργικής προστιθέμενης αξίας ανήλθε σε 7,92% του ΑΕΠ το 1997 (Ε.Ε.-15: 1,8%) έναντι 9,6% το 1994. Η σχέση ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας και αγροτικής απασχόλησης, αποτυπώνει την περιορισμένη παραγωγικότητα του τομέα, η οποία και σταδιακά επιδεινώνεται. Αυτό είναι αποτέλεσμα της προοδευτικής μείωσης των επενδύσεων στη γεωργία. Από το 1986 οι ιδιωτικές επενδύσεις είναι χαμηλότερες των αποσβέσεων (το 1996, η αρνητική αυτή διαφορά αντιστοιχούσε στο 34,5% των ιδιωτικών επενδύσεων). Οι δημόσιες επενδύσεις διατηρούνται και αυτές, από το 1986, σε επίπεδα πολύ κατώτερα του 10% (τα τελευταία χρόνια κυμαίνονται στο 4-5%) των συνολικών δημοσίων επενδύσεων. Οι τάσεις αυτές καταλήγουν σε αρνητικές επιδόσεις του τομέα, στο μέτρο όπου, για παράδειγμα, από το 1985 οι εισαγωγές υπερτερούν καθαρά των εξαγωγών, ιδίως σε ό,τι αφορά τα κτηνοτροφικά προϊόντα (αρνητικό ισοζύγιο 546 εκατ. \$ το 1996).

Τα παραπάνω ερμηνεύουν σε σημαντικό βαθμό την αδυναμία και τη συνεχή κάμψη της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας. Προστίθενται όμως και άλλοι παράγοντες που επιδεινώνουν την κατάσταση. Οι πλέον κρίσιμοι από αυτούς είναι η γήρανση των αγροτών (το 57% των γεωργών είναι άνω των 55 ετών, έναντι 53% στην Ε.Ε. 15), το χαμηλό επίπεδο επαγγελματικών προσόντων, η ανεπαρκής οργάνωση του συστήματος παραγωγής / διάθεσης / μεταποίησης, αλλά και η άνιση χωροταξική κατανομή των γεωργικών και φυσικών πόρων: ζώνες εντατικής καλλιέργειας, ζώνες ορεινές αραιοκατοικημένες, ζώνες περιβαλλοντικά παθούσες, νησιά. Οι ανισότητες αυτές δημιουργούν επίσης πιέσεις στο περιβάλλον, κυρίως λόγω ρύπανσης από τις αγροτικές δραστηριότητες στις περιοχές εντατικής εκμετάλλευσης και στις ευαίσθητες περιοχές, μη ισορροπημένης διαχείρισης των υδάτινων πόρων, αυξανόμενου ανταγωνισμού μεταξύ των χρήσεων γης, διάβρωσης του εδάφους, έκθεσης σε φυσικές καταστροφές όπως είναι οι δασικές πυρκαϊές. Οι αδυναμίες στον τομέα της ποιότητας των προϊόντων συνέβαλαν με την σειρά τους στην επιδείνωση της κατάστασης του γεωργικού τομέα. Αν και σημαντικά διαρθρωτικά πλεονάσματα συνεχίζουν να υπάρχουν σε ορισμένους τομείς της παραγωγής, π.χ. στα οπωροκηπευτικά, δεν πραγματοποιήθηκε καμία συστηματική προσπάθεια για την ενίσχυση της σημασίας και των προοπτικών των προϊόντων με ειδικά χαρακτηριστικά (ΠΟΠ-ΠΓΕ, κλπ.). Η παραγωγή βιολογικών προϊόντων βρίσκεται σε αρχικό στάδιο και το μερίδιό τους στην αγορά είναι σχεδόν ανύπαρκτο. Εν τούτοις, οι φυσικές συνθήκες, οι τοπικές παραδόσεις και η τεχνογνωσία, το άνοιγμα των αγορών, οι αλλαγές στις συνήθειες και στις προτιμήσεις των καταναλωτών και μάλιστα υπό την επήρεια της συνειδητοποίησής τους για τη διατροφική ασφάλεια, παρέχουν αξιόλογες προοπτικές στην Ελλάδα για την εκκίνηση μιας πολιτικής ποιότητας σαν αξιόπιστη και βιώσιμη εναλλακτική πρόταση. Η προσέγγιση αυτή μπορεί επίσης να συμβάλει στην ενίσχυση της

περιβαλλοντικής διάστασης της υπαίθρου. Στο πλαίσιο αυτό ο πλούτος, η ποικιλία και η πολυ- λειτουργικότητα του αγροτικού χώρου και των τοπίων στην Ελλάδα είναι παράγοντες που επιβάλλουν σαφή θεώρηση μιας ολοκληρωμένης, αειφόρου αγροτικής ανάπτυξης, η οποία θα σέβεται κατά συνέπεια το περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους.

2.3. Παρουσίαση και Αξιολόγηση του Σχεδίου

Οι Ελληνικές αρχές στις 29 Σεπτεμβρίου του 1999 παρουσίασαν στην Ε.Ε. το Σχέδιο Ανάπτυξης 2000 – 2006. Το Σχέδιο, κατόπιν εξέτασης κρίθηκε αποδεκτό από τις υπηρεσίες της Επιτροπής και οι Ελληνικές αρχές ενημερώθηκαν σχετικά με την από 12 Οκτωβρίου 1999 επιστολή της Γεν. Διεύθυνσης REGIO. Το **Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-2006** αποτελείται από τρία μέρη: α) Στο πρώτο γενικό μέρος εξετάζεται αφ' ενός το μακροοικονομικό πλαίσιο και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο θα υλοποιηθεί το νέο αναπτυξιακό πρόγραμμα και αφετέρου οι βασικές κατευθύνσεις και η αναπτυξιακή στρατηγική της νέας περιόδου β) στο δεύτερο μέρος, εθνικού επιπέδου, παρουσιάζονται οι τομείς και οι άξονες προτεραιότητας και γ) στο τρίτο μέρος, περιφερειακού επιπέδου, αναφέρεται στις περιφερειακές προτεραιότητες και στις εξειδικευμένες στρατηγικές για κάθε μία από τις 13 περιφέρειες της χώρας.

ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΗΝ ΟΝΕ (2004)

Η Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής υιοθέτησε έκθεση σχετικά με τον περιορισμό των δημοσιονομικών ελλειμμάτων των κρατών μελών της Ε.Ε. εκτιμώντας ότι, σε μερικά από αυτά, τα αυξημένα ελλείμματα είναι κατά μεγάλο μέρος το αποτέλεσμα μιας αυτόβουλης χαλάρωσης της δημοσιονομικής πολιτικής. Υπενθυμίζεται μάλιστα, ότι αφότου εγκρίθηκε το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης 12 κράτη μέλη έχουν παραβεί τις διατάξεις του, μεταξύ των οποίων 5 μέλη της ευρωζώνης (Πορτογαλία, Γερμανία, Γαλλία, Κάτω Χώρες και Ελλάδα), ενώ παράλληλα έχει κινηθεί διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος κατά 6 νέων κρατών μελών (Ουγγαρία, Τσεχία, Κύπρος, Μάλτα, Πολωνία και Σλοβακία). Σύμφωνα με τους ευρωβουλευτές, ορισμένες κυβερνήσεις δεν έλαβαν επαρκή μέτρα καταπολέμησης των ελλειμμάτων, ενώ υπάρχουν λόγοι ανησυχίας όσον αφορά την δυνατότητα επαναφοράς των ελλειμμάτων αυτών κάτω από το 3% του ΑΕΠ στο άμεσο μέλλον. Υπογραμμίζεται επίσης, ότι δεν θα πρέπει να υπάρξουν εξαιρέσεις από τους κανόνες και τις διαδικασίες του Συμφώνου Σταθερότητας. Αντιθέτως, όπου χρειάζεται, τα ελλείμματα πρέπει να μειωθούν σε σημείο αρκετά κατώτερο του 3% του ΑΕΠ έτσι ώστε να συγκεντρωθούν επαρκή οικονομικά αποθέματα για την αντιμετώπιση δύσκολων καιρών δίχως να παραβιάζονται οι κανόνες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Τα μέλη της επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής από την πλευρά τους συνιστούν να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην οικονομική ανάπτυξη, η οποία ουσιαστικά υποσκάπτεται από πολιτική υψηλών ελλειμμάτων, καθώς αυτά θέτουν σε κίνδυνο την σταθερότητα των τιμών, τα

χαμηλά επιτόκια και το επενδυτικό περιβάλλον. Τέλος, οι ευρωβουλευτές υπογραμμίζουν ιδιαίτερα την σημασία βελτίωσης των δημοσιονομικών στατιστικών με πιο ορθούς και τυποποιημένους όρους και επισημαίνουν ότι θα πρέπει να ενισχυθούν οι αρμοδιότητες της Eurostat, ούτως ώστε να επιβλέπει τα στοιχεία που της παρέχουν τα κράτη μέλη και να διεξάγει επί τόπου ελέγχους.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

1. Απλοποίηση της διαχείρισης των διαθεσίμων

Η μείωση του αριθμού των νομισματικών που χρησιμοποιούνται σήμερα στην Ευρώπη, οδήγησε στην απλοποίηση των διαδικασιών διαχείρισης διαθεσίμων για τις Ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Για παράδειγμα, δεν είναι πλέον απαραίτητο να ελέγχονται τα ημερήσια υπόλοιπα σε διάφορα νομίσματα.

Με τη μετάβαση στο ευρώ:

- Μειώθηκε ο όγκος εργασίας
- Μειώθηκε το μέσο υπόλοιπο, κάτι που οδήγησε σε μειωμένες ανάγκες για κεφάλαιο κινήσεως
- Μειώθηκε το κόστος των συναλλαγών και εξάλειψε τις συναλλαγματικές διαφορές
- Μείωσε τον αριθμό των λογιστικών καταχωρήσεων που συνεπάγεται η διαχείριση πολλών διαφορετικών νομισμάτων.

2. Εξάλειψη του κόστους κάλυψης έναντι συναλλαγματικού κινδύνου εντός της ζώνης του ευρώ.

Οι περισσότερες επιχειρήσεις προσπαθούν να καλύπτουν τις προγραμματισμένες πληρωμές ή εισπράξεις τους με προθεσμιακές αγορές συναλλάγματος. Οι μέθοδοι καλύψεως συνεπάγονται κόστος το οποίο ενσωματώνεται στην προθεσμιακή τιμή του συναλλάγματος. Οι μέθοδοι αυτές εξυπηρετούν όμως μόνο κατά την κάλυψη ορισμένων ταμιακών ροών εντός περιορισμένων χρονικών ορίων.

Μια εταιρεία καλύπτει όλες τις καθαρές ταμιακές ροές με προθεσμιακές αγορές συναλλάγματος. Οι σχετικές συμβάσεις συνεπάγονται κόστος και επιπλέον καθίστανται περιττές αν τα νομίσματα δεν έχουν σημειώσει διακυμάνσεις από τη μία σύμβαση στην άλλη. Αυτό, δημιουργεί την ανάγκη να δικαιολογούνται οι τακτικές απώλειες από συμβάσεις καλύψεως. Οι συναλλαγές σε ξένο συνάλλαγμα περιλαμβάνουν το κόστος που σχετίζεται με το συναλλαγματικό κίνδυνο, καθώς και ένα χαμηλότερο κόστος για τη μετάβαση χρημάτων από μία χώρα σε άλλη. Το πρώτο κόστος, θα εξαλειφθεί εντός της ζώνης του ευρώ. Είναι πάντως πιθανόν ότι, οι τράπεζες συνεχίζουν να επιβάλλουν κάποια χρέωση επί των διεθνών συναλλαγών, ακόμη και όταν πραγματοποιούνται σε ευρώ. Το κόστος των μεταβιβάσεων αυτών μειώθηκε

καθώς οι τράπεζες αναπτύσσουν πιο αποτελεσματικές μεθόδους διεθνών πληρωμών.

ΟΝΕ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ: ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΧΩΡΟ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αλλά και οι διεθνείς οργανισμοί γενικώς, υποστηρίζουν την άποψη ότι με την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ), η προσαρμογή των χωρών μελών στις οικονομικές διαταραχές μεταφέρεται από τη συναλλαγματική πολιτική στην αγορά εργασίας. Σε περίπτωση δηλαδή οικονομικής διαταραχής που θίγει άμεσα τις χώρες μέλη, οι διεθνείς οργανισμοί υποστηρίζουν ότι η αγορά εργασίας πρέπει να είναι αρκετά ευέλικτη ώστε η προσαρμογή της οικονομίας να είναι όσο γίνεται πιο ομαλή. Αν όμως η αγορά εργασίας δεν είναι ικανή να ανταποκριθεί σε μια τέτοια πρόκληση, δηλαδή εάν υπάρξουν παράγοντες που εμποδίζουν τις απαιτούμενες αλλαγές ως προς το ύψος των μισθών, το χρόνο και την κινητικότητα της εργασίας, η αναγκαία προσαρμογή της οικονομίας θα πραγματοποιηθεί σε βάρος της παραγωγής και της απασχόλησης. Μια τέτοια εξέλιξη σημαίνει αύξηση του ποσοστού ανεργίας και μείωση του ύψους της παραγωγής. Για να μην υποστούν λοιπόν οι εργαζόμενοι αυτές της συνέπειες, οι διεθνείς οργανισμοί υποστηρίζουν ότι θα πρέπει οι χώρες μέλη να φροντίσουν ώστε οι εθνικές αγορές εργασίας να είναι ελαστικές.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι φανερό ότι η ΟΝΕ, θέτει τις εργασιακές σχέσεις της Ευρώπης μπροστά σε σοβαρά προβλήματα. Μέσα στις νέες συνθήκες που επιβάλλονται από την ΟΝΕ και ευνοούνται από το συσχετισμό των οικονομικών, των κοινωνικών και των πολιτικών δυνάμεων σε παγκόσμιο επίπεδο, η προσαρμοστικότητα των εθνικών συστημάτων εργασιακών σχέσεων θα γίνει σημαντικός παράγοντας ανταγωνιστικότητας ζητούν την "φιλελευθεροποίηση" της νομοθεσίας που ρυθμίζει τα ζητήματα. Το ζήτημα ωστόσο της προσαρμογής των εθνικών συστημάτων εργασιακών σχέσεων δεν καθορίζεται μόνο από τις μακροοικονομικές και διαρθρωτικές μεταβολές που συνεπάγεται η ΟΝΕ, αλλά ανάγεται σε μεγάλο βαθμό στη δυναμική και τις αντοχές του μοντέλου εργασιακών σχέσεων που αναπτύχθηκε στην Ευρώπη από τον Β' παγκόσμιο πόλεμο μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 70, ταξινομώντας τις χώρες με κριτήριο τη δομή των συλλογικών διαπραγματεύσεων, δηλαδή συγκεντρωτική ή αποκεντρωμένη, διαπιστώνουμε ότι παρόλη την ποικιλία εθνικών συστημάτων εργασιακών σχέσεων, καθώς και την ασάφεια για το ποιες τάσεις επικρατούν, το αποκεντρωμένο μοντέλο που κυριαρχεί στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία και λιγότερο στη Μ. Βρετανία, δεν έχει εκτεταμένη εφαρμογή στην Ευρώπη. Με άλλα λόγια, οι αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις στην Ευρώπη δεν ήταν τόσο δραματικές όσο κάποιοι είχαν αρχικά προβλέψει, και παρά το γεγονός ότι η επιδίωξη μιας ισχυρής κοινωνικής διάστασης της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης δεν έχει εκπληρωθεί, τα συνδικάτα και τα συστήματα των εργασιακών σχέσεων σε εθνικό επίπεδο, επιδεικνύουν περισσότερη αντοχή απ' ό,τι αρχικά

αναμενόταν.

Ωστόσο, η διαπίστωση αυτή, δεν αναιρεί το γεγονός ότι οι εργασιακές σχέσεις στην Ευρώπη, ιδιαίτερα κατά τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, υπέστησαν σημαντικές αλλαγές στην κατεύθυνση της ευελιξίας, με σοβαρές επιπτώσεις στην εργασία και στο κοινωνικό πεδίο εν γένει, ο τρόπος προσαρμογής των εθνικών συστημάτων εργασιακών σχέσεων στις νέες συνθήκες ποικίλει σημαντικά από χώρα σε χώρα. Ωστόσο, οι μεταβολές έγιναν σε όλες τις χώρες με κοινή κατεύθυνση τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας. Βασικά συστατικά των πολιτικών αυτών είναι η συγκράτηση των μισθών και του έμμεσου κόστους της εργασίας, η αποκέντρωση της συλλογικής διαπραγμάτευσης και η έμφαση σε έναν νέο μοντέλο οργάνωσης της εργασίας (όπως αυτό παρουσιάζεται και στο Πράσινο Βιβλίο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την "Συνεργασία προς μία νέα οργάνωση της εργασίας" Απρίλιος, 1997), με σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στη συνδικαλιστική πυκνότητα και το ρόλο των συνδικάτων.

Συνοπτικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι το πρόγραμμα της ONE συνοδεύεται από μία γρήγορη και αρκετά διευρυμένη τάση ελαστικοποίησης των εργασιακών σχέσεων η οποία αφορά περισσότερο στην τροποποίηση των υπάρχοντων θεσμών και όχι στην κατάργησή τους, καθώς το "ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο" έχει μακρόχρονη παράδοση και ισχυρές βάσεις στην κοινωνία. Η επιβαλλόμενη ελαστικότητα των αγορών εργασίας και των εθνικών συστημάτων εργασιακών σχέσεων αναφέρεται κυρίως: στην ευελιξία των μισθών στις ευελιξίες του χρόνου εργασίας και στην γεωγραφική κινητικότητα.

Όσον αφορά τη ρύθμιση των μισθών (συλλογικές διαπραγματεύσεις και εισοδηματική πολιτική), η πολιτική ευελιξίας που εφαρμόζεται στην Ευρώπη αποσκοπεί στη συγκράτηση και τις περισσότερες φορές στη μείωση, τόσο του μισθολογικού όσο και του μη μισθολογικού κόστους της εργασίας. Η συγκράτηση των μισθών, για δύο συνεχείς δεκαετίες, κάτω από την αύξηση της παραγωγικότητας, είναι αποτέλεσμα αυτής ακριβώς της πολιτικής. Αν λάβουμε υπόψη την αύξηση των τιμών και της παραγωγικότητας κατά τα δύο τελευταία έτη (1999 και 2000) φαίνεται ότι η πτωτική τάση των μισθών εντείνεται ακόμη περισσότερο. Από το 1994, έτος έναρξης της δεύτερης φάσης της ONE, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υιοθέτησαν Κατευθυντήριες Γραμμές Οικονομικής Πολιτικής, οι οποίες περιλαμβάνουν υποδείξεις σχετικά με το ποιες θεωρούνται "κατάλληλες μισθολογικές εξελίξεις" στην ζώνη του Ευρώ.

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, εδώ και αρκετά έτη, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να επιμείνουν σε ονομαστικές αυξήσεις των μισθών σύμφωνα με τον στόχο σταθερότητας των τιμών που θέτει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, δηλαδή σε αυξήσεις των πραγματικών μισθών οι οποίες να είναι συγκρατημένες, να ενθαρρύνουν την συγκράτηση των πραγματικών μισθών κάτω από την παραγωγικότητα της εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τους ότι πρέπει να ενισχυθούν τα κέρδη που κατευθύνονται σε παραγωγικές επενδύσεις, να προσέξουν ώστε οι συλλογικές διαπραγματεύσεις να παίρνουν υπόψη τους, κατά τον καθορισμό του ύψους των αμοιβών, τις διαφορές παραγωγικότητας μεταξύ διαφόρων ειδικοτήτων, δεξιοτήτων και γεωγραφικών περιοχών.

Επίσης, στην συνάντηση κορυφής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στην Κολωνία τον Ιούνιο του 1999 υιοθετήθηκε Σύμφωνο το οποίο έχει σαν στόχο

τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής σε θέματα μισθών, νομισματικών και δημοσιονομικών πολιτικών μέσω ενός μακροοικονομικού διαλόγου έτσι ώστε να υπάρχει ανάπτυξη χωρίς πληθωρισμό.

Η ευελιξία των μισθών επιδιώκεται να επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό μέσω της μεταρρύθμισης του συστήματος των συλλογικών διαπραγματεύσεων και των συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Ως προς το περιεχόμενό τους, οι διαπραγματεύσεις για την διαμόρφωση των μισθών διευρύνονται περιλαμβάνοντας τον στόχο της μακροοικονομικής σταθερότητας, καθώς και ζητήματα όπως η επαγγελματική κατάρτιση, οι ίσες ευκαιρίες και η επαγγελματική κινητικότητα.

Επίσης, η διαμόρφωση των μισθών καθορίζεται από παράγοντες όπως οι επιδόσεις της επιχείρησης, τα ατομικά χαρακτηριστικά του εργαζόμενου και η προσωπική του απόδοση, ενώ αποδεδειγμένα σταδιακά από κεκτημένα εργασιακά δικαιώματα όπως για παράδειγμα η αρχαιότητα στην επιχείρηση. Δίδεται επιπλέον όλο και μεγαλύτερη έμφαση στην σύναψη συλλογικών συμβάσεων σε επιχειρησιακό επίπεδο, για λόγους μεγαλύτερης ευελιξίας, ενώ ταυτόχρονα περιορίζεται και το πεδίο ισχύος και εφαρμογής των κλαδικών συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Τέλος, σημαντικό συστατικό της πολιτικής ευελιξίας των μισθών είναι και η επαναξιολόγηση του ρόλου του κατώτατου μισθού, καθώς επίσης και του τρόπου υπολογισμού του. Παρότι όλο και περισσότερες χώρες (πρόσφατα η Μ. Βρετανία και η Ιρλανδία) θεσμοθετούν τον κατώτατο μισθό, εντούτοις υπάρχει μία γενικευμένη τάση μείωσης των κατώτατων αποδοχών και διατήρησής τους σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα. Παράλληλα, επιχειρείται η διαμόρφωση των κατώτατων μισθών σε χαμηλότερα επίπεδα για ειδικές κατηγορίες εργαζομένων, όπως για παράδειγμα νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας, ανειδίκευτο προσωπικό, καθώς και για εργαζόμενους σε περιοχές με υψηλά ποσοστά ανεργίας (θύλακες ανεργίας).

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο των συλλογικών διαπραγματεύσεων αφορά στον καθορισμό του χρόνου εργασίας. Στη θέση του παραδοσιακού μοντέλου οργάνωσης και διάρκειας του χρόνου εργασίας, σε ημερήσια, εβδομαδιαία, μηνιαία και ετήσια βάση, προωθείται μία ευέλικτη οργάνωση του χρόνου εργασίας, πολλές φορές πέρα από τα νόμιμα και συμβατικά καθιερωμένα. Η ευελιξία του χρόνου εργασίας παίρνει διάφορες μορφές, όπως τα μεταβλητά ωράρια, η μερική απασχόληση και η εργασία Σαββάτου και Κυριακής, η διευθέτηση του χρόνου εργασίας (με σταθερό αριθμό ωρών εργασίας σε ετήσια βάση), καθώς και την εισαγωγή της δυνατότητας διακοπής της επαγγελματικής καριέρας και της προσαρμογής των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης.

Τα παραπάνω γίνονται για δύο κύριους λόγους: Πρώτον, η ευελιξία μπορεί να προκαλεί τεμαχισμό του πραγματικού χρόνου εργασίας σε περιόδους έτσι ώστε ο παραγωγικός ή μηχανολογικός εξοπλισμός μια επιχείρησης να χρησιμοποιείται για μεγαλύτερη χρονική διάρκεια. Στην περίπτωση αυτή, η ευελιξία, τις περισσότερες φορές αφορά στην εργασία κατά βάρδιες, περιλαμβάνοντας και τις "επικαλυπτόμενες βάρδιες", προκειμένου η επιχείρηση να λειτουργεί 24 ώρες την ημέρα, επτά ημέρες την εβδομάδα.

Δεύτερον, η ευελιξία μπορεί να είναι η λύση στις άτακτες (ακανόνιστες) ανάγκες της επιχείρησης, είτε εξ' αιτίας της εποχικότητας (π.χ. κατασκευές, τουρισμός και βιομηχανία τροφίμων) είτε λόγω ημερήσιων ή εβδομαδιαίων

διακυμάνσεων (π.χ. καταστήματα, υπηρεσίες πελατών), είτε εξ' αιτίας απρόβλεπτων αλλαγών στην ζήτηση. Στις περιπτώσεις αυτές η ευελιξία αφορά στην διευθέτηση του χρόνου εργασίας και στον συνολικό υπολογισμό του για μεγάλα χρονικά διαστήματα (τετράμηνη, εξαμηνιαία και ετήσια βάση) με την δυνατότητα αυξομείωσης των ημερήσιων και εβδομαδιαίων ωρών εργασίας ανάλογα με τις ανάγκες της επιχείρησης. Αυτού του είδους η ευελιξία επιτρέπει στον εργοδότη να αποφύγει το πρόσθετο κόστος των υπερωριών.

Όσον αφορά την μερική απασχόληση είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι από το 1995 μέχρι το 1998, τα ποσοστά μερικής απασχόλησης αυξήθηκαν από 4% σε 6% για τους άνδρες και από 28% σε 32% για τις γυναίκες. Το υψηλό ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στην μερική απασχόληση συνδέεται άμεσα με την πολιτική της ΕΕ αναφορικά με την προώθηση των ίσων ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών. Στην πράξη ωστόσο, η πολιτική ευελιξίας τόσο των μισθών όσο και του χρόνου εργασίας, συμβάλει στην διατήρηση των μισθολογικών διακρίσεων μεταξύ γυναικών και ανδρών στις χώρες μέλη της ΕΕ (74% των μισθών των ανδρών) περιορίζοντας τις γυναίκες σε θέσεις μερικής, άτυπης και χαμηλά αμειβόμενης εργασίας.

Η γεωγραφική κινητικότητα και επαγγελματική ευελιξία αποσκοπούν στη μετακίνηση εργατικού δυναμικού από κλάδους, επαγγέλματα ή περιοχές όπου υπάρχει πλεονάζουσα προσφορά εργασίας, σε επαγγέλματα, κλάδους ή περιοχές όπου υπάρχει έλλειψη εργασίας. Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται η διατήρηση των μισθών σε χαμηλά επίπεδα στις επιχειρήσεις εκείνες που δεν βρίσκουν εύκολα εργαζόμενους στις ειδικότητες που χρειάζονται.

Τέλος, μια άλλη μορφή ευελιξίας που στο μέλλον θα επιδιωχθεί, αφορά στις απολύσεις. Οι επιχειρήσεις των προσλήψεων και των απολύσεων, για να μπορούν να μην πληρώνουν τους εργαζόμενους παρά μόνο για το χρονικό διάστημα για το οποίο η ζήτηση είναι αυξημένη.

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Η επιχειρησιακή δραστηριότητα σήμερα, λόγω της συνθετότητάς της, είχε ως εξέλιξη την «εξαναγκασμένη» σύμπλευση πολλών χωρών της Ευρωπαϊκής ένωσης. Αποτέλεσμα αυτής, ήταν η ανάγκη εισαγωγής ενός κοινού νομίσματος, του ευρώ, για την επίτευξη της νομισματικής σταθερότητας των χωρών αυτών και τη δημιουργία μιας κοινής βάσης οικονομικής σύγκρισης. Ως γνωστόν, λοιπόν, το ευρώ είναι το μέσο ανταλλαγής σε μια ενιαία αγοράς, εξαιτίας της νομισματικής αυτής σταθερότητας και των διαρθρωτικών αλλαγών, προωθείται η σύγκλιση στις όποιες αποκλίσεις της Ελλάδας από τις άλλες χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής ένωσης.

Είναι απαραίτητος ο εκσυγχρονισμός της Ελλάδας και η μη απόκλιση του ρυθμού πληθωρισμού της οικονομίας μας, έτσι ώστε να είναι πιο ανταγωνιστική στη παγκόσμια οικονομία. Ακόμη λόγω ότι έτσι αποφεύγονται οι αρνητικές συνέπειες που επιφέρουν οι νομισματικές αναταραχές στην οικονομία και ότι μειώνονται τα επιτόκια, επέρχεται μείωση της ανεργίας. Με χαμηλότερα επιτόκια έχουμε περισσότερες επενδύσεις και μεγαλύτερη ανάπτυξη που είναι βασικοί όροι για τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Επίσης, το ευρώ, σαν νόμισμα συμβάλλει στην αύξηση του ενδοκοινοτικού εμπορίου

και των διασυνοριακών συναλλαγών, μέσω της αύξησης της διαφάνειας και της μείωσης του κόστους συναλλαγών. Τοιουτοτρόπως λοιπόν, επηρεάζεται η υπηρεσία πραγματοποίησης διασυνοριακών συναλλαγών.

Επιπροσθέτως με την εισαγωγή του ευρώ επηρεάσθηκε η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων που αναπτύσσουν εμπορική δραστηριότητα εκτός της ευρωπαϊκής ένωσης, όσες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις εδρεύουν σε κράτη-μέλη, που συμμετέχουν στη ζώνη του ευρώ, έχουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Εξάλλου ο πιο ευδιάκριτος ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων της ευρωζώνης, επιφέρει, ως γνωστόν, τον συνεχή εκσυγχρονισμό αυτών. Η γενική αποδοτικότητα τους στις διεθνείς αγορές βελτιώνεται διότι, το νόμισμα του ευρώ ενισχύει τον ανταγωνισμό στην ευρωπαϊκή ένωση. Παράλληλα, επήλθε μείωση σε ορισμένες λειτουργικές δαπάνες των εταιριών με αποτέλεσμα αυτές, να πραγματοποιούν το μεγαλύτερο μέρος του εξωτερικού εμπορίου με τρίτες χώρες σε ευρώ, εν αντιθέσει με τα προηγούμενα δεδομένα για τα εθνικά τους νομίσματα.

Ωστόσο, διαμέσου της μεγαλύτερης σταθερότητας του ευρώ έναντι των άλλων νομισμάτων, εξομαλύνεται η επιχειρηματική δραστηριότητα εκτός της ζώνης του ευρώ με συχνά χαμηλότερο κόστος, ακόμα επήλθε μείωση ανεργίας, εξομάλυνση ρυθμού πληθωρισμού, επίδραση στις διασυνοριακές συναλλαγές ύπαρξη πλέον ευδιάκριτου ανταγωνισμού, συνεπαγόμενου επιρροής στην επιχειρησιακή δραστηριότητα και αποδοτικότητα.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΜΕ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Η εισαγωγή του ευρώ στις Ευρωπαϊκές αγορές, και η κυκλοφορία του θέτει πλέον επιτακτικά την ανάγκη της φορολογικής εναρμόνισης των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο τομέας της φορολογίας εξακολουθεί να παραμένει στην αρμοδιότητα των κρατών-μελών, και συνεπώς για τη λήψη αποφάσεων σχετικών με οδηγίες προς την φορολογική μετατροπή απαιτείται ομοφωνία. Η λειτουργία του ευρώ προσφέρει μια άλλη διάσταση, καθώς στις έντεκα χώρες-μέλη της πρώτης φάσης του κοινού νομίσματος μαζί με τους κανόνες της ενιαίας αγοράς, που ισχύουν οι συναλλαγές πραγματοποιούνται με το ίδιο νόμισμα. Κατά συνέπεια, ο ανταγωνισμός έχει ως αποτέλεσμα τη διατήρηση του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα, τη σταθερότητα στις τιμές των προϊόντων, και προσφέρει στον καταναλωτή το μεγάλο πλεονέκτημα της συγκρισιμότητας των τιμών. Η καλύτερη τιμή ενός προϊόντος εξαρτάται πλέον από σειρά παραγόντων, όπως το κόστος εργασίας, ύψος λειτουργικών δαπανών, ασφαλιστικές και φορολογικές επιβαρύνσεις, εκ των οποίων οι τελευταίες έχουν καταλυτική επίπτωση στην τελική τιμή των προϊόντων.

Σήμερα στις χώρες μέλη της Ε.Ε. υπάρχει ένας κυκεώνας διαφορετικών φορολογικών συστημάτων, είτε πρόκειται για την άμεση είτε για την έμμεση φορολογία, ή ακόμη για την φορολογία των φυσικών προσώπων, είτε για την φορολογία των επιχειρήσεων. Στον τομέα της έμμεσης φορολογίας και ειδικά του φόρου προστιθέμενης αξίας, έγιναν ήδη ορισμένα σημαντικά βήματα με την καθιέρωση ελαχίστων και ανωτάτων συντελεστών. Όμως παρά τις αρνητικές προβλέψεις έγιναν ελάχιστα βήματα για την εναρμόνιση της φορολογικής νομοθεσίας στους υπόλοιπους τομείς.

Η νομισματική ένωση πρέπει λογικά να συνδυασθεί με την άσκηση και της κοινής δημοσιονομικής πολιτικής, κι αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο αναφερόμαστε στην ΟΝΕ. Η λογική όμως δεν μπορεί πάντοτε να εξηγήσει τις ισορροπίες και τις πολιτικές ιδιαιτερότητες, οι οποίες προσδιορίζουν τις αποφάσεις στην Ένωση, η άσκηση ενιαίας δημοσιονομικής πολιτικής «πάγωσε», διότι οι Γερμανοί φοβούνται την ενοποίηση σε τόσο ευρεία έκταση. Αυτό συμβαίνει διότι προκύπτει η ανάγκη ευρύτερων παρεμβάσεων της Ένωσης, σε περιπτώσεις που μια χώρα-μέλος της γενικά και της ζώνης του ευρώ ειδικότερα υποστεί δημοσιονομικές πιέσεις ή περάσει μεγάλη δημοσιονομική κρίση. Στην περίπτωση της δημοσιονομικής εναρμόνισης, η κατάσταση αλλάζει καθώς οι παρεμβάσεις έχουν ευρύτερη κλίμακα, και είναι βέβαιο ότι θα επέλθουν σημαντικές αλλαγές στην δομή του κοινοτικού προϋπολογισμού και στη διάρθρωση των κοινοτικών ταμείων.

Η πραγματική οικονομία η οποία όμως επηρεάστηκε άμεσα από την τραπεζική χρήση και την κυκλοφορία του ενιαίου νομίσματος διαμόρφωσε μια άλλη πραγματικότητα στο δημοσιονομικό τομέα. Ο αρμόδιος επίτροπος Ιταλός Μάριο Μόντι, είχε από καιρό αντιληφθεί αυτή την πραγματικότητα και προώθησε αργά αλλά σταθερά τη συνεννόηση ανάμεσα στις χώρες κράτη-μέλη με τη δημιουργία μιας επιτροπής προσωπικών εκπροσώπων των υπουργών οικονομικών η οποία μελέτησε ορισμένα σχέδια οδηγιών για την εναρμόνιση της φορολογίας.

Έτσι με αυτό τον τρόπο επιτεύχθηκε συμφωνία σε τομείς όπως της φορολογίας των καταθέσεων και των κινητών αξιών.

Ποιους φόρους κατήργησε η ΟΝΕ.

Η φορολογική εναρμόνιση μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης άρχισε να γίνεται πραγματικότητα έπειτα από τη δημιουργία της επιτροπής που ήταν υπεύθυνη για την φορολογία των επιχειρήσεων στον Ευρωπαϊκό χώρο με στόχο την αντιμετώπιση του φορολογικού ανταγωνισμού. Το έργο της επιτροπής περιλαμβάνει το σκέλος της προσαρμογής της άμεσης και της έμμεσης φορολογίας και το σκέλος της διατύπωσης ενός κώδικα δεοντολογίας για την φορολογία των επιχειρήσεων.

Στόχος του προγράμματος που εκπονήθηκε από την Ευρωπαϊκή επιτροπή είναι να μην αποτελεί πλέον η διαφορετική σε κάθε κράτος φορολογία ανταγωνιστικό παράγοντα στην ενιαία Ευρωπαϊκή αγορά. Σαν αποτέλεσμα η επιλογή της χώρας στην οποία θα καταλήγει η διεθνής ροή των κεφαλαίων εξαρτάται μόνο από το στοιχείο του εθνικού φορολογικού συστήματος.

Ο φορολογικός ανταγωνισμός σύμφωνα με την Κομμισιόν, αποτελεί πια όλο και σημαντικότερη αιτία συγκρούσεων μεταξύ των κρατών-μελών τα οποία επιδίδονται πάντα σε αγώνα δρόμου για το πιο θα γίνει το πιο θελκτικό για τα ξένα κεφάλαια. Με την τακτική αυτή, αντί η Ευρωπαϊκή αγορά να προσπαθεί να προσελκύσει ξένα επενδυτικά κεφάλαια, στρέφεται στον εσωτερικό ανταγωνισμό, μειώνοντας συνεχώς τη φορολογία των επιχειρήσεων.

Ο φορολογικός συντονισμός

Οι βασικές αρχές στις οποίες κατευθύνεται ο φορολογικός συντονισμός είναι η μείωση της φορολογίας της μισθωτής εργασίας και τροφή προς τη φορολόγηση του κεφαλαίου της αυτοαπασχόλησης, της ενέργειας και της εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων. Αυτό γιατί τα τελευταία χρόνια παρατηρείται σε όλα τα κράτη-μέλη συνεχής ένταση της φορολογικής επιβάρυνσης της εργασίας, ενώ παράλληλα μειώνεται η φορολογία στους υπόλοιπους παραγωγικούς συντελεστές. Μάλιστα η φορολόγηση είναι μεγαλύτερη όσο πιο ανειδίκευτος είναι ο εργαζόμενος, και αυτό γιατί οι εργαζόμενοι με υψηλή εξειδίκευση έχουν την δυνατότητα να φοροδιαφεύγουν. Εκτιμάται μάλιστα ότι αρκετές εκατοστιαίες μονάδες του σημερινού επιπέδου ανεργίας οφείλονται στην αύξηση της φορολόγησης της μισθωτής εργασίας.

ΤΙ ΚΕΡΔΙΣΑΝ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΓΡΟΤΕΣ

Τα σημαντικότερα οφέλη για τους αγρότες είναι τα εξής:

Πρώτον, γνωρίζουν εκ των προτέρων πόσα χρήματα θα εισπράξουν για την παραγωγή τους δεδομένου ότι οι τιμές καθορίζονται αμετάκλητα μετά το κλείδωμα των ισοτιμιών του ευρώ με το εθνικό νόμισμα.

Δεύτερον, μπορούν να επωφελούνται από χαμηλά επιτόκια και εν πάση περίπτωση από χαμηλότερα επιτόκια απ' ότι πριν κυρίως για επενδύσεις εκσυγχρονισμού εγκαταστάσεων και αναδιάρθρωση καλλιεργειών. Αυτό βεβαίως εξαρτάται και από την Αγροτική τράπεζα και κατά πόσο θα ακολουθήσει με ταχείς ρυθμούς την πολιτική της μείωσης των επιτοκίων που ακολουθούν και οι άλλες τράπεζες. Υποστηρίζεται ότι ακριβώς λόγω της μείωσης των επιτοκίων περιορίσθηκε η ανάγκη για ρύθμιση των χρεών, με όλα τα θετικά που συνεπάγεται.

Τρίτον οι αγρότες και οι συνεταιριστικές οργανώσεις τους μπορούν να γνωρίζουν τις τιμές που ισχύουν για τις πρώτες ύλες και τα εφόδια τους σε όλη την Ε.Ε., να συγκρίνουν τις τιμές και να προμηθεύονται τα φθηνότερα για την κάλυψη των αναγκών τους. Το στοιχείο αυτό αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία, δεδομένου ότι ένα από ένα από τα προβλήματα που αντιμετώπιζε η γεωργία είναι το υψηλό κόστος παραγωγής.

Τέταρτον ο αγρότης επωφελήθηκε επίσης και από άλλα παρεπόμενα οφέλη της κυκλοφορίας του ευρώ όπως και η εκ των πραγμάτων αυξημένη τουριστική κίνηση, οι δυνατότητες εναλλακτικών δυνατοτήτων απασχόλησης κτλ.

ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΙΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ

Περισσότεροι από 180.000 Έλληνες κάτοχοι πιστωτικών καρτών βρέθηκαν αντιμέτωποι με την πραγματικότητα του ευρώ. Πρόκειται για εκείνους που κάνουν αγορές με χρήση της κάρτας τους σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι καταναλωτές αυτοί γνώρισαν μια καινούργια

κατάσταση, εφόσον οι τιμές των προϊόντων στις χώρες της ζώνης του ευρώ είναι εκφρασμένες σε ενιαίο νόμισμα κάνοντας έτσι απλούστερη την καθημερινότητά τους. Το γεγονός αυτό για τους καταναλωτές κατέστησε ευκολότερες τις συναλλαγές τους, ειδικότερα για αυτούς που ταξιδεύουν και ψωνίζουν στις χώρες που έχουν υιοθετήσει το ευρώ μπορούν να συγκρίνουν ευκολότερα χωρίς να χρειάζεται κάθε φορά να μετατρέπουν και να συγκρίνουν διαφορετικά νομίσματα. Έτσι, αν για παράδειγμα ένας Έλληνας ταξιδιώτης επισκεφθεί δύο ή περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες, για να συγκρίνει το κόστος αγοράς διαφόρων προϊόντων, εξετάζει μόνο τιμή σε ευρώ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία των Ελληνικών τραπεζών περισσότεροι από 180.000 κάτοχοι πιστωτικών καρτών πραγματοποιούν αγορές μέσω της κάρτας τους σε καταστήματα χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακόμα εκτιμάται ότι στην Ελλάδα κυκλοφορούν περισσότερες από 1,4 εκατομμύριο κάρτες πληρωμών (Visa, Mastercard, Diners, American Express), ενώ οι συναλλαγές πληρωμών που πραγματοποιούνται ξεπερνούν το 1δισ ευρώ το χρόνο. Όσον αφορά το μέσο χρέος ανά κάρτα, αυτό ξεπερνά τα 1000 ευρώ, ενώ η μέση συναλλαγή κυμαίνεται στα 100 ευρώ.

Ας σημειωθεί ότι στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, οι πλαστικές κάρτες πληρωμών έχουν αρχίσει να γίνονται ολοένα και περισσότερο αποδεκτές από το καταναλωτικό κοινό, εφόσον σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία οι συναλλαγές μέσω αυτών αυξάνονται με ραγδαίους ρυθμούς κάτι στο οποίο έχει βοηθήσει και το ευρώ. Ενδεικτικά, το 1994 ο αριθμός των πιστωτικών καρτών Visa στην Ελλάδα ήταν 439.000 και το ύψος των συναλλαγών ανερχόταν σε 373 εκατ. Δολάρια, ενώ σήμερα οι κάτοχοι πιστωτικών καρτών Visa ξεπερνούν τις 900.000 με τζίρο περίπου 1,5 δις δολάρια.

ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η ΝΕΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Τα αρνητικά στοιχεία του ενιαίου νομίσματος στον τουρισμό, καθώς και οι γενικότερες επιπτώσεις στον τουρισμό είναι τα εξής:

1. η υποτίμηση του εθνικού νομίσματος ως στρατηγική επιλογή μιας χώρας της ΟΝΕ για λόγους ενθάρρυνσης του εισαγόμενου τουρισμού δεν θα είναι πια δυνατή. Αντίθετα οι χώρες εκτός ΟΝΕ μπορούν να κάνουν υποτιμήσεις και κατά τούτο μπορούν να ανταγωνίζονται σε επίπεδο τιμών τις τουριστικές υπηρεσίες που προσφέρονται στις χώρες της Ευρωζώνης.
2. με τη μεγαλύτερη διαφάνεια και συγκρισιμότητα των τιμών και την αύξηση του ανταγωνισμού μειώνουν τα περιθώρια κέρδους των τουριστικών επιχειρήσεων.
3. μειώνουν τα έσοδα των τραπεζών, αλλά και των ξενοδοχείων και μικρομεσαίων επιχειρήσεων από την εξαργύρωση συναλλάγματος λόγω μη είσπραξης προμηθειών. Αυτό ήταν ένα υπολογίσιμο έσοδο για τις ξενοδοχειακές αλλά και άλλες τουριστικές επιχειρήσεις, ιδίως μικρομεσαίες.
4. ένα άλλο μειονέκτημα είναι αυτό που αφορά την αναμενόμενη ανάπτυξη του διασυνοριακού τουρισμού μεταξύ των χωρών

της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όλες οι χώρες θα επωφεληθούν από αυτήν την τάση, εκτός βεβαίως από τη σχετικά απομονωμένη Ελλάδα.

Αξίζει να σημειωθεί όμως ότι παρά τα μειονεκτήματα, ο Ελληνικός τουρισμός ωφελήθηκε τα μέγιστα από την εφαρμογή του ενιαίου Ευρωπαϊκού νομίσματος.

Οι γενικότερες επιπτώσεις για τον τουρισμό της χώρας μας από το ευρώ, έχει θετικά στοιχεία, που είναι πολλά. Δηλαδή τα πλεονεκτήματα του ευρώ είναι πολύ περισσότερα από τα μειονεκτήματα γι' αυτό το λόγο υιοθετήθηκε το ευρώ από την Ελλάδα αλλά και από όλες τις υπόλοιπες χώρες-μέλη της Νομισματικής Ένωσης.

ΕΠΤΑ "ΣΥΝ" ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Ο αριθμός των επισκεπτών της χώρας μας από τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναμένεται να αυξάνεται 5% ως 6%. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ως το 2010 μόνο από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναμένεται να επισκεφτούν τη χώρα μας περίπου 14,5 εκατομμύρια πολίτες, όταν ο συνολικός αριθμός όλων των ξένων επισκεπτών της χώρας μας (όχι μόνο από την Ευρωπαϊκή Ένωση) για κάθε χρονιά προβλέπεται να είναι 13 εκατομμύρια. Την αισιόδοξη αυτή πρόβλεψη κάνει το Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ) σύμφωνα με το οποίο η αύξηση η σημαντική αύξηση των τουριστών προς την χώρα μας οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης και στο ενιαίο Ευρωπαϊκό νόμισμα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την εκτίμηση του ΙΤΕΠ το 45% της αύξησης στον αριθμό των τουριστών από την Ευρωπαϊκή Ένωση αναλογεί στην καθιέρωση του ευρώ. Η ενίσχυση του τουριστικού ρεύματος προς τη χώρα μας είναι ωστόσο ο ένας από τους κρίκους της μακράς αλυσίδας των επιπτώσεων στον Ελληνικό τουρισμό από την καθιέρωση του ευρώ. Ας δούμε όμως ορισμένες εξ' αυτών:

Πρώτον, είναι ότι το ενιαίο νόμισμα αύξησε τα επιχειρηματικά ταξίδια πολύ ταχύτερα σε σύγκριση με τα ταξίδια αναψυχής.

Το ενιαίο νόμισμα αύξησε τους ρυθμούς του διεθνούς εμπορίου και των επενδύσεων εντός της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης και συνακόλουθα τις ανάγκες για επιχειρηματικά ταξίδια, παρά την ανάπτυξη της πληροφορικής, "για τους ίδιους λόγους, η ίδια τάση θα επικρατήσει και στα επιχειρηματικά ταξίδια προς την Ευρωπαϊκή Ένωση από χώρες εκτός ΟΝΕ", αναφέρει ο καθηγητής κ.Π.Γ.Παυλόπουλος.

Δεύτερον, η καθιέρωση του ενιαίου Ευρωπαϊκού νομίσματος έφερε εκ των πραγμάτων διαφάνεια στις συναλλαγές των πολιτών των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι ταξιδιώτες έχουν την δυνατότητα σύγκρισης τιμών.

Τρίτον, η καθιέρωση του ευρώ οδήγησε επίσης στη μείωση του κόστους του ταξιδιού. Αυτό πιο αναλυτικά μας το εξηγεί ο κ. Τ. Αντωνίου πρόεδρος του συνδέσμου των εν Ελλάδι Ταξιδιωτικών Γραφείων και διευθύνων σύμβουλος της Plotin: "ο εξοβελισμός της ανάγκης για μετατροπή των νομισμάτων ωφέλησε όπως καταλαβαίνεται ιδιαίτερα τον ταξιδιώτη, ο

οποίος πρακτικά δεν είναι υποχρεωμένος να καταφύγει στις τράπεζες, πληρώνοντας για αυτόν τον σκοπό και το κόστος μετατροπής συναλλάγματος”.

Σημαντικές ωστόσο αναμένεται να είναι και οι επιπτώσεις από την καθιέρωση του ευρώ στις ίδιες τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τουριστικό τομέα. Ετσι:

Τέταρτον, οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις βρέθηκαν σε βελτιωμένη διαπραγματευτική ισχύ, διότι εξαφανίστηκε ο συναλλαγματικός κίνδυνος τον οποίο αξιοποιεί κυρίως και συνήθως ο ταξιδιωτικός πράκτορας προς ίδιον όφελος.

Πέμπτον, αν και οι τιμές των τουριστικών “πακέτων” διαφοροποιούνται μεταξύ χωρών και προορισμών λόγω διαφορών στο προϊόν και στη διαδρομή του ταξιδιού, υπολογίζεται ότι το ευρώ, και η συνακόλουθη διαφάνεια στις συναλλαγές κατέστησε πιο δύσκολη την άσκηση πολιτικής διαχωρισμού τιμών στις διάφορες εθνικές αγορές.

Έκτον, η αύξηση της σπουδαιότητας του ευρώ, στις διεθνείς συναλλαγές προβλέπεται να μειώσει το συναλλαγματικό κίνδυνο για τις Ευρωπαϊκές τουριστικές επιχειρήσεις (δανεισμός σε ευρώ) και επομένως το κόστος που συνεπάγεται η ασφάλιση του σχετικού κινδύνου.

Έβδομον, μια ιδιαίτερα σημαντική προσδοκία του Ελληνικού τουρισμού από την καθιέρωση του ευρώ είναι αυτή που αφορά στη μείωση των επιτοκίου δανεισμού. Η σύγκλιση των οικονομιών όσον αφορά τα δημοσιονομικά ελλείμματα μείωσε τα επιτόκια δανεισμού και κατά συνέπεια το κόστος επένδυσης και λειτουργίας τουριστικών και ξενοδοχειακών επιχειρήσεων.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΤΑ ΥΠΕΡ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Τα υπέρ του ευρώ είναι τα εξής:

1) Αύξηση απασχόλησης

Η ενιαία αγορά και το ευρώ μείωσε το συναλλαγματικό ρίσκο, ευνόησε τις επενδύσεις, αύξησε την επιχειρηματική δράση και το διασυνοριακό εμπόριο διευρύνοντας τις εμπορικές συναλλαγές με συμβόλαια μεταξύ Ευρωπαϊκών εταιρειών όταν συνάπτονται σε ευρώ με βελτίωση των συνθηκών χρηματοδότησης σε χαμηλά επιτόκια, οδηγώντας έτσι προς αναπτυξιακούς ρυθμούς και καλύτερες ευκαιρίες για την κινητικότητα των εργαζομένων μεταξύ των χωρών με αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη απασχόληση. Αυτό θα πάρει πολύ καιρό, διότι το ευρώ μόνο του δεν είναι πανάκεια, ούτε μαγικό ραβδί για να λυγίσει όλα τα προβλήματα και μάλιστα τα Ελληνικά οικονομικά προβλήματα.

2) Μείωση του πληθωρισμού

με την καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος πρώτο και σπουδαιότερο είναι η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, ο οποίος πρέπει να τιθασευτεί και να περιορισθεί σε χαμηλά επίπεδα συμβάλλοντας έτσι στην προστασία και στην ενθάρρυνση της σύγκλισης μεταξύ των Ευρωπαϊκών οικονομιών.

3) Λιγότερα έξοδα για ταξίδια σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο τουριστικός τομέας της Ευρώπης είναι ισχυρότερος και πρώτος που ωφελήθηκε από το ευρώ. Το ευρώ διευκόλυνε για φθηνότερα και ευκολότερα ταξίδια στο εσωτερικό της Ευρώπης με έλλειψη του κόστους των συναλλαγών σε ξένο νόμισμα, όταν ο καταναλωτής δεν χρειάζεται να κάνει μετατροπή συναλλάγματος και να πληρώνει προμήθειες στις τράπεζες αφού το ίδιο το νόμισμα ισχύει και στις άλλες χώρες που πρόκειται να ταξιδεύσει (ή σε σπουδές και λόγους υγείας), γλιτώνοντας έτσι χρονοβόρες διαδικασίες και κόπο.

4) Εύκολη σύγκριση τιμών

Ο καταναλωτής μπορεί να γνωρίζει και να συγκρίνει τις τιμές των προϊόντων τόσο της Ελληνικής αγοράς όσο και των άλλων χωρών που ταξιδεύει, έτσι συναλλάσσεται εύκολα και γρήγορα με όλες τις χώρες των μελών.

5) Σταθερές τιμές

Υπάρχει σταθερότητα στις τιμές και τα χρήματα του καταναλωτή-πολίτη διατηρούν με μικρή απόκλιση την αγοραστική τους δύναμη κάνοντας έτσι τον ίδιο τον πολίτη να έχει εμπιστοσύνη στο ευρώ αλλά βοηθώντας έτσι και την οικονομία να λειτουργεί με αξιοπιστία χωρίς μεγάλες πληθωριστικές διακυμάνσεις όπου θα δημιουργούσαν πρόβλημα στην χώρα και ανισορροπία στη οικονομία της.

6) Ανταγωνιστικές τιμές

Ο ανταγωνισμός στις τιμές των προϊόντων είναι έντονος, έτσι λειτουργεί με μεγαλύτερη διαφάνεια και έχει ως αποτέλεσμα την πτώση των τιμών από εμπόρους και παραγωγούς λόγω ανταγωνισμού. Έτσι οι καταναλωτές ευνοούνται από αυτές τις εξελίξεις οι οποίες μάλιστα ευνοούν και τον αποπληθωρισμό και στην διατήρηση του σε χαμηλά επίπεδα από το κράτος.

7) Χαμηλά επιτόκια και τράπεζες

Με την σημαντική μείωση των επιτοκίων του ευρώ, ο δανεισμός είναι φθηνός. Το κόστος της τραπεζικής εργασίας είναι μικρότερο με την απλοποίηση της εργασίας και την και την διαχείριση των διαθεσίμων και τον αριθμό των λογιστικών καταχωρίσεων, πράξεις συναλλάγματος κ.τ.λ., ενώ οι συνθήκες χρηματοδότησης έγιναν ευνοϊκότερες με την υιοθέτηση του ευρώ, που εκσυγχρόνισε περισσότερο τον τραπεζικό τομέα με αύξηση του κύκλου εργασιών μέσω ανάπτυξης νέων προϊόντων και εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου που σχετιζόταν με την ύπαρξη των 15 εθνικών νομισμάτων.

Η συναλλαγματική σταθερότητα οδήγησε σε υψηλότερους επενδύσεις μέσα σε μια νομισματική ύφεση αποκλείοντας πιθανές κερδοσκοπικές επιθέσεις. Με την υιοθέτηση του ευρώ σε όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ τα επιτόκια μειώθηκαν στο 3% προσφέροντας έτσι περισσότερη άνεση στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

8) Κατάργηση των δύο επιβαρύνσεων Ε.Φ.Τ.Ε. 3% και εισφοράς 1,2%

Με την αναμόρφωση της φορολογίας τέθηκε στην κρίση των εταίρων το θέμα της κατάργησης του ειδικού φόρου τραπεζικών εργασιών (3%) και της εισφοράς του νόμου 128 (1,2%).

Οι επιβαρύνσεις αυτές υπολογίζονται στα βασικά επιτόκια δανείων αυξάνοντα το κόστος χρήματος.

Η κατάργηση τους είναι προς όφελος των δανειοληπτών με μείωση του κόστους χρήματος και τόνωση του ΑΕΠ.

9) Διεύρυνση χρηματιστηριακών αγορών

Μετά την υιοθέτηση του ευρώ το χρηματιστήριο της Αθήνας προσδοκά και επιδιώκει μια άμεση ανοδική πορεία, που θα διατηρήσει όλο το χρόνο

προσφέροντας ευκαιρίες, αλλά δεν λείπουν και οι μεταβλητές παγίδες, όπως σε μια αναδυόμενη οικονομία, που χρειάζεται γνώση, σωστή πληροφόρηση, προσοχή και ευελιξία για τους περισσότερους κινδύνους που ελλοχεύουν.

Όπως είναι γνωστό η σταθερότητα του ευρώ δεν φτάνει από μόνη της για να επηρεάσει θετικά το χρηματιστήριο αλλά υπάρχουν και, άλλοι παράγοντες άρρηκτα συνδεδεμένοι με την πορεία του και έτσι δεν μπορούν να επιρρίπτονται στο ευρώ αποκλειστικά ευθύνες για μια τυχόν αρνητική και πτωτική πορεία του χρηματιστηρίου όπως είναι οι διεθνείς συνθήκες που επικρατούν, ο πληθωρισμός αλλά και οι οικονομικές επιλογές της εκάστοτε κυβέρνησης.

Στο χρηματιστήριο της Αθήνας η υιοθέτηση του ευρώ συνέβαλε στην εμπέδωση ενός κλίματος εμπιστοσύνης και σταθερότητας. Βελτίωσε την ρευστότητα στις χρηματιστηριακές αγορές, με αναδιάρθρωση, ανάπτυξη και ενοποίηση των Ευρωπαϊκών αγορών χρήματος και κεφαλαίου.

Τα κατά του ευρώ είναι τα εξής:

1) Ανεργία

Η ανεργία αναμένεται να σημειώσει αύξηση και ειδικά στην Ελλάδα που αυτό το φαινόμενο είναι ήδη πολύ έντονο αναμένεται να διογκωθεί το πρόβλημα, αφού πρέπει όλα τα κράτη να ασκούν σφικτή νομισματική, δημοσιονομική και εισοδηματική πολιτική με αρνητικές επιπτώσεις στα εισοδήματα και κατ' επέκταση στην αγορά, όταν οι επιχειρήσεις θα πιεστούν μάλιστα και από τη μάχη της αγοράς με έντονο ανταγωνισμό θα καταλήξουν να κλείνουν η μία μετά την άλλη αυξάνοντας έτσι την ανεργία. Η αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων σημείωσε άνοδο. Ήδη το νόμισμα αντιμετωπίζεται και ως φάσμα ανεργίας. Το μόνο σίγουρο με την υιοθέτηση του ευρώ είναι η μείωση των επιτοκίων χωρίς να ωφεληθούν οι άνεργοι και ιδίως όταν η καταπολέμηση της ανεργίας είναι το πρόσταγμα του παρόντος. Η θεραπεία της ανεργίας πρέπει να γίνει πρώτα μέσα στα ίδια τα εθνικά σύνορα. Η Ευρώπη παραμένει καταδικασμένη με το κοινωνικό στίγμα των 20 εκατομμυρίων ανέργων.

Στις τράπεζες οι συγχωνεύσεις και η συρρίκνωση τμημάτων αλλά και ο εκσυγχρονισμός με αυτόματα ταμειακά μηχανήματα και υπολογιστικά συστήματα μειώνουν την απασχόληση. Μάλιστα με την συνεχή πρόοδο της τεχνολογίας και των υπολογιστικών προγραμμάτων MIS μειώνονται περισσότερο οι θέσεις εργασίας, συγκεκριμένα πρόσφατα από την 01/01/2005 η Εθνική τράπεζα εφάρμοσε ένα τέτοιο πρόγραμμα MIS στο κλείσιμο ταμείου στο τέλος κάθε ημέρας όπου γίνεται ταυτόχρονη πληροφόρηση, ενημέρωση και έλεγχος και κλείνει-συμφωνεί το ταμείο αυτόματα χωρίς να χρειάζεται να το κάνει υπάλληλος όπως πρώτα πράγμα που σημαίνει ότι έτσι μειώνονται θέσεις εργασίας. Οι μετακινήσεις εργαζομένων στην Ευρώπη δεν είναι εύκολη, αφού πέρα από τα προβλήματα της γλώσσας, είναι η διαφορετική κουλτούρα, το κλίμα, τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας, ώστε να προτιμούν να παραμένουν άνεργοι στην δική τους χώρα.

2) Τράπεζες: Συρρίκνωση περιθωρίων κέρδους

Ο τραπεζικός κλάδο είναι από τους πρώτους που επλήγησαν από το νέο νόμισμα. Αυτό συνέβη διότι με την κατάργηση των συναλλαγματικών δοσοληψιών χάσανε ποσοστά και κέρδη που είχαν από αυτές τις ενέργειες. Δηλαδή η έλευση του ευρώ σήμανε απώλειες κερδών από τον περιορισμό πράξεων στα dealing rooms. Οι τράπεζες έχασαν τουλάχιστον 8 πηγές εσόδων γύρω από τις συναλλαγματικές εργασίες. Οι ανακατατάξεις στην τραπεζική αγορά και οι αλλαγές στις τραπεζικές συναλλαγές είναι σημαντικές και έχουν το μεγαλύτερο κόστος των λειτουργικών δαπανών τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΑΧΙΝΙΔΗΣ-ΧΑΡΔΟΥΒΕΛΗΣ, «Ευρώ-Ένα νόμισμα για την Ευρώπη», Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος.

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ, «Οι και επιπτώσεις στον Ελληνικό τραπεζικό τομέα από την Οικονομική και Νομισματική Ένωση και την εισαγωγή στο ευρώ».

ΣΕΡΒΙΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΕΥΒΟΙΑΣ. Ευρώ: τα πρώτα πέντε χρόνια, 21/07/2004

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟΣ ΣΚΑΐ: Συνέντευξη Νίκου Αναλυτή, πρόεδρος οικονομικής και κοινωνικής επιτροπής. 07/04/2005.

INTERNET

ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

EURO STAT: ΕΠΙΣΗΜΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ECONOMICS

ΕΠΙΣΗΜΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ

ALPHA BANK ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας III. Συγκρίσεις Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, περιόδου 2001-2005(Μάρτιος)
(Έτος βάσης : 1999=100,0)

Γ.Γ.ΕΣΥΕ

Έτος και μήνας	Γενικός δείκτης	Μεταβολή % από μήνα σε μήνα	Μεταβολή % με αντίστοιχο δείκτη προηγούμενου έτους	Αναπροσαρ- μογή μισθωμάτων (75%)	Μεταβολή % με δείκτη προηγούμενου Δεκεμβρίου	Μέσος δείκτης δωδεκαμήνου	Μεταβολή % μέσου δείκτη δωδεκαμήνου με αντίστοιχο δείκτη προηγούμενου δωδεκαμήνου
2001: 1	103,8	-1,6	3,4	2,6	-1,6	103,2	3,2
2	103,7	-0,1	3,5	2,6	-1,7	103,5	3,3
3	105,8	2,0	3,0	2,3	0,2	103,7	3,3
4	106,8	0,9	3,5	2,6	1,2	104,0	3,3
5	107,2	0,4	3,6	2,7	1,6	104,3	3,4
6	107,1	-0,1	3,9	2,9	1,5	104,7	3,5
7	105,2	-1,7	3,9	2,9	-0,3	105,0	3,6
8	105,3	0,0	3,8	2,9	-0,3	105,3	3,7
9	107,3	1,9	3,6	2,7	1,7	105,6	3,7
10	107,6	0,3	2,8	2,1	2,0	105,9	3,6
11	107,7	0,1	2,4	1,8	2,1	106,1	3,4
12	108,7	0,9	3,0	2,3	3,0	106,4	3,4
Μέσος ετήσιος	106,4	-	-	-	-	106,4	3,4
2002: 1	108,4	-0,3	4,4	3,3	-0,3	106,7	3,5
2	107,3	-1,1	3,4	2,6	-1,3	107,0	3,5
3	110,0	2,5	4,0	3,0	1,2	107,4	3,5
4	110,9	0,8	3,8	2,9	2,0	107,7	3,6
5	110,8	0,0	3,4	2,6	1,9	108,0	3,5
6	110,6	-0,2	3,3	2,5	1,8	108,3	3,5
7	108,7	-1,7	3,3	2,5	0,0	108,6	3,4
8	109,0	0,2	3,5	2,6	0,2	108,9	3,4
9	111,0	1,9	3,5	2,6	2,1	109,2	3,4
10	111,6	0,5	3,7	2,8	2,7	109,6	3,5
11	111,6	0,0	3,6	2,7	2,7	109,9	3,6
12	112,4	0,7	3,4	2,6	3,4	110,2	3,6
Μέσος ετήσιος	110,2	-	-	-	-	110,2	3,6
2003: 1	111,8	-0,5	3,1	2,3	-0,5	110,5	3,5
2	112,0	0,1	4,3	3,2	-0,4	110,9	3,6
3	114,5	2,3	4,1	3,1	1,8	111,3	3,6
4	114,6	0,1	3,4	2,6	1,9	111,6	3,6
5	115,1	0,4	3,8	2,9	2,4	119,9	3,6
6	114,9	-0,2	3,8	2,9	2,2	112,3	3,6
7	112,7	-1,9	3,6	2,7	0,2	112,6	3,7
8	112,6	0,0	3,3	2,5	0,2	112,9	3,6
9	114,8	1,9	3,3	2,5	2,1	113,2	3,6
10	115,2	0,4	3,2	2,4	2,4	113,5	3,6
11	115,4	0,2	3,3	2,5	2,6	113,8	3,6
12	115,9	0,4	3,1	2,3	3,1	114,1	3,5
Μέσος ετήσιος	114,1	-	-	-	-	114,1	3,5
2004: 1	115,1	-0,7	2,9	2,2	-0,7	114,4	3,5
2	114,8	-0,3	2,5	1,9	-1,0	114,6	3,4
3	117,6	2,5	2,7	2,0	1,5	114,9	3,2
4	117,9	0,3	2,9	2,2	1,8	115,2	3,2
5	118,5	0,4	2,9	2,2	2,2	115,4	3,1
6	118,1	-0,3	2,8	2,1	1,9	115,7	3,1
7	116,0	-1,8	2,9	2,2	0,1	116,0	3,0
8	115,7	-0,2	2,7	2,0	-0,2	116,2	2,9
9	118,0	2,0	2,8	2,1	1,8	116,5	2,9
10	118,9	0,8	3,2	2,4	2,6	116,8	2,9
11	119,0	0,1	3,1	2,3	2,7	117,1	2,9
12	119,5	0,4	3,1	2,3	3,1	117,4	2,9
Μέσος ετήσιος	117,4	-	-	-	-	117,4	2,9
2005: 1	119,8	0,3	4,0	3,0	0,3	117,8	3,0
2	118,3	-1,2	3,1	2,3	-1,0	118,1	3,0
3	121,0	2,3	2,9	2,2	1,3	118,4	3,1
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							

Έτος και μήνας	Γενικός δείκτης	Μεταβολή % από μήνα σε μήνα	Μεταβολή % με αντίστοιχο δείκτη προηγούμενου έτους	Αναπροσαρμογή μισθωμάτων (75%)	Μεταβολή % με δείκτη προηγούμενου Δεκεμβρίου	Μέσος δείκτης δωδεκαμήνου	Μεταβολή % μέσου δείκτη δωδεκαμήνου με αντίστοιχο δείκτη προηγούμενου δωδεκαμήνου
12							
Μέσος ετήσιος							

Σημείωση : 1. Οι δείκτες υπολογίζονται με άπειρα δεκαδικά ψηφία και δημοσιεύονται με στρογγυλοποίηση ενός δεκαδικού ψηφίου.

2. Οι ποσοστιαίες μεταβολές υπολογίζονται βάσει δεικτών με άπειρα δεκαδικά ψηφία και δημοσιεύονται με στρογγυλοποίηση ενός δεκαδικού ψηφίου.

Παρατήρηση : Η στήλη "αναπροσαρμογή μισθωμάτων (75%)" έχει προστεθεί από το έτος 2000, μετά τη δημοσίευση του Ν 2741/99, στον οποίο μνημονεύονται τα στοιχεία ΔΤΚ της ΕΣΥΕ, για την αναπροσαρμογή μισθωμάτων

Γ.Γ.ΕΣΥΕ

Έτος 1999

('Έτος βάσης : 1999=100,0)

Ομάδες αγαθών και υπηρεσιών	Ιαν.	Φεβρ.	Μαρτ.	Απρ.	Μάιος	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπτ.	Οκτ.	Νοέμ.	Δεκ.	Μέσος
1 Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά	100,9	101,2	101,4	101,6	102,2	101,1	97,5	96,5	99,6	100,1	100,6	100,8	100,3
2 Αλκοολούχα ποτά και καπνός	96,8	98,4	100,0	100,1	100,1	100,1	100,1	100,1	100,7	101,2	101,2	101,2	100,0
3 Ένδυση και υπόδηση	93,1	90,5	102,5	102,5	102,7	103,9	94,5	94,5	103,1	104,2	104,4	104,4	100,0
4 Στέγαση	99,6	99,6	100,6	101,6	102,0	102,2	102,5	102,6	102,8	102,9	104,0	104,2	102,0
5 Διαρκή αγαθά, είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες	97,0	96,4	100,3	100,5	101,2	101,6	97,8	97,8	101,6	101,7	101,7	101,4	99,9
6 Υγεία	97,9	98,1	98,8	99,1	99,7	99,7	99,8	99,8	100,6	100,7	101,1	101,1	99,7
7 Μεταφορές	96,5	96,3	96,9	99,1	99,1	99,2	100,1	100,5	97,9	97,7	98,1	99,5	98,4
8 Επικοινωνίες	103,3	103,3	99,5	99,5	99,5	99,5	99,6	99,6	99,6	99,6	97,8	93,9	99,6
9 Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες	97,7	99,5	99,9	99,9	100,0	100,0	99,3	99,3	100,0	100,3	100,3	100,9	99,8
10 Εκπαίδευση	98,9	98,9	98,9	98,9	98,9	98,9	98,9	98,9	101,8	101,9	101,9	101,9	99,9
11 Ξενοδοχεία, καφέ, εστιατόρια	99,3	96,1	97,1	102,4	99,4	99,4	100,4	100,6	101,0	101,0	100,7	104,4	100,2
12 Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	99,6	99,4	100,0	101,3	100,2	100,4	99,8	100,1	100,7	100,7	100,7	102,5	100,5
Γενικός Δείκτης	97,8	97,4	99,5	100,6	100,5	100,5	98,6	98,5	100,4	100,7	100,9	101,6	99,7

Έτος 2000

Ομάδες αγαθών και υπηρεσιών	Ιαν.	Φεβρ.	Μαρτ.	Απρ.	Μάιος	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπτ.	Οκτ.	Νοέμ.	Δεκ.	Μέσος
1 Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά	101,8	103,3	104,1	104,7	104,4	101,0	99,7	100,3	100,7	101,4	101,9	102,9	102,2
2 Αλκοολούχα ποτά και καπνός	101,2	101,2	101,3	101,4	101,4	101,4	101,5	101,5	101,8	107,0	107,0	107,0	102,8
3 Ένδυση και υπόδηση	94,6	91,6	104,4	104,4	104,6	105,4	95,5	95,5	105,5	107,7	108,0	108,1	102,1
4 Στέγαση	105,1	106,2	106,9	106,4	106,5	106,8	107,2	107,4	107,9	111,9	114,6	113,0	108,3
5 Διαρκή αγαθά, είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες	98,3	97,7	101,6	101,9	102,2	102,6	99,0	99,2	103,2	103,4	103,7	103,9	101,4
6 Υγεία	101,6	101,7	101,9	102,2	102,7	103,0	103,1	103,2	103,9	103,9	104,3	104,5	103,0
7 Μεταφορές	99,3	100,6	103,0	103,4	104,7	107,0	106,3	105,6	107,0	107,3	106,9	104,8	104,7
8 Επικοινωνίες	93,9	88,4	88,4	88,4	88,4	88,4	88,4	88,9	88,9	88,9	88,9	88,9	89,1
9 Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες	100,8	100,8	101,2	100,8	100,7	100,9	100,1	100,3	101,4	101,5	101,9	102,8	101,1
10 Εκπαίδευση	101,9	101,9	101,9	101,9	101,9	101,9	101,9	101,9	105,5	105,6	105,6	105,6	103,1
11 Ξενοδοχεία, καφέ, εστιατόρια	104,8	101,8	101,9	105,0	106,5	104,4	104,5	104,9	105,2	105,4	105,0	109,2	104,9
12 Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	101,4	100,9	101,6	102,9	102,5	102,7	102,3	102,4	103,4	103,6	103,5	105,5	102,7
Γενικός Δείκτης	100,4	100,2	102,7	103,2	103,5	103,1	101,3	101,4	103,5	104,7	105,2	105,5	102,9

Πίνακας VI. (συνέχεια)

Έτος 2001

Ομάδες αγαθών και υπηρεσιών	Ιαν.	Φεβρ.	Μαρτ.	Απρ.	Μάιος	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπτ.	Οκτ.	Νοέμ.	Δεκ.	Μέσος
1 Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά	103,8	105,1	106,2	107,4	109,2	107,9	106,1	106,3	107,1	107,9	108,8	113,3	107,4
2 Αλκοολούχα ποτά και καπνός	107,0	107,1	107,1	107,2	107,2	111,8	113,2	113,2	113,2	113,3	113,3	113,4	110,6
3 Ένδυση και υπόδηση	97,1	93,1	108,2	108,2	108,5	109,4	98,0	98,0	109,4	111,8	112,2	112,2	105,5
4 Στέγαση	108,5	109,9	109,6	109,7	109,8	110,0	110,8	111,0	111,2	111,3	110,6	109,7	110,2
5 Διαρκή αγαθά, είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες	100,8	100,3	104,1	104,5	104,6	104,8	101,1	101,3	105,3	105,7	105,9	105,9	103,7
6 Υγεία	104,8	104,9	105,0	105,1	105,3	105,4	106,0	106,3	106,5	107,3	107,4	107,5	105,9
7 Μεταφορές	104,1	105,5	105,4	107,9	109,4	107,8	106,0	105,7	106,5	104,5	103,5	103,6	105,8
8 Επικοινωνίες	88,9	88,9	89,2	89,2	89,2	89,3	88,6	87,4	87,4	87,4	87,4	87,4	88,4
9 Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες	103,5	104,3	104,1	104,2	104,2	104,2	104,1	104,1	105,1	105,8	105,9	106,1	104,6
10 Εκπαίδευση	105,6	105,6	105,6	105,6	105,6	105,6	105,6	105,6	108,7	109,3	109,4	109,4	106,8
11 Ξενοδοχεία, καφέ, εστιατόρια	109,6	106,7	106,9	110,1	109,3	109,4	109,6	109,7	110,2	110,6	111,3	113,3	109,7
12 Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	105,9	105,8	106,1	107,4	106,5	106,5	106,0	106,1	107,0	107,3	107,6	108,6	106,7
Γενικός Δείκτης	103,8	103,7	105,8	106,8	107,2	107,1	105,2	105,3	107,3	107,6	107,7	108,7	106,4

Πίνακας VI. (συνέχεια)

Έτος 2002

Ομάδες αγαθών και υπηρεσιών	Ιαν.	Φεβρ.	Μαρτ.	Απρ.	Μάιος	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπτ.	Οκτ.	Νοέμ.	Δεκ.	Μέσος
1 Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά	117,1	114,2	114,9	115,1	112,4	112,1	110,2	110,7	111,2	112,3	113,2	114,2	113,1
2 Αλκοολούχα ποτά και καπνός	113,5	113,5	115,7	119,8	119,9	120,0	120,0	120,0	120,0	120,1	120,1	120,1	118,6
3 Ένδυση και υπόδηση	101,7	96,1	112,3	112,4	113,7	113,9	101,0	101,0	113,1	115,3	115,4	115,4	109,3
4 Στέγαση	110,8	111,2	112,2	113,5	113,8	113,9	114,2	114,8	115,1	115,3	114,6	116,4	113,8
5 Διαρκή αγαθά, είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες	103,1	102,1	106,2	106,3	106,5	106,7	102,8	102,7	106,8	107,1	107,2	107,3	105,4
6 Υγεία	108,1	108,3	109,2	109,8	110,4	111,0	111,7	111,9	112,2	112,5	112,9	113,5	111,0
7 Μεταφορές	104,3	104,3	105,4	107,5	107,8	106,7	106,7	107,1	107,3	107,6	107,0	108,0	106,7
8 Επικοινωνίες	87,0	85,2	85,2	85,2	85,1	85,0	83,5	83,5	83,5	83,5	83,5	81,3	84,3
9 Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες	106,1	106,5	106,9	107,1	107,5	107,7	108,5	108,5	109,1	109,6	109,7	109,9	108,1
10 Εκπαίδευση	109,4	109,4	109,4	109,4	109,4	109,4	109,4	109,4	114,0	114,2	114,4	114,4	111,0
11 Ξενοδοχεία, καφέ, εστιατόρια	113,7	113,3	115,1	116,4	118,4	117,2	117,5	117,5	118,6	118,6	118,4	120,6	117,1
12 Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	108,7	109,4	109,7	110,1	110,4	110,7	110,2	110,4	111,4	111,6	111,6	112,3	110,6
Γενικός Δείκτης	108,4	107,3	110,0	110,9	110,8	110,6	108,7	109,0	111,0	111,6	111,6	112,4	110,2

Πίνακας VI. (συνέχεια)

Έτος 2003

Ομάδες αγαθών και υπηρεσιών	Ιαν.	Φεβρ.	Μαρτ.	Απρ.	Μάιος	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπτ.	Οκτ.	Νοέμ.	Δεκ.	Μέσος
1 Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά	115,5	118,4	120,3	121,8	124,0	122,0	118,4	116,9	117,0	116,5	116,9	117,7	118,8
2 Αλκοολούχα ποτά και καπνός	120,2	120,4	120,4	120,5	120,5	120,5	120,6	123,5	129,0	129,0	128,9	128,9	123,5
3 Ένδυση και υπόδηση	104,5	97,6	114,6	114,7	116,1	116,2	102,5	101,8	114,6	117,8	118,4	118,8	111,5
4 Στέγαση	117,7	119,7	121,0	117,3	117,6	117,9	118,0	118,2	119,0	120,0	120,4	119,7	118,9
5 Διαρκή αγαθά, είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες	104,9	104,3	107,8	108,1	108,6	108,7	105,0	105,1	109,0	109,3	109,3	109,5	107,5
6 Υγεία	114,2	114,4	114,8	115,4	115,6	115,7	115,7	115,7	116,2	116,7	117,0	117,7	115,7
7 Μεταφορές	109,6	110,6	110,4	109,7	108,6	109,0	110,0	110,9	110,0	109,8	110,0	110,0	109,9
8 Επικοινωνίες	82,5	82,2	80,6	80,5	80,5	80,5	80,5	80,5	80,5	80,5	80,5	79,8	80,8
9 Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες	109,9	110,3	110,4	110,8	110,9	110,8	110,8	111,1	112,1	112,3	112,4	112,9	111,2
10 Εκπαίδευση	114,4	114,4	114,4	114,4	114,4	114,4	114,4	114,4	119,0	119,4	119,4	119,4	116,0
11 Ξενοδοχεία, καφέ, εστιατόρια	120,9	119,9	120,3	122,4	122,2	122,6	122,8	123,2	123,9	124,0	123,8	126,6	122,7
12 Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	112,3	112,5	113,5	114,2	114,3	114,5	113,8	113,7	114,5	114,7	114,7	115,7	114,0
Γενικός Δείκτης	111,8	112,0	114,5	114,6	115,1	114,9	112,7	112,6	114,8	115,2	115,4	115,9	114,1

Έτος 2004

Ομάδες αγαθών και υπηρεσιών	Ιαν.	Φεβρ.	Μαρτ.	Απρ.	Μάιος	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπτ.	Οκτ.	Νοέμ.	Δεκ.	Μέσος
1 Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά	119,5	122,9	123,7	122,3	122,8	120,2	115,4	116,1	116,2	116,8	117,1	119,9	119,4
2 Αλκοολούχα ποτά και καπνός	128,8	128,9	129,2	129,2	129,3	129,3	129,4	129,4	129,4	129,4	129,4	129,4	129,3
3 Ένδυση και υπόδηση	109,1	100,1	118,9	119,0	120,4	120,4	110,1	105,9	120,4	122,5	122,9	122,9	116,0
4 Στέγαση	120,7	120,5	122,3	123,3	123,6	124,0	124,3	124,4	124,7	128,2	130,2	128,5	124,6
5 Διαρκή αγαθά, είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες	106,2	106,0	109,6	110,2	110,4	110,6	106,9	105,4	110,8	111,3	111,4	111,5	109,2
6 Υγεία	118,1	119,6	120,0	120,3	120,7	121,2	121,4	121,4	122,4	122,6	122,7	122,9	121,1
7 Μεταφορές	110,6	110,4	111,5	113,0	114,6	114,4	114,7	115,3	115,5	116,9	114,8	113,1	113,7
8 Επικοινωνίες	77,9	77,9	77,9	77,9	77,9	77,8	77,8	77,8	77,8	75,7	75,7	75,7	77,3
9 Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες	113,3	113,6	113,7	114,0	114,2	114,2	114,1	114,1	114,9	115,0	115,4	115,9	114,4
10 Εκπαίδευση	119,4	119,4	119,4	119,4	119,4	119,4	119,4	119,5	124,4	124,6	124,6	124,6	121,1
11 Ξενοδοχεία, καφέ, εστιατόρια	126,9	125,5	126,0	127,6	127,4	127,7	128,1	128,4	128,6	128,7	128,7	131,4	127,9
12 Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	114,7	114,8	115,8	116,5	116,6	116,9	116,4	116,3	117,3	117,5	117,6	118,6	116,6
Γενικός Δείκτης	115,1	114,8	117,6	117,9	118,5	118,1	116,0	115,7	118,0	118,9	119,0	119,5	117,4

Έτος 2005

[illegible]

Γ.Γ. ΕΣΥΕ

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ

Σε εκατομμύρια €

GROSS DOMESTIC PRODUCT

In million €

Κωδ. ESA 95	I. Τρέχουσες τιμές	1995	1996	1997	1998	1999	2000*	2001*	2002*	2003*	2004*	I. Current prices
	ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ											PRODUCTION APPROACH
P.1	Παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών (σε βασικές τιμές)	124.972	136.068	147.575	159.324	168.119	188.272	197.604	210.684	225.865	244.130	Output of goods and services (at basic prices)
P.2	Ενδιάμεση ανάλωση (σε αγοραίες τιμές)	53.290	57.839	61.499	65.824	69.716	80.426	82.994	87.845	91.867	99.000	Intermediate consumption (at purchasers' prices)
B.1	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (σε βασικές τιμές)	71.682	78.230	86.076	93.500	98.404	105.848	114.610	122.839	133.998	145.130	Gross value added (at basic prices)
D.21	Φόροι επί των προϊόντων	11.008	12.308	13.938	15.298	17.032	18.503	19.465	21.471	22.405	23.447	Taxes on products
D.31	Επιδότησεις επί των προϊόντων	2.763	2.688	2.779	3.025	2.750	2.548	2.758	2.640	2.931	3.297	Subsidies on products
	ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΔΑΠΑΝΗΣ											EXPENDITURE APPROACH
P.3	Τελική καταναλωτική δαπάνη	70.655	77.473	84.858	92.023	96.921	105.338	111.223	120.236	127.744	137.217	Final consumption expenditure
	Νοικοκυριών	58.152	64.455	69.860	75.558	79.209	83.502	88.656	94.936	102.113	108.570	Households
	ΜΚΙΕΝ	253	257	285	304	337	348	360	384	405	433	PNPISH
	Γενικής Κυβέρνησης	12.250	12.760	14.713	16.161	17.374	21.487	22.007	24.916	25.226	28.214	General Government
P.5	Ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου	15.119	17.387	19.521	22.582	25.388	29.094	31.222	33.431	39.384	42.213	Gross capital formation
P.51	Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	14.887	17.104	19.248	22.348	25.529	28.716	31.285	33.779	39.298	42.186	Gross fixed capital formation
P.52	Μεταβολή αποθεμάτων	252	283	273	234	-141	378	-63	-348	85	47	Changes in inventories
P.6	Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	14.087	15.394	19.145	20.985	25.259	31.138	31.226	29.505	30.456	34.558	Exports of goods and services
P.7	Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	19.934	22.403	26.289	28.818	34.882	43.870	42.354	41.503	44.112	48.708	Imports of goods and services
	ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ											INCOME APPROACH
D.1	Αμοιβές εξαρτημένων εργασιών	25.777	28.042	31.864	35.183	38.294	40.917	43.776	47.372	50.427	55.899	Compensation of employees
B.2	Ακαθάριστο λειτουργικό πλεόνασμα / μικτό εισόδημα	45.635	48.859	53.893	57.927	58.682	64.492	70.493	75.186	83.272	88.872	Gross operating surplus / mixed income
D.2	Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών	11.487	12.981	14.518	15.928	17.802	19.277	20.158	22.090	23.059	24.103	Taxes on production and imports
D.3	Επιδότησεις	2.982	3.011	3.039	3.244	3.072	2.985	3.110	2.988	3.285	3.594	Subsidies
B.1 ^g	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ σε αγοραίες τιμές	79.927	87.851	97.235	105.773	112.685	121.701	131.317	141.869	153.472	165.280	GROSS DOMESTIC PRODUCT at market prices
	II. Σταθερές τιμές προηγούμενου έτους	1995	1996	1997	1998	1999	2000*	2001*	2002*	2003*	2004*	II. Constant prices of the previous year
	ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ											PRODUCTION APPROACH
P.1	Παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών (σε βασικές τιμές)		126.847	139.994	153.155	163.152	178.486	181.779	204.331	218.906	236.131	Output of goods and services (at basic prices)
P.2	Ενδιάμεση ανάλωση (σε αγοραίες τιμές)		53.908	59.176	64.009	67.882	76.033	81.165	85.541	90.019	96.297	Intermediate consumption (at purchasers' prices)
B.1	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (σε βασικές τιμές)		72.941	80.818	89.145	95.470	102.453	110.614	118.790	128.887	138.834	Gross value added (at basic prices)
D.21	Φόροι επί των προϊόντων		11.596	13.008	14.261	15.981	17.888	18.880	20.089	22.076	23.239	Taxes on products
D.31	Επιδότησεις επί των προϊόντων		2.725	2.780	2.902	3.060	2.611	2.616	2.615	2.689	3.206	Subsidies on products
	ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΔΑΠΑΝΗΣ											EXPENDITURE APPROACH
P.3	Τελική καταναλωτική δαπάνη		72.150	79.596	87.569	94.228	101.115	107.134	115.841	123.477	132.807	Final consumption expenditure
	Νοικοκυριών		59.584	66.181	72.316	77.401	80.825	85.980	91.829	98.739	105.515	Households
	ΜΚΙΕΝ		236	271	290	329	337	353	371	382	421	PNPISH
	Γενικής Κυβέρνησης		12.358	13.144	14.963	16.498	19.952	20.801	23.841	24.349	26.871	General Government
P.5	Ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου		18.404	18.548	21.505	24.674	27.932	30.530	32.742	38.492	41.279	Gross capital formation
P.51	Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου		18.114	18.274	21.282	24.813	27.568	30.591	33.074	38.409	41.233	Gross fixed capital formation
P.52	Μεταβολή αποθεμάτων		290	274	223	-136	364	-61	-332	83	46	Changes in inventories
P.6	Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών		14.578	16.479	20.150	24.790	28.824	30.812	28.820	29.798	33.512	Exports of goods and services
P.7	Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών		21.329	25.578	28.719	34.269	40.141	41.598	41.139	43.493	47.731	Imports of goods and services
B.1 ^g	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ σε αγοραίες τιμές		81.812	91.046	100.505	109.391	117.731	126.878	136.264	146.274	159.867	GROSS DOMESTIC PRODUCT at market prices

*προσωρινά στοιχεία

*provisional data

Πληροφορίες: Α. Πατερδίκη
Τηλέφωνο: 210 48 52 556
email: anapa1@statistics.gr

Ε.Γ. ΕΣΥΕ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

ANNUAL CHANGE INDICES

Κωδ. ESA 95	Ι.Αποπληθωριστές	1996	1997	1998	1999	2000*	2001*	2002*	2003*	2004*	I.Price deflators
	ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ										PRODUCTION APPROACH
P.1	Παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών (σε βασικές τιμές)	107,3	105,4	104,0	103,0	104,4	103,0	103,1	103,2	103,4	Output of goods and services (at basic prices)
P.2	Ενδιάμεση ανάδωση (σε αγοραίες τιμές)	107,3	103,9	102,8	103,0	105,8	102,3	102,7	102,1	102,8	Intermediate consumption (at purchasers' prices)
B.1	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (σε βασικές τιμές)	107,3	106,5	104,9	103,1	103,3	103,6	103,4	104,0	103,8	Gross value added (at basic prices)
D.21	Φόροι επί των προϊόντων	106,1	107,1	107,3	100,3	103,4	103,1	106,9	101,5	100,9	Taxes on products
D.31	Επιδότησεις επί των προϊόντων	98,6	100,0	104,3	89,9	101,4	105,5	101,0	109,0	102,8	Subsidies on products
	ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΔΑΠΑΝΗΣ										EXPENDITURE APPROACH
P.3	Τελική καταναλωτική δαπάνη	107,4	106,6	105,1	102,9	104,2	103,8	103,8	103,5	103,3	Final consumption expenditure
	Νοικοκυριών	108,2	105,6	104,5	102,3	103,3	103,3	103,6	103,4	102,9	Households
	ΜΚΙΕΝ	108,8	105,2	104,7	102,5	103,3	102,0	103,5	103,3	102,9	PNPISH
	Γενικής Κυβέρνησης	103,2	111,9	108,0	105,3	107,7	105,8	104,5	103,6	105,0	General Government
P.5	Ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου	106,0	105,2	105,0	102,9	104,2	102,3	102,1	102,3	102,3	Gross capital formation
P.51	Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	106,1	105,3	105,0	102,9	104,2	102,3	102,1	102,3	102,3	Gross fixed capital formation
P.52	Μεταβολή αποθεμάτων										Changes in inventories
P.6	Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	105,6	103,6	104,1	101,9	108,0	101,3	102,4	102,2	103,1	Exports of goods and services
P.7	Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	105,0	102,8	103,8	101,7	109,3	101,8	100,9	101,4	102,0	Imports of goods and services
B.1*g	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΙΟΝ ΣΕ ΑΓΟΡΑΙΕΣ ΤΙΜΕΣ	107,4	106,8	105,2	103,0	103,4	103,5	104,0	103,5	103,4	GROSS DOMESTIC PRODUCT AT MARKET PRICES
	ΙΙ. Δείκτες όγκου										2004* II. Volume Indices
	ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ										PRODUCTION APPROACH
P.1	Παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών (σε βασικές τιμές)	101,5	102,9	103,6	102,4	106,2	103,0	103,4	103,9	104,5	Output of goods and services (at basic prices)
P.2	Ενδιάμεση ανάδωση (σε αγοραίες τιμές)	101,2	102,3	104,1	102,8	109,1	100,9	103,1	102,5	104,8	Intermediate consumption (at purchasers' prices)
B.1	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (σε βασικές τιμές)	101,8	103,3	103,6	102,1	104,1	104,5	103,6	104,9	104,4	Gross value added (at basic prices)
D.21	Φόροι επί των προϊόντων	105,3	105,7	102,3	111,0	105,0	102,0	103,2	102,8	103,7	Taxes on products
D.31	Επιδότησεις επί των προϊόντων	98,6	103,4	104,4	101,1	94,9	98,8	94,8	101,8	108,4	Subsidies on products
	ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΔΑΠΑΝΗΣ										EXPENDITURE APPROACH
P.3	Τελική καταναλωτική δαπάνη	102,1	102,7	103,2	102,4	104,3	101,7	104,2	102,7	104,0	Final consumption expenditure
	Νοικοκυριών	102,4	102,7	103,5	102,4	102,0	103,0	103,1	104,0	103,3	Households
	ΜΚΙΕΝ	93,5	105,5	101,7	108,4	100,0	101,4	103,1	102,1	104,0	PNPISH
	Γενικής Κυβέρνησης	100,9	103,0	101,7	102,1	114,8	96,8	108,3	97,7	106,5	General Government
P.5	Ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου	108,5	106,7	110,2	109,3	110,0	104,9	104,9	115,1	104,8	Gross capital formation
P.51	Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	108,4	106,8	110,6	111,0	108,0	106,5	105,7	113,7	104,9	Gross fixed capital formation
P.52	Μεταβολή αποθεμάτων										Changes in inventories
P.6	Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	103,5	120,0	105,3	118,1	114,1	98,9	92,3	101,0	110,0	Exports of goods and services
P.7	Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	107,0	114,2	109,2	115,0	115,1	94,8	97,1	104,8	108,2	Imports of goods and services
B.1*g	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΙΟΝ ΣΕ ΑΓΟΡΑΙΕΣ ΤΙΜΕΣ	102,4	103,6	103,4	103,4	104,5	104,3	103,8	104,7	104,2	GROSS DOMESTIC PRODUCT AT MARKET PRICES

*προσωρινά στοιχεία

*provisional data

Πληροφορίες: Α. Πατεράκη
Τηλέφωνο: 210 48 52 556
email: anepat@statistics.gr